

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése e hó 1-én lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál szelveskedjenek minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen

Uj darabontok.

Budapest, január 4.

Lukács László ma Bécsből hazatért, mint miniszterelnök. Most már tehát csak arról van szó, hogy kik lesznek a társai. Mert ő miniszterelnök. A legszűkebb köre, a legmeghittebb barátai ma este már mint miniszterelnököt ünnepelték. Ő fogja az új kormányt megalakítani akkor is, ha egyetlen becsületes ember és egyetlen intakt ember sem akar melléje társul szegődni. Mert e pillanatban csak arról van szó, hogy ő miniszterelnök akar lenni, hisz tudja, hogy a hazafias pártok mind vele szemben foglalnak állást, hogy neki sem a parlamentben, sem az országban támasza nincs, hogy tehát neki, ha csakugyan alkotmányosan akar kormányozni, a vállalkozásának már a kabinet megalakításánál is kudarcra kell végződnie. Ha tehát a hónapok óta tartó tanácskozások után is, amit a jelenlegi pártokkal folytatott, van kedve a miniszterelnöki állást elvállalni, akkor minden hazudozása és minden ámitási kísérlete daczára is nyilvánvaló, hogy miniszterelnök akar lenni. Miniszterelnök minden áron. Még azzal az ódi-ummal terhelt is, hogy egy új darabont-aerát inaugurál.

Mert bárhogy gondolkozzék is valaki, az kétségtelen, hogy mély politikai éleslátás volt abban, mikor Kossuth, Andrássy és Wekerle a kibontakozás egyedüli módjául azt jelölték meg, hogy a király gazdasági és katonai téren a minimumát adja meg annak, amit a nemzetnek követelnie joga van s amely jogot maga a király is esküvel és királyi hitlevéllel erősített meg. Justh Gyula és pártja a kibontakozásra más utat ajánlott s a nemzet követelését az önálló banknak 1911 január 1-én való felállításában, vagy legalább is egy olyan királyi deklarációban jelölte meg, mely az önálló magyar jegybank felállításának minden elvi akadályát megszüntesse.

Most hazajön Lukács László s kijelenti, hogy ő miniszterelnök. Sem gazdasági, sem katonai engedményeket, sem bankot nem hozott, de hozott miniszteri tárczákat, államtitkári és főispáni kinevezéseket s ezen az alapon kéri és reméli a mai parlamenti pártok támogatását. Ha ezen a becsületes ala-

pon sikerülne a vállalkozása, ez volna Magyarország legnagyobb szégyene, gyalázata, sőt egyenesen katasztrófája. Mert ha Lukács László azzal jönne, hogy 1911 január 1-én felállíthatjuk az önálló magyar jegybankot, hogy tehát neki megadta a király azt, amit a jelenlegi kabinetől megtagadott, akkor természetesen volna, hogy Kossuth, Andrássy, Wekerle félreáll s hogy átengedi a tért annak a férfinak, aki a nemzet és a parlament többségének akarátát a királynál keresztül tudta vinni. Sőt még az sem kellett volna, hogy e tekintetben a vállalkozása teljes sikerrel járjon. Ha azzal jön, hogy a király a bankot 1911 január 1-én nem engedi ugyan felállítani, de ezen királyi veto ellenértékül mélyreható gazdasági reformok keresztülvitelére kapott a királytól felhatalmazást, mi akkor is Lukács László ellen foglaltunk volna ugyan állást, de nem ítéltük volna el azokat, akik a kevesebbrel is megelégszenek, akik abban is értékes koncessziókat látnak s nem, akik ennek fejében támogatták volna Lukács Lászlót vállalkozásában.

De ha Lukács László, az ischli klauzula lovagja azzal jön, hogy kerülő utakon, hátmögött dolgozó emberekkel meg tudta győzni a királyt arról, hogy Magyarországnak sem az önálló magyar jegybankot, sem a kívánt gazdasági és katonai koncessziókat nem kell megadni s hogy ő mégis vállalkozik rá, hogy minisztériumot alakít, akkor ennek a vállalkozásnak támogatása nemcsak gazság, hanem egyenesen aljasság. Kemény szó ez s mi nem szoktuk a politikai ellenfeleinket ilyen szavakkal bírálni. De Lukács László támogatói megérdemlik ezt minden magyar embertől. Mert ha Lukács Lászlónak sikerül bebizonyítania azt, hogy neki igaz van, hogy Magyarországon nem hazafiakkal, nem elvű emberekkel, régi nemzeti programok katonáival kell Bécsnek megküzdenie, hanem itt csak konczra éhes kutyák vannak, akkor Bécs örök időkre urrá lesz felettünk, mert Bécs örök időkre meg fog tőlünk mindent tagadni s mindig azzal fog kísérletet tenni, hogy a nemzet kielégítése helyett az éhes politikusoknak száját tömjé be s a beteges önérzetű Heróstrateseknek hiúságát legyezgesse.

Éppen ezért Lukács László vállalkozásával szemben a nemzetnek csak egyetlen válasza lehet és ez az, hogy a legridegebben s leghajthatatlanabban állást foglaljon Lukács László és esetleges kabinetje ellen. Ez kötelessége az egész nemzetnek akkor, ha választásokra kerül a sor s kötelessége minden egyes embernek, akit Lukács László támogatásra szólít fel. Nem tudjuk,

hogy kik fognak Lukács László esetleges kabinetjében helyet foglalni, de csodálatos módon ismét a régi szabadelvű párt embereit emlegetik. Ugy tudjuk, hogy a régi szabadelvű párt tagjai ma is még Tisza Istvánt tartják vezérüknek. Lehetetlen tehát, hogy Tisza Istvánhoz ne forduljanak tanácsért, mielőtt erre a hazafiatlan lépésre vállalkoznak. Mikor Fejérváry Géza annak idején a régi szabadelvű párt tagjai közül választotta ki minisztereit, államtitkárait és főispánjait, a nemzet a régi szabadelvű pártot azzal vádolta, hogy a darabontokkal szüri össze a levét. Akkor a volt szabadelvű pártból alakult nemzeti társaskör erősen tiltakozott ez ellen. Ugy ahogy, hitte is a nemzet. De ha most az új darabont-korszak embereit is a nemzeti társaskör tagjainak sorából tudja Lukács László toborozni, akkor mindenki tisztában lesz ezzel a sötétben áskálódó csapattal, ennek igazi törekvéseivel s a nemzeti pártkörrel, melynek falai közt oly szépen meghuzódnak azok a patkányok, amelyek mindig szívesen kusznak elő sötét odujukból, ha a piszokban kell a konczon osztozkodniok.

Lukács László vállalkozásával szemben nem lehet senkinek más kötelessége, mint a legfélreérthetlenebb visszautasítás. S mindazoknak a pártoknak, amelyek négy év előtt a Fejérváry-féle darabont uralom ellen vezetői voltak a nemzeti küzdelemnek, kötelességük a Lukács-féle új darabontokkal szemben is állást foglalniok. Már a parlamentben való bemutatkozáskor ennek bizonyosságát adniok azzal, hogy Lukácsnak és kabinetjének, bárminő áfiummal akarja is a nemzetet elkábítani, bizalmatlanságot szavaznak. Lukács László indennitást fog kérni választási célokra. De nem szabad elfeledni, hogy ezeken a választásokon Lukács László a nemzetet le akarja törni. Erre más válasz nem lehet, mint az, hogy a nemzet öt törni le. Mert ha a választásokon Lukácsnak sikerül csak fél-eredményt is elérnie, akkor már az ő vállalkozása teljesen meghiúsultnak nem tekinthető. Éppen azért teljes és osztatlan ellentállást kell kifejteni Lukács László ellen, nehogy Bécs csakugyan megerősödjék abban a hitében, hogy Magyarországon gazdasági és katonai engedmények nélkül is lehet békés kibontakozást teremteni.

Nem akarjuk azt mondani, hogy olyan nemzeti ellenállásra biztatjuk a nemzetet, mint négy év előtt. Egyelőre elégségesnek tartjuk, ha a parlament a Lukács László-féle vállalkozás iránt mindjárt az új kabinet bemutatkozásakor bizalmatlanságot szavaz s megtagadja az indennitást még választási

czélokra is, azzal az indokolással, hogy ha választási czélokra kell az indemnitás, azt a parlament első sorban a jelenlegi kabinetnek szavazta volna meg.

De az indemnitásnak bármi czímen való megszavazása már legalább első lépéseiben sikerre vezetné Lukács Lászlót s legalább első időben csakugyan azt a hitet kelthetné, hogy Magyarországon a *rend sine qua non*-ja nem gazdasági és katonai koncessziók megadása s az önálló jegybank, hanem néhány kiéhezett politikusnak miniszterré, államtitkárrá és főispánná való kinevezése.

Ez pedig Magyarországra katasztrófa volna, mert bebizonyosodna, hogy a Lukács-féle vállalkozások mindig sikerrel kecsegtetnek s Luegerék mindig urak lesznek Magyarország fölött, amíg a király hajlandó mindenféle gezemice-népet Magyarországon a miniszteri székekbe beleültetni.

Budapest, január 4.

A külügyminisztérium sajtóosztályából.
A ma esti bécsi lapok azt a föltűnést keltő hírt közlik, hogy *Jettel* Emil, a külügyminiszteri sajtóosztály főnöke legközelebb megváltik állásától s utódja *Kánya* Kálmán osztálytanácsos lesz. *Jettel* távozása ránk magyarokra nézve annyiban érdekességgel bírna, hogy az ő személyében a sajtóosztály élére osztrák ember helyére magyar származásu ember kerül. Magyar embertől el lehetne várni, hogy a külügyminisztériumban védelmezője legyen a magyar érdekeknek. Hogy az új osztályfőnök mennyire fog eleget tenni ennek a várakozásnak, az majd elváltik. Amde talán nem eszünk, ha azt mondjuk, hogy a mi reményünk ebben a tekintetben nem sok. Az új osztályfőnökről tudjuk, hogy a külügyminisztériumban szereplését azzal kezdte, hogy magyar származását eltitkolta s neve magyaros végződését elhagyva „iá“-t csinált belőle, úgy, hogy Ausztriában nem is igen tudják róla magyar származását. Nem valószínű, hogy az új

rang meghozná *Kánya* Kálmán magyar lelkiismeretét. Valószínűbb, hogy továbbra is megmarad az osztrák érdekek hű képviselőjének. *Jettel* távozása különben arra vezethető vissza, hogy közte és a külügyminiszter között régi ellentétek forogtak fönn, melyek az utolsó időben olyan éles viszályvá fajultak, hogy az osztályfőnök megmaradását teljesen lehetlenné tették.

Barnum-kabinet.

Budapest, január 4.

Tetszett a királynak Lukács Lászlót kinevezni miniszterelnökké. Különös gusztus, de nem lehet vele disputálni. Ellenben Lukács Lászlóról bizvást meg merjük mondani, hogy a kinevezés daczára sem lesz miniszterelnök. Egyszerűen azért, mert a természetéből senkit se lehet kivenni, még királyi kinevezéssel sem. Hiszen *Caligulának* még sokkal furcsább gusztusa volt, mikor a paripáját nevezte ki konzulnak, de a paripát *Caligula* akarata se vette ki természetéből s az bizony konzul korában is jobban szerette a zabot, mint az osztrigát.

Miben változnék Lukács természete, ha a király meg is bizta a kabinet-alakítással? Most talán komolyabban keresné a komoly kibontakozást a parlamenti pártok útján? Kezdetől fogva is az régi elvbarátaira gondolt s most is csak azok járnak az eszébe. Ha be tudta volna csapni *Justhék*at mindjárt, akkor is csak a másodrangu tárczákat ajánlotta volna fel nekik, fentartván a fontosabb őrhelyeket magának, meg társasköri számüzött társainak. S most, amikor *Justhék* utólagos becsapására készül, csak fordítva fog a munkához, amennyiben előbb betölti a fontosabb őrhelyeket magával és számüzött társaival, a másodrangu

helyeket pedig üresen hagyja csalagtónak a *Justh*-párt számára. Nem bujt ő ki a természetéből a királyi kinevezés után sem. Akkor is békét furulyázott, holott az összes parlamenti pártok letörésével a szabadelvű korszak feltámasztására gondolt s most is a szabadelvű korszak feltámasztásán jár csak az esze, holott még mindig azt meséli, hogy a parlamenti pártokat szeretné megnyerni vállalkozásának. Ugy kívánja ő komolyan a függetlenségi kormányzást, mint amilyen komolyan az ország kívánja őt.

Nem sikerült neki a becsapás előzetesen, hát próbálkozik vele utólagosan. Az egyes pártok vezérei, lojalitásból a korona és tiszteletből a parlamentarizmus iránt, kénytelenek voltak neki megígérni, hogy az alkotmányos választási czéljaira kért indemnitást tagadják meg tőle. Neki ez a kényt ígért elegendő volt arra, hogy a ki től kineveztetését kikönyörögje. De, nem hisszük és nem hihetjük, hogy pártok ebben az ígértben követni fogják vezéreiket. Kizártnak tartjuk, hogy a parlamenti pártok önmagukra kötelezőnek vegyék vezéreik ígértét és megszavazzák az indemnitást annak a Lukács Lászlónak, aki már az indemnitás kérésével is csak időt akar nyerni, hogy a főispánokat kicserélje, azután pedig olyan választásokat készül rendezni, melyekben pénzzel, erőszakkal, képtelen ígértékekkel letörheti az összes gerinczes pártokat. Mert azt talán csak nem kell bizonyítani, hogy *normális és becsületes választásokból Lukács ur nem remélhetne engedelmes többséget*. Őt csak a leghallatlanabb presszió segítheti többséghez, ha ugyan egyáltalán segítheti valami. Már pedig, hogy egy gyökértelen és kilátástalan miniszterelnöknek indemnitást adjanak olyan

Shakespeare drámái hazánkban.

— Bayer József könyvéről. —

Irta: Varadi Antal.

A Kisfaludy-Társaság Shakespeare-bizottsága, mióta működését megkezdette, becses Shakespeare-tárat adott évnegyedes füzetekben s most az 1907-ben megalakult második bizottság megbizta Bayer József tanárt, tudós írónkat, hogy mielőbb fejezze be Shakespeare-ről szóló munkáját, mely most, a kultuszminisztérium segítségével, két hatalmas kötetben jelent meg, becses újévi ajándékkul az ujesztendei könyvpiacra.

Shakespeare kultusza Magyarországon régi. Első színészeink foglalkoztak már világrázó problémáival, — természetesen a maguk fogyatékos módja szerint, persze a német színészek után indulván, akik Pozsonyban és Pesten próbálkoztak Hamlettel, ezelőtt száz esztendővel. Az első Hamlet-előadás Magyarországon — ha szabad akkor Magyarországról szólni a Királyhágón tül részek beleértésével — 1794 boldogasszony havának 27-ik napján ment végbe, mint azt a Szinnyei József által gondosan megőrzött s a Bayer könyvében reprodukált eredeti szinlap bizonyítja. Hamlet első fordítása Kazinezy Ferencz tollából való s 1814-ben jelent meg „Hamlet, szomorujáték hat felvonásban“ czim alatt. Van egy szinlapunk 1804-ből, — ugyancsak kolozsvári előadás — s 1805-ből. Hamletet mind a három alkalommal Kotsi ur — Kotsi Patkó János — játszotta.

Sőt, van egy még 1807-ből is, amelynek februárius 12-iki előadásáról szintén közöl a becses könyv szinlap-reprodukeziót.

Shakespeare meglehetősen mostoha elbánásban részesült kezdetben a magyar szinpadokon. Ábrázolói gyenge színészek voltak, többnyire szinfalhasogatók, vagy kevéssé edzett tragikus próbálkozók. Hiszen igazi Shakespeare-felfogásról és elcmzésről a szinpadon igazában csak Egressy Gábortól kezdve lehet szólni. Hamletet akkorában egyidejűleg két jeles színészünk játszotta, felváltva, Egressy és Lendvay. Emez népszerűbb lehetett, de Egressy mélyebb, jobb, igazabb.

Kazinezy nem tudott angolul, mint azt egy *Dessewfly*-hoz írt levelében bevallja, hanem annál jobban értett németül, s így Hamletet is németből fordította. Ami magában véve nem nagy baj, ha kiváló fordítást választ magának. A német Hamlet-átdolgozók között Schröder áll első helyen, aki prózában adta Hamlet fordítását, de a lehető leghatásosabb prózában. Schröder Hamletet a prágai szinpadon látta a Heuffel-Wieland-féle fordításban s ezeket vette alapul a maga átdolgozásában a hamburgi szinpad számára.

Kazinezy aztán ezt a Schröder-féle fordítást vette át s fordította magyarra.

Shakespeare nevét derék vidéki szinigazgatóink aztán ezégerül használták sokszor a leghaszontalanabb rémdrámák beajánlására. Pergő József Kolozsvárott 1812-ben jutalomjátékkul választ valami *Mentsikoff* és *Natáliát*, s egész nyugodt vakmerőséggel azt nyomatja a szinlapra, hogy: irta Shakespeare.

A szinészetnek mindazáltal nagy és hervedhatatlan érdeme a Shakespeare-kultusz segítése Magyarországon. Bayer azt mondja, hogy „Shakespeare nem az irodalom átjut érvényre, s nem az irodalom képesíti a szinpadra, hanem megfordítva, a szinpad készíti elő első sorban a szinészt, másodsorban a közönséget és ez áldásos napszámos-munka után kétségkivül fogékonyabbá válik mind a kettő Shakespeare megértésére a szinpadon és az irodalomban egyaránt.

A Shakespeare-fordítások kezdetben a leggyaralóbbak, nem szólva természetesen Kazinezy lelkiismeretes munkájáról. Hanem abban a mértékben, amelyben a főváros fokozottabb mértékben kezd vezetni szellemi téren s a pesti színészek mindig közelebb jutnak az ábrázolás művészi czélja felé — abban a mértékben jobbak és jobbak a szinpadról elhangzó fordítások, habár azok virágkora, természetesen a Tomori-féle, Kisfaludy-Társaságunk által kiadott teljes fordítás, amelyben íróink java vett részt. S ez a fordítás is igazításokra és kiegészítésekre szorul, amelyekre a mostani Shakespeare-bizottság vállalkozott. Első néhány munkája már készülöben van.

És itt hadd szenteljek egynehány sort a Shakespeare-fordítók nagy klasszikusának, Vörösmartynak s az ő *Lear* és *Julius Caesar* fordításainak.

Greguss Ágoston, aki Shakespeare becsét elsőnek elemezte magasabb szemponton s egyetemi előadásában egész kincsesházát tárta föl nagy tudásának és klasszikus ismeretének, ezen előadások folyamán azt mondotta, hogy Vörösmarty fordításai nem for-

választásokhoz, melyekkel az iránta bolondul előzékeny pártokat akarja kiirtani vagy megtizedelni, az éppen olyan örütség volna, mint egy kötött kezű ember kötelekeit feloldani, mikor azt helyezi kilátásba, hogy beveri a fejünket, mihelyt szabad lesz a keze.

Bizonyosra vesszük, hogy mihelyt Lukács ur az ő csonka, béna vagy a macska tudja milyen nyomorék Barnum-kabinetjével bevonul a parlamentbe: tapasztalni fogja, hogy ettől a parlamenttől nincs mit remélnie. Ezeket a pártokat becsapni nem fogja. Ha ezek a pártok vívmányok nélkül is elfogadtak volna valamely kormányt, akkor nem kellett volna Lukács urral megismerkedniök. Ha pedig Lukács ur azt meri hinni, hogy neki szabad oda vívmányok nélkül jönnie, ahol egy Kosztka, egy Andrássy és egy Wekerle sem tudott vívmányok nélkül megállni, akkor már az első lépésnél meg kell róla győződnie, hogy ebbe a dióba beletörök a foga. Indemnitásról nincs és nem lehet szó. Ha Lukács urnak tetszik fejszét emelni a magyar alkotmány ellen, ha tetszik neki vállalkozni a nemzeti pártok letörésére, akkor ne számítson semmiféle előzékenységre és semmiféle törvényes takaróra. Tessék neki becsukni a parlamentet, tessék neki kormányozni parlament nélkül, tessék neki választatni indemnitás nélkül. Ne akarjon kényeskedni. A napokban elfogtak egy utonállót, aki apáczaruhában veszélyeztette a közbiztonságot. De hogy magunk adjuk a politikai ártatlanság ruháját Lukács urra, mikor törvénytelenésekre és alkotmánytiprásra készülődik: olyan eszeveszettek nem leszünk. Az indemnitást lesi? Lesheti.

Lukács csonka kabinetje.

— Megbizást kapott a kormányalakításra. —

Ismét darabont-kormány jön.

Budapest, január 4.

Az ischli klauzula lovagja tehát addig mesterkedett, addig automobilozott az osztrák császárvárosban, addig ígért füt-fát a bécsi hatalmi köröknek, hogy ma végre megkapta a királytól a megbizást a kormányalakításra. Ezen a héten reméli, hogy összeüti szintelen szürke emberekből tervezett csonka kabinetjét, ezombaton meg lesz a kinevezés, amelyet a hivatalos lap vasárnapi száma fog publikálni. A jövő héttől kezdve tehát ismét darabont-kormány lesz Magyarországnak Lukács László elnöklele alatt. Alattomosan, csonkán, szürkén jön, hogy a hatalomban megmelegedve megmutassa Bécsnek, hogy lehet itt még rendet teremteni. Ez a terv nem fog sikerülni, aminthogy hiába vezényelték ki annak idején a hadsereget is a képviselőház ellen. A Lukács-féle kabinet kinevezése nem jelenti a válság megoldását, nem jelenti a nyugodt parlament munká idejének beköszöntését. A krízis tovább fog tartani, mert a nemzet csak olyan megoldást fogad el, amely az ország érdekeinek megfelel. A nemzet igazi vezérei a király elé terjesztették a kibontakozás feltételeit, azok teljesítése nélkül szó sem lehet arról, hogy békés morderbe terelődjenek az ügyek. A Lukács-féle darabont-kormány hiába akart tovább tárgyalni, hiába számít a Justh-párti törtétköre. Itt nincs szó sem tárgyalásról, sem hatalmi vágyról: — a nemzet kívánságait kell teljesíteni. Akkor helyre áll minden tárgyalás nélkül is a rend.

Mai híreink a következők:

Lukács László megbízása.

Lukács László dezinált miniszterelnök ma délelőtt egy negyed tíz órakor elhagyta a Sacher-szállót és rövid sétára indult. Három-

negyed tíz órakor sétájáról visszatért szállására. Egy negyed tizenegy órakor Lukács újból elhagyta a Sacher-szállót és a Hofburgba hajtatott, ahol fél tizenegy órakor a király külön kihallgatáson fogadta.

Lukács László legfelsőbb kihallgatása délelőtt fél tizenegy órától háromnegyed tizenkettőig tartott. Lukács László a király dolgozószobájából a kabinetirodába ment, ahol félóránál tovább időzött. Félegy órakor tért vissza a Sacher-szállóba, ahol az egybegyűlt újságírókkal közölte, hogy a király őt a kabinet alakításával megbizta. Azután a következő hivatalos közleményt tette közzé:

„Ö felsége előterjesztéseimet elfogadni és engem megbizni méltóztatott, hogy a kabinetalakítás iránt megkezdjem a szükséges tárgyalásokat. Visszatávozom Budapestre és pár nap múlva ö felségének a tárgyalásokról jelentést fogok tenni.“

Lukács László audienciája után még a következőket mondta:

— Most hozzáfogok a kabinet megalakításához. Hogy kikhez fogok fordulni, azt már az illetőkre való tekintetből sem hirdetem előre. Átmeneti kabinetet fogok alakítani, amelyben valószínűleg nem minden tárca kerül betöltésre.

Az új miniszterelnök formális kinevezése ezideig még nem történt meg. Az új miniszterelnök kinevezése csak akkor fog megtörténni, ha a királynak a kabinet kinevezése iránt megtette előterjesztéseit. Lukács Lászlónak az a szándéka, hogy még e hét folyamán ismét Bécsbe megy, hogy a királynak e tárgyalásokról előterjesztést tegyen.

Az érdeklődés előterében most természetesen az áll, hogy Lukács kikkel kezd tárgyalásokat az új kabinet megalakítása tárgyában. Lukácsnak azzal a már idézett kijelentésével hogy átmeneti kabinetet alakít, melyben nem minden tárca kerül betöltésre, összefügg az az értesülésünk, hogy Lukács László kormánya mindössze öt-hat tagból fog állani. Eddigél a következő miniszteri kinevezések tekinthetők valószínűnek: Lukács László (elnök és pénzügy), Jakabffy Imre (belügy), Hoffmann Hugó (honvédelem), Vucselics Sándor (horvát). A kereskedelmi tárcaára gróf Serényi Béla nevét emlegetik, az ő felsége személye körüli miniszternek, hír szerint gróf Szápáry

dítások. Egyik genie megértette a másikat és utánaköltötte társának nagy alkotását. Igy van Learrel és Julius Caesarral.

Lehetnek hívebb fordítások a világirodalomban, de szebb, zengzetesebb egy sincs. Egyáltalán Arany, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly s a többiek munkái egészen sajátunkká tették a nagy brit író. Ma már minden iskolás gyermek ismeri s tudja: ki az a Shakespeare, s mit ér? Amennyiben aztán lelki vágya tovább úzi, a magyar literatúrában is megtalál mindent, ami fölvilágosíthatja és vezetheti a Shakespeare-magyarázatok tömkelegében, mert hiszen Shakespeare irodalma ma már világirodalom.

A Lear-fordítás — mondja Bayer — keletkezése, első kiadása jellegzetes kapcsolatba jut Vörösmarty életének legsomorubb szakaszával s egyúttal világot vet arra, hogy minő végezt üldözött folyton a magyar írók Shakespeare-fordítási kísérleteit Petőfi 1848-iki vállalkozása óta.

Midőn a Petőfi, a Vörösmarty és Arany társaságában tervezett Shakespeare-fordítás kiadásáról — folytatja Bayer — leveleket vált Aranynyal, az 1848 február 10-iki levélben említi tréfásan, hogy „Vörösmarty Lear-ez“ és megírja, hogy Learen kívül Arany Shakespeare-dramákat óhajjt lefordítani. Az idők árja, mint sok egyebet, ugy ezt a tervet is eltemette. Négy év telik bele, míg ismét hirt hallunk Lear fordításáról. Bártfay Lászlóhoz írott, kelt nélküli, de valószínűleg 1852-ből való levélben ezt olvasuk: „En Learrel már annyira készen vagyok, hogy tisztázhatom. Két hét múlva közzé adom.“

Gyulai Pálnak 1853 végéről Aranyhoz írt levelében említés történik arról, hogy Vörösmarty hatalmasan hozzá kezdett Shakespeare fordításához, és hat darabot akar lefordítani. Eszerint valószínű, hogy ekkor nagyjában készen volt Learrel. Gyulai szerint Vörösmarty Lear fordítását Nyéken fejezte be, 1855-ben, „hol csöndes elvonultságban, bár megtört szívvel s nagyrészt betegesen élte le életének utolsó két évét.“ Bayer ezt kétségbe vonja, mert új levelek ezt a tényállást más világításban tüntetik föl. Vörösmarty megkínálta a fordítással a Nemzeti Könyvtár kiadóit, s ígérte, hogy a fordítást mihamarabb bevégezi.

A kiadók 1854-ben — Gyulai szerint — kedvezően fogadták a Nemzeti Könyvtár részére Vörösmarty ajánlatát, annyival inkább, mert „a nemzet nagy költője kedvezőtlen anyagi viszonyok közt élt.“ Nyomorgott ugyan Vörösmarty már 1852 óta, csak-hogy úgy látszik, a hálás nemzet és annak könyvkiadói csak évek múlva érték meg, vagy hiszik el az író nyomorúságát. Egy Bártfayhoz írott levél azt mondja, hogy „most igazán volna egy kis pénzre szüksége“ s kéri Bártfayt, beszéljen „a vele szerződött közzívü urakkal, hogy ne érezzessék vele újra a literátoiság minden kínjait.“

A Lear fordítását háromszáz forintért vették meg a Nemzeti Könyvtár részére. Vörösmarty „beteg gyermeke ágyánál, anyagi gondoktól fört kedélyhangulatban, az apai szív nagy fájdalmait élve át, végezte be a fordítást.“ És ezért a munkáért háromszáz forint... Lear fordítását már nem ért rá végigsimítani s ezért van, ugymond szer-

zőnk, hogy Julius Caesar és Lear fordításai közt nagy a különbség. Mindazáltal egyik, mint a másik, a magyar nyelv fontos zenejének valóságos koncertje, mely a színész ajkairól, helyes deklamáció mellett oly szépen hangzik, mint akár a régi Drury Laneben az eredeti.

Igy végig kísérhetném ezt a nagybecsű könyvet első lapjától az utolsóig, mindenütt alaposat, érdekeset, szepet idézve. De nem győzném háromszor három tárca keretében sem az ismertetést, amelynek végre is nem az a célja, hogy egy két-kötetes hatalmas munka kivonatát adja. Tájékoztatni kívánom az olvasót, hogy mit találhat ebben a könyvben, ha igazi, mély és tartalmas olvasmányt keres. Bayer egész munkássága a magyar színészet történetének kérdésében korzakot alkotó és uttörő. Levéltárakat buvárolt át, hogy egy-egy adatot helyesbitsen. Maga a lelkiismeretesség. Most, ebben a Shakespeare tárgyoz munkában egy másik oldalról mutatkozik be, mint az egyetemesszínész tudós ismerője, aki a művelt nemzetek mindegyikének szini irodalmáról és művészetéről ad számot. Büszkéek lehetünk könyvére ugy, mint írói egyéniségére.

Kísérjük azonban figyelemmel tovább a könyv egyes fejezeteit, melyek valóságos tárházat adják a Shakespeare-ra vonatkozó pontos és fontos adatoknak. A második kötet az egyes darabok magyarországi előadásával, szereplőivel és történetével foglalkozik. Széldítő munka csak elgondolni is, miessoda kutatás és munka eredménye ez a kimerítő és teljes Shakespeare-ismertetés? Ha ez Angliában jelenik meg: szerzőjét egyszerre híres

László van kiszemelve. A többi tárczát, u. m. földmívelés, igazságügyi és közoktatásügyi tárczát a többi miniszterek fogják ideiglenesen elvállalni és ellátni.

A megbízás bécsi világitásban.

Bécsi forrásunk szerint Lukács László mindenekelőtt azokkal a politikusokkal fog érintkezésbe lépni, akiket ő akar venni, hogy a kabinetjébe belépjenek. Azután néhány nap múlva vissza fog térni Bécsbe, hogy a királynak a miniszteri listát bemutassa. A Wekerle-kabinet fölmentése mindenesetre már előbb fog megtörténni, minthogy az új miniszterelnök kinevezése már lehetővé teszi a lemondott kabinet végleges fölmentését. Arról, hogy milyen lesz Lukács László kabinetje, ma még nem lehet végleges ítéletet mondani. Lehetséges, hogy teljes kabinet lesz, de az sem kizárható, hogy egyelőre csonka kabinet fog a parlament elé lépni.

Az új kabinet tagjainak tulnyomó része politikai szempontból szintelen férfiú lesz, jobbra a már nem létező, volt szabadelvű párt tagjai. Az utóbbi napokban mint miniszterjelölteket a következőket emlegették: gróf Serényi Béla volt államtitkár, Jakabffy Imre volt államtitkár, Erdély Sándor volt miniszter és Fejérváry Imre bárót, báró Fejérváry Géza volt miniszterelnök fiát, de még korai volna az új kabinet tagjainak végleges névsorát összeállítani, minthogy az erre vonatkozó tárgyalások még meg sem kezdődtek. A fölörölt nevek legfeljebb abban a tekintetben adnak utmutatást, hogy mely politikai körben kell keresni az új kabinet tagjait. Lehetséges azonban az is, hogy Lukács László más módon is meg fogja kísérelni kabinetjének összeállítását. Az új kormányt egyelőre átmeneti kormánynak tervezik. Lukács László kötelező ígéretet nyert arra nézve, hogy a pártok ez átmeneti kormánynak megszavaznak néhány hónapnyi indennitást.

További kötelezettséget azonban a jelenlegi pártok vezetői nem vállaltak s a továbbiakra nézve teljesen szabad kezét nyernek. Az új kabinetnek tehát fontos érdeke, hogy a tárgyalásokat végleges állapot megteremtésére minél előbb megkezdje és elhárítsa azokat az akadályokat, amelyek munkaképes kabinet megalakításának ezidő szerint utjában állanak és amelyek eléggé ismeretesek. Ha Lukács

Lászlónak sikerül a nehézségeket elhárítania, akkor két eset lehetséges.

Vagy meg tudja nyerni annyira a pártok bizalmát, hogy továbbra is megmaradhat miniszterelnöknek, ez esetben természetesen a kabinet rekonstrukciójával vagy pedig a pártok az ő megkerülésével egyeznek ki a koronával.

Lukács László ezzel az eshetőséggel is számol és ezt semmi esetre sem tekintené személyes vereségnek, minthogy ez esetben is elérte. Ha azonban azok a tárgyalások, amelyeket Lukács László most már mint az új kormány elnöke fog megindítani, nem vezetnek eredményre, akkor nem marad más hátra, mint a képviselőház fölörölése s ez esetben épen-séggel nem bizonyos, hogy Lukács László maga fogja az új választást is vezetni. Lukács László kinevezésével a politikai válság megoldására irányuló tárgyalások tehát újabb stádiumba lépnek s így a kinevezést tulajdonképen a válság megoldása kezdetének lehet tekinteni.

Aehrenthal névjegye Lukácsnál.

Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter ma délután dr. Lukács Lászlónál, a kabinetalakítással megbízott miniszterelnöknél a kihallgatás után leadta névjegyét.

Lukács László megérkezése.

Lukács László, aki délután három órakor indult el Bécsből, a nyugati pályaudvaron este negyednyolcz órakor érkezett Budapestre. Az utat egy első osztályú külön fülkében tette. A pályaudvaron a kabinetalakítással megbízott miniszterelnököt a neje, dr. Rosenberg Gyula volt szabadelvűpárti képviselő, valamint az osztálysorsjáték részvénytársaság igazgatóságának képviselőjében Hazay Hugó és a társaság jogtanácsosa várták. Néhány újságíró és detektíven kívül még csak Daróczy Rezső állomásfőnök és a helyettese, Messinger József voltak a pályaudvaron. Lukács László azt hitte, hogy isten tudja milyen ünnepi fogadtatásban lesz része, s már előre készült arra, hogy szerényen ki fog térni az „ünneplés“ elől. Annyira beleélte magát ebbe a tudatba, hogy amikor a vonat megállt, a leszálló utasokat nézte tüntető tömegnek és arra kérte az állomásfőnököt, hogy vezesse őt egy mellék-kijáraton az automobiljához. Daróczy állomásfőnök azonban megnyugtatta, hogy nem várja más, csak aki vele együtt szerepel az osztály-

sorsjegyen, s így Lukács László nejét karonfogva, szépen kísérték az automobilhoz. Nem volt tüntető egy szál sem.

A kormányalakítás megkezdése.

Dr. Lukács László designált miniszterelnök, a holnapi nap folyamán fog azokkal a személyiségekkel érintkezésbe lépni, akik a kabinet megalakításánál számba jönnek. Dr. Lukács két-három napon belül erre vonatkozó tárgyalásait befejezni kívánja és ő Feleégének erre vonatkozó javaslatát elő fogja terjeszteni, ami minden valószínűség szerint a szombatra tervezett kihallgatásán fog megtörténni. Másnemű tárgyalásokat dr. Lukács ezidő szerint nem fog folytatni Budapesten. Az új miniszterelnök kinevezése formálisan még nem történt meg. A kinevezést a designált miniszterelnök legközelebbi kihallgatása után fogják közzétetni.

Több lap közli azoknak a személyiségeknek névsorát, akik az új Lukács-kabinetben állítólag helyet fognak foglalni. E hírekre vonatkozóan legilletékesebb helyen kijelentik, hogy az új miniszterekre vonatkozó közlések tisztára találgatáson alapulnak. Dr. Lukács azokkal a férfiakkal, akikkel kabinetét meg akarja alakítani, eddig még nem folytatott tárgyalásokat és csak a holnapi nap folyamán fogja megtenni az erre vonatkozó lépéseket. Ennél fogva meg kell állapítani, hogy az új kabinet tagjairól közölt hírek csak önkényes találgatásokon alapulhatnak.

Lukács csonka kabinetje.

Lukács László miniszterelnök, aki immár a kabinet megalakítására is kapott megbízást, holnap kezdi meg erre vonatkozó tárgyalásait. Közvetlen környezetéből hangsúlyozzák, hogy a tárczák betöltésének dolgában még senkivel sem tárgyalt, de azért valószínű, hogy azok a nevek, amelyek eddig forgalomban voltak, a miniszteri listán is szerepelni fognak.

A megbízás elvállalását azzal indokolják, hogy mindent megpróbáltak már arra, hogy normális kerékvágásba tereljék az ország ügyeit s most Lukács próbálkozása az utolsó kísérlet. Nem akar más lenni, mint becsületes alkusz a korona és a parlament között, hogy állandó, nyugalmas helyzetet teremtsen. Egyetlen célja a parlamenti béke helyreállítása és a képviselőház munkaképességének biztosítása. Ezt a célt azzal is jelzi, hogy kabinetjét már előre átmeneti jellegűnek mondja s nagyobb nyomaték kedvéért csonka kabinetnek alakítja.

A terve az, hogy szintelen, szürke, parlamenten kívül álló férfiakból alakítja meg ezt a csonka kabinetet, amelylyel úgy lép a parlament elé, hogy két havi indennitást kér abból a célból, hogy ez alatt a két hónap alatt kitűzött célját, vagyis a parlamenti rend helyreállítását elérje. Kijelenti, hogy ez alatt a két hónap alatt semmiféle nagyobb munkát az államháztartás rendjének fontartásán kívül nem végez, hanem csak azt akarja, hogy mint alkotmányos kormány folytathassa a közvetítés munkáját.

További céljaira nézve az ő közvetlen környezetéből két egymással teljesen ellentétes hír került ki. Az egyik szerint Lukács László csonka kabinetjével együtt minden körülmények között csak két hónapig marad a helyén. Ez alatt a két hónap alatt vagy létrehoz olyan megegyezést a korona és a parlament többsége között, amely biztosítja a további békés munkálkodást, vagy pedig ez a fáradozása meddő marad. Mind a két esetben a Lukács-féle csonka kabinet elhagyja helyét. Ha eikerül a békés megoldás, akkor természetesen a többségből alakítandó kormány veszi át örökét, amely azután vagy azonnal a választói reformot tüzeti napirendre, vagy pedig előbb új válasza-

emberré teszi. Nálunk majd az iskolai könyvtárak polcain fog porladozni, s csak a tudósok és Shakespeare-kedvelők fogják buvárolni. Szerencsére azonban ma már ezek száma sem kicsiny Magyarországon.

Rendkívül érdekes az egyes Shakespeare-darabok sorsát figyelemmel kíséreni a Bayer vezérfontala nyomán. Elsősorban is Julius Caesarral foglalkozom, minthogy főntebb Vörösmarty fordításáról több szó esett. Ezt a darabot csak a legújabb időben adják tisztességes díszletekkel és rendes betanulással. Annakelőtte semmit sem költöttek rá s nevetésesen szegény dekorációja s fogyatékosan rendezett népjelenetei inkább szatirája voltak egy Julius Caesar-előadásnak, mint a Nemzeti Színház színpadához méltó produkeciók. De nem is csoda! Hogyan bántak, — hogy egyebet ne is emlitsünk — a szöveggel?...

Imhol, a Bayer könyvének idevágó jegyzete micsoda anomáliákról értesít e tekintetben: „Először is: csodálatos furesasága, hogy hat felvonásra aprózta Shakespeare öt felvonását. Így nála a III. felvonás az eredeti II. felvonásnak 3-ik színével kezdődik és tart az eredeti IV. felvonásának 1-ső színéig. A IV. felvonás nála az eredeti III. felvonásának 2-ik színétől a 3-ik színig befejezőleg. Az V. nála az eredetinek negyedik felvonása, de kihagyja teljesen annak első jelenetét. Antonius és Octavius találkozását és a sátorjelenettel (eredetiben 2-ik jel.) kezdi a felvonást, és végzi a megkurított szellemjelenettel. A felvonást Brutus e kijelentése fejezi be: „Ugy hát Philippinél látlak megint...“ (Vörösmartynál: Nos, hát... Philippinél... sat.)

A hatodik felvonás az eredetinek ötödik felvonásával kezdődik.

De szert Vörösmarty szövegébe is belevitani. „Bűnökre haj“ helyett „jósokra haj“ van nála.

„Közöld velem“ helyett „tudasd velem“. „Némben“ helyett „asszonyt“ ir. „Valódiságából felolvadozzon“ helyett „valódiságából feloldozzon“ sat.

Közbeszólásokkal toldja meg a Vörösmarty szövegét, amelyek nincsenek a fordításban. Brutus e mondása: „Halkan!... Ki jó?... Antonius barátja...“ így van átforgatva: „Brutus: Halkan!... Ki jó?... Caesar rabszolgája, akit neki egykor Antonius ajándékol adott...“ satöbbi...

Talán nem érdektelen fölemlíteni, hogy III. Richardot átdolgozták és magyar bőrbe bujtatták?... Mérey Sándor cselekedte ezt, aki „Weisse-Shakespeare után“ ezen a czímen adatta elő: „Tongor, vagy Komárom állapotja a VIII. században.“ Háttére az ősmagyar kor, melynek mesevilága, ugymond Bayer, teljesen szabad kezét ad az átdolgozónak...

Végigkísérhetném Bayer munkáját az összes Shakespearei remek során, ha terem megengedné. Itt csak azt jegyzem meg, hogy ha külföldi ember kezébe kerül ez a könyv: nagy, jó véleménye lesz a magyar Shakespeare-kultuszról. Ha el tudja olvasni és megérti: nagy véleménye lesz a könyv szerzőjéről. Nagyon becses, nagyon alapos munka, mondhatnám: Greguss könyve óta a legnagyobb, ugy terjedelemre, mint becsre nézve, amely a magyar literaturának legzebb ujesztendei ajándoka.

tásokat rendel el. Ha a megoldásra irányuló kísérletek eredményre nem vezetnek, akkor is lemond a Lukács-kabinet és ismét a király döntésére bizza a továbbiakat.

Ez a beállítása a dolgoknak azonban egészen közönséges csapda, amelylyel le akarják fogni a parlament többségét, hogy megadja neki az indemnítást. Mert az a másik magyarázat, amelyet Lukács átmeneti csonka kabinet-alakításához fűznek, s amely szintén Lukács Lászlótól ered, de amely úgy látszik sokkal őszintébb, határozottan azt mondja, hogy félreismerik ennek az átmeneti kabinetnek a jellegét, ha azt hiszik, hogy Lukácsnak az a célja, hogy egy esetleges megegyezés gyümölcsének élvezetét másnak engedje át. A kabinet csonkaságát is csak úgy lehet felfogni, hogy — amint azt Ausztriában mondják — megoldás létesítése után a fentartott tárczákat a kormány parlamentarizálása esetén azoknak a pártoknak engedik át, amelyek a kormány támogatására hajlandóknak mutatkoznak.

Ime, ez a kétféle beállítás mutatja a legjobban, milyen görcsösen kapaszkodik Lukács László a miniszterelnökség után, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a fenyegetéstől sem riad vissza, hanem a második mód szerint való eljárás befejezéseül meg nem egyezés esetében házfelosztást, új választásokat, erőszakot, iztörést, üldöztetést helyez kilátásba.

Lukács megbízatása tehát semmiképpen sem jelenti a válság megoldását, s addig, amíg ő fog a hatalomban ülve próbákozni, megoldásról nem is lehet szó. A nemzet igazi vezetői a korona elé terjesztették azokat a minimális feltételeket, amelyek teljesítése árán a válság megoldható, amíg azok figyelembe nem vétetnek, megoldásról sem lehet szó.

Az indemnítási javaslat.

Irányadó helyről jelentik, hogy a Lukács-kabinet a képviselőházban való bemutatkozása-kor nem szándékozik új indemnítási javaslatot benyújtani, hanem annak az indemnítási javaslatnak megszavazását fogja kérni, amelyet a Wekerle-kormány terjesztett elő.

A Kossuth-párt az indemnitás ellen.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt Andrássy-uti helyiségében az est folyamán a párt képviselő és küllagjai igen nagy számmal jelentek meg. Ott voltak Gál Sándor, a képviselőház elnöke, Sághy Gyula a párt alelnöke és Zlinszky István háznagy is. Hét óra után megjelent a pártkörben Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, a párt vezére is, ki a jelenvoltagekkel mintegy másfél órán át élénk eszmecsere-t folytatott a politikai helyzetről.

Arról a hangulatról, amely ezen az eszmecsere-n alakult ki, a pártnak egyik igen előkelő tagja ezt a jellemzést adta:

— A Kossuth-pártban az indemnitás megszavazása körül folyt az eszmecsere, amelyben pro és kontra érvek hangoztak el. Parlamenti szempontból megadható volna az indemnitás — mondták — olyan czéllal, hogy ne kelljen ex-lexben választatni. Ez a szempont az indemnitás megadása mellett szól. Miután azonban a jelen esetben a nemzet megkérdezése csak formai volna, mert maga Lukács sem remélheti azt, hogy politikájának meg tudja szerezni a többséget, az indemnitás megadása az abszolútus törökveszél és berendezkedések elősegítését jelentené. Hiszen precedens is van rá, hogy a korona a nemzet döntését nem respektálja. A függetlenségi párt különben is tradíciószerűen bizalmi kérdésnek tekintette az indemnitás megadását s hogyan adhatná meg az indemnítást egy parlament-nélküli, vagy mondjuk ki nyíltan: darabon

miniszteriumnak, amikor azt a saját pártjából miniszterektől is megtagadta. A nemzet megkérdezése önmagában alkotmányos volna, de amikor arról van szó, hogy a megkérdezés konzekvenciái ma vonatnak le és az imparlamentáris miniszter sem nyújthat erre nézve garanciákat, az indemnitás megadása csak azt eredményezné, hogy az imparlamentáris kormány időt nyerjen s meg nem engedett eszközökkel kísérletet tegyen a többség megszerzésére s a nemzeti akarat letörésére. A pártban az a hangulat alakult ki, hogy Lukácsnak az indemnítást meg nem adják. Ha a pártvezérek magasabb alkotmányjogi szempontból ezt kilátásba is helyezték: — miután a hosszú válság alatt a nemzet többségéből alakult miniszterium a válság alkotmányos megoldását a törvényhozás másik tényezőjének ridegsége folytán nem tudta megvalósítani; — a párt ellenzéki álláspontja a maga egészében föltámadt.

— Kossuth hangsúlyozta, hogy ő a maga nevében magasabb alkotmányjogi szempontból hajlandó volna rövid és tisztán a választás tartalmára szóló indemnítást megadni, úgy, hogy ez idő alatt ne legyen mód és alkalom arra, hogy a kormány a nemzet akaratának megnyilatkozását mesterséges módon befolyásolhassa. Mindazonáltal ő is elismeri, hogy igen jogos aggályok merültek föl és igen jelentékeny argumentumok szólnak a főnforgó körülmények közt az indemnitás megfogadása mellett.

— Lukács kiküldetése — mondja forrásunk — határozottan a nemzet letörésére irányul s annak semmiféle alkotmányos karaktere nincsen.

— Kossuth egy hozzá intézett kérdésre kijelentette, hogy a szombati értekezleten csak a maga nevében beszélt Lukácsossal. A pártban a hangulat harcizás és el vannak határozva a legvégsőkre. Valószínű, hogy az indemnítási vita folyamán még annál a javaslatnál is erősebb hangú határozati javaslatot fognak beterjeszteni, mint amilyen az 1905. évi Bánffy-féle határozati javaslat volt.

Az alkotmánypártkörből.

Az alkotmánypárt körhelyiségében ma este is igen sokan voltak. Ott járt gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, a párt vezére, Jekelfalussy Lajos miniszter, Sztérfény József államtitkár, Náray Lajos, a képviselőház alelnöke és mások, közöttük különösen sok küllag. A párt tagjai igen élénk eszmecsere-t folytattak a politikai helyzetről és Lukács Lászlónak miniszterelnökké való kinevezéséről. A párt tagjai teljes egyértelműséggel konstataáltak, hogy azután a taktikázás után, amelyet Lukács László eddig folytatott, egyáltalában nem lehet bizni közvetítő szándékának őszinteségében, s hogy a parlamentben sem számíthat semmi támogatásra. Legföljebb a Justh-pártnak azok a törtető tagjai, akik mindenáron államtitkárok és főispánok akarnak lenni, meg a nemzetiségiek hajlandók vele menni. Az indemnitás kérdésében a pártnak az az álláspontja, hogy egy egészen rövid időre szóló indemnítást meg lehet szavazni, a bizalmatlanság nyílt kifejezése mellett, ha ennek időtartama alatt a képviselőház állandóan együtt marad és a kibontakozási tárgyalások is valósággal a képviselőházban, ha nem is az üléssteremben, folytattnának. Este a Hungária-fogadóban pártvaesora volt.

A Justh-párt hangulata.

A Justh-párt klubjában ma este nagyon vegyes érzelmeket áruáltak el. A pártkörben mintegy ötven képviselő gyűlt össze, főképpen olyanok, akik közvetlen hívei Justh Gyulának, míg azok, akik mindenáron a hatalomra törökednek és Batthyány Tivadar után in-

dulva, a megegyezést óhajtják Lukácsossal, már nem is látogatnak föl a pártkörbe. Az alelnökök gróf Batthyány Tivadar kivételével már kora délután megjelentek a pártkörben s hosszú ideig bizalmas tanácskozást folytattak. Justh Gyulát holnap este váriák Budapestre s ezért a hozzá szító alelnökök szükségesnek látták, hogy bizalmas értekezletet tartsanak a párt tagjaival, nehogy teljesen a mindenáron érvényesülni akarók legyenek urrá a pártkörben.

Igy is voltak ma este szintén többen, akik, bár eddig az önálló bank legvéresebb száju bajnokai voltak, erősen hangoztatták, hogy meg kell találni a megegyezést Lukács Lászlóval, mert bele kell ülni a hatalomba, amelynek birtokában szerintük könnyebben lehet az elveket megvalósítani.

Ekörül folyt a vitakozás, amikor az alelnökök, névszerint Holló Lajos, Bakonyi Samu, Haviár Dániel és Nagy Dezső a kis társalgóba összehívták a képviselőket, hogy megbeszéljék velük a helyzetet. Ezen a megbeszélésen az államtitkári és főispáni ünejelöltek, akik állandóan trafikálnak és trafikáltak Lukács Lászlóval, igen erősen hangoztatták álláspontjukat, annyira, hogy Justh Gyula hívei nem is tudtak egyebet elérni, mint csak azt, hogy egyelőre várományosi álláspontra helyezkednek. Azt kénytelenek voltak ugyancs elfogadni a legnagyobb törtetők is, hogy a pártnak, mielőtt az új alakulással szemben állást foglal, már a forma kedvéért is meg kell várnia mit hozott az új kormány Bécsből és milyen programmal lép a törvényhozás két háza elé. Justhék azzal csilapították a Lukács-párti függetlenségiakat, hogy ha Lukács olyan programmal jön, amely nem áll elentétben a párt elveivel és nem kíván két évnél hosszabb bankprovizóriumot, de meghozza az általános és egyenlő választói jogot, akkor majd lehet szó a további tárgyalásokról, de előbb nem lehet állást foglalni. Azután Justhot is meg kell várni, az ő véleményét is meg kell hallgatni, s így azt nem lehet most mindjárt kimondani, hogy Lukácsnak föltétlenül megadják az indemnítást, amit a törtetők ugyancs hangoztattak.

Végül is abban állapodtak meg, hogy Lukács programjának ismerete után a Justh Gyula elnöklésével tartandó pártértekezleten fognak határozni. Gróf Batthyány Tivadar csak késő este jött fel a pártkörbe és nem nagyon vett részt a megbeszélésben.

Lukács a Kurián.

Ma tudódott ki, hogy Lukács László tegnap délután, mielőtt Bécsbe indult, látogatást tett a Kurián. A legfelsőbb bíróságon Vavrilé tanácselnököt kereste föl s vele hosszasan tárgyalt. Hír szerint az igazságügyminiszteri tárczát ajánlotta föl neki.

Kossuth Ferencz mellett.

Udvarhelyről írják: Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott közgyűlésében határozatilag kimondotta, hogy Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert, a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt vezérét táviratilag üdvözi. Ez állásfoglalás a Kossuth-pártnak Udvarhely vármegyében való tőrfoglalását jelenti. A távirati üdvözlésre Kossuth Ferencz a következőkben válaszolt:

Udvarhely vármegye közönségének törvényhatósági közgyűlésében irántam kifejezett bizalmát örömmel fogadom, támogatásukért köszönetet mondok és erre számítok a jövőben is.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A nyilvánosság. A kaposvári napilapok és Németh István polgármester között fenállott ellentétet a városi tanácsnak ma sikerült elhárítani amennyiben a tanács eltérőleg a polgármester nézetétől, elhatározta, hogy a városi híreket kiadja a napilapok szerkesztőseinek. A tanács azzal okolta meg elhatározását, hogy nem méltó egy városhoz, hogy kicsinyes felfogástól vezéreltetve azal áll boszut a lapokon, hogy a nagy nyilvánosságot megfoszsa ellenőrzési jogától. Intézkedés történt, hogy a napilapok akadálytalanul jussanak a hírek birtokába. A tanács ezen intézkedése a városban nagy meglepetést keltett.

A belga trónváltás utóhangjai.

Brüsszel, január 3.

Ritkán volt még trónváltás olyan érdekes, mint most Belgium új királyának trónraléptekor. Néhány nappal ezelőtt már megirtuk, hogy Merry del Val pápai államtitkár II. Lipót halála után jegyzéket intézett a brüsszeli nuncziushoz, amelyben afőlött siránkozik, hogy Albert király miadig liberálisokkal vette magát körül, hogy többek közt az adjutánsa, Jungbluth tábornok is liberális, hogy a nevelője Sigoque szabadkőműves volt, s hogy maga a király sem fanatikus katolikus. Merry del Val ennek folytán felszólítja a nuncziust, alkalmas eszközökkel törekedjék oda, hogy ezek a „veszedelmes emberek” a király környezetéből eltávolítottassanak, helyüket „jó katolikusokkal” töltsék be, akik a jesusitákkal és a nuncziussal szoros nexust tartanak fenn.

Időközben a vatikánban megegyeztek ennek a jegyzéknek valódiságát, de azért Brüsszelben a czáfolat dacára is komolyan veszik a jegyzéket katolikus körökben.

II. Lipótot általában klerikális érzelmeinek mondják, mert uralkodásának legnagyobb ideje alatt klerikális kormány volt Belgiumnak. De Belgiumban II. Lipót király uralkodása alatt igazi alkotmányosság volt, a klerikális kormány a parlament klerikális többségéből nevezetett ki, a parlamenti többséget a nép választotta, tehát nem II. Lipót király volt klerikális, hanem maga a nép az. II. Lipót hatalmas egyénisége óriási befolyást gyakorolt minisztereire, de azért Lipót király huszonöt évig követelte a személyes katonai szolgálat törvénybe iktatását, s éppen a klerikális miniszterek voltak azok, akik ezt mindig meg tudták akadályozni, pedig Lipót királyt a klerikálisok védelmezőjének tüntetik föl.

Valóságban II. Lipót sohasem állt egyik párt mellé sem. Sokkal inkább törődött a saját czéljaival, semhogy magát egy párttal azonosította volna. Sőt az ő egyéni meggyőződése inkább mérsékelt liberális volt, mert ennek a pártnak tagjai közt találta gyarmatiügyi és katonai terveinek legtöbb védelmezőjét. Az kétségtelen, hogy a Kongóban nagyon segítette a katolikus misszionáriusokat, sőt Anglia katolikusai közt is erős agitációt folytatott Kongo érdekében. Ezzel az amerikai és angol misszionáriusok befolyását akarta korlátozni, akik tudvalevőleg telekürtölték a világot, hogy Lipót király minő kegyetlenkedéseket visz véghez Kongóban. De egy Vermersch nevű pap is épp ilyen dolgokat irt a kongói állapotokról, anélkül, hogy ezért egyházi részről feddésben részesült volna. Lipót király klerikalizmusa mellett azt hozzák föl, hogy mindig részt vett azon a tedeumon, amit névnapján a Guduletemplomban tartottak, de ez még igazán nem jelent semmit, mert ez csak udvari ceremónia volt. Azt is felhozzák ellene, hogy végrendeletében azt írta: „Ugy halok meg, mint jó katolikus”. Ezt azonban azok, akik Lipót királyt jól ismerték, úgy magyarázzák, hogy ezzel az egyház védelmét akarta megszerezni Vaughan báróné számára, aki egyházilag megeskettett felesége volt. De a klerikálisok protektora nem volt.

De Albert király sem fog irtó hadjáratot vezetni az egyház ellen. Sőt Jungbluth tábornokot, akitől a klerikálisok most úgy félnek, II. Lipót nevezte ki Albert király mellé. S Albert királytól igazán nem lehet rossz néven venni, hogy megtartja környezetében most is azokat az embereket, akiket trónörökös korában becsülni és tisztelni tanult. De ezek a politikára befolyást alig nyerhetnek, s legfeljebb csak azért tájékozrag ellene egyesek a klerikális táborban, mert ők szerették volna azokat a helyeket elfoglalni, amelyeket Jungbluth tábornok főhadsegéd, és Godefroid és Ingebleek a király titkárai foglalnak el.

Van egy másik kérdés is, ami most so-

kat foglalkoztatja a belgákat. A király czivillistáját a parlament évről-évre szavazza meg. Ezt az alkalmat a szocialisták mindig felhasználták antidinasztikus demonstrációkra, s a 3,300.000 frankos királyi czivillistát s Albert herceg 400,000 frankos czivillistáját mindig leszavazták. Albert király mostani czivillistájának tárgyalásakor Royer szocialista beszélt. Azt mondta, hogy minden munka bért érdemel, de a 3,300.000 frank nagyobb bér, mint amennyit egy belga király munkája megér, minthogy ezt az állást a születés jogán még a legbutább ember is elfoglalhatja. Hogy 3,300.000 frankot keressen, 4400 munkásnak kell egész éven át dolgoznia, s 9000 öreg munkás évi nyugdíja sincs ekkora összeg. Minden ötagu belga család két és fél frankkal járul ehhez a czivillistához, s így el lehet mondani, hogy minden belga családapa egy napot a király számára dolgozik. Végül azt kérte Royer, hogy az egyik királyi kastélyt Albert király engedje át tüdőbajos szanatórium czéljaira.

I. Lipót király czivillistája 2,600.000 frank volt. Teljesen szegényen került Belgiumba, s Debunne szocialista kiszámította, mennyit kellett ebből az összegből I. Lipót királynak megtakarítania, minthogy halálakor 40 millió frank volt a hagyatéka. Woeste és Destrée szocialisták is hevesen kikelték a czivillista ellen, de végre is 100 szóval 29 ellen a parlament mégis megszavazta.

II. Lipót király hagyatékáról is nagyon sokat beszélnek. Lipót király a végrendeletében tudvalevőleg azt írta, hogy 15 millió korona a hagyatéka. De kétségtelen az, hogy ez nem igaz. A király leányainak feladata már most kikutatni, hogy hol van a hagyatékknak eltírt része. Báró Goffinet Agost és báró Goffinet Konstantin, a végrendelet végrehajtói 18 millió koronára becsülik a hagyatékot. De ebben az összegben csak azok a hagyatéki összegek és tárgyak vannak felmelve, melyeket a végrendelet említ. Ehez hozzá kell számítani Lipót király alapításainak és ajándékainak értékét, amelyekből a köteles rész megilleti a király leányait. De hogy perelnek-e, az kétséges. A király leányai közül Stefánia és Klementin legalább is kijelentették, hogy nem fognak perelni.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár és Taft elnök. Taft elnök és Vilmos császár az újév alkalmából táviratokat váltottak. Taft elnök Vilmos császártól a következő táviratot kapta: „Fogadja ön és az amerikai nép legmelegebb szereteseikívánataimat az újévre.” Taft elnök ezt válaszolta: „Teljesen méltányolva és viszonzva felségednek hozzám juttatott barátságos kivánságait, felségednek és a német népnek a jövő évre egészszéget és boldogságot kívánok.”

A görög események. Nagy feltűnést kelt az a hír, hogy a görög királyi hercegek legközelebb visszalépnek a hadseregbe és mint a király hadsegédei fognak szolgálni. Hír szerint a Mavromikális-kabinet a legközelebbi napokban beadja lemondását. György király a Liberté aténi tudósítójának a következőket mondta:

— Csak akkor fogok menni, ha majd meggyőződöm, hogy népem lemondásomat kívánja. Eddig azonban nem tudtam erről meggyőződni. Egy újságíró beszélt Zorbas ezredessel, aki a miniszterválságról azt mondta, hogy minden jel az általános lecsillapodásra vall és remélhetőleg a törvényhozás hozzá fog járulni a katonai liga által követelt intézkedésekhez, hogy a görög nemzet talpra állhasson. Mavromichalis miniszterelnököt a katonai liga elnöke feltétlenül kifogástalan politikuskának és férfinak tartja s bizik benne, hogy a válság hamarosan véget fog érni.

Szebenico — hadikötő. A Newyork Herald táviratot kapott Triesztből, hogy az osztrák-magyar tengerészeti kormány második hadikötőt akar létesíteni, még pedig Szebenicóban. Ezzel az osztrák-magyar monarchiának egy régi terve valósul meg, amelyet már akkor megpendített,

mikor Velence elveszett számára. Az új hadikötő olyan nagy lesz, hogy egy egész Dreadnought-flottát képes lesz befogadni. A tengerészeti parancsnokság megerősíti ugyan azt a hírt, hogy a hadvezetőség foglalkozik Szebeniconak hadikötővé való átalakításával, de ez egyelőre még csak a tervezés stádiumában van.

A francziák látogatása Montenegróban. A francia tengerészek tiszteletére január elsején a topoliczai kastélyban karácsonyfát állítottak. Minden egyes tiszt kapott ajándékot. Másnap különvonat a tengerésztiszteket Virpazarba vitte, ahol vadászaton vettek részt. A vendégeket mindenütt lelkesedéssel fogadták. A francia hajóraj ma délelőtt Antiváriból a spalatói kikötőbe érkezett.

EGYHÁZAK.

— (Meskó László egyházmegyei felügyelő.) Eperjesről jelentik: A tiszavidéki ág. hitv. evangélikus egyházmegye a most megtartott szavazás alkalmával egyházmegyei felügyelővé egyhangulag dr. Meskó László volt igazságügyi államtitkárt, főesperessé pedig szótöbbséggel Matherny Lajos debreczeni lelkészt választotta meg.

— (A főpapi hagyatékrendező bizottság.) A királyi adományozásból egyházi javadalmat élvező római és görög katolikus főpapok elhalálása után a javadalmi közvagyon elkülönítése, valamint a hagyatékok rendezése fölött véghatározási joggal felruházott és az 1881. évi LIX. t.-cz. 109. sz. kassa alapján az 1883. évi április hó 10-én 13249/I. M. szám alatt kiadott rendelet értelmében a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter elnöke alatt működő vegyes bizottság tagjaivá az 1910. évre: az igazságügyi miniszter a vezetése alatt álló minisztérium részéről Bélyei Rickl Gyula miniszteri tanácsost; a Kuria részéről pedig Pechata Endre és Janecska István kuriai bírákat; a pénzügyminiszter a vezetése alatt álló minisztérium részéről Wieland József miniszteri osztálytanácsost, végül a vallás- és közoktatásügyi miniszter Tonházy Gyula miniszteri tanácsos, közalapítványi ügyigazgatót nevezte ki.

TÁVIRATOK.

Harcz a jemeni lázadókkal.

Konstantinápoly, január 4. A portához Jemenből érkezett hivatalos jelentések szerint ott harc volt török csapatok és több törzs között; utóbbiak, miután nagy veszteséget szenvedtek, megadták magukat. Devanieben (Bagdadi vilajet) is visszaverték a csapatok a nomád törzseket, melyek a várost megrohanták.

A krétaiak hűségesküje.

Pétervár, január 4. (Saját tudósítónktól.) Az itteni görög követ tanácskozott Izvolszki külügyminiszterrel a krétai kormány hűségesküje miatt. A görög követ biztosította Izvolszkit, hogy a görög kormány semmit sem fog tenni, ami ellenkezőnek a nagyhatalmak intenczióival Krétát illetleg.

A szász-weimari nagyherceg amnesztiája.

Weimar, január 4. A szász-weimari nagyherceg ma végbemenő lakodalma alkalmából amnesztiát adott mindazok részére, akiket január 4-ig kihágások és tulajdon elleni vétség miatt két hónapig terjedő fogsággal vagy 300 márkáig terjedő pénzbüntetéssel sújtottak.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		jan. 4.	jan. 3.	jan. 2.
Buza	helyben	129	127½	124½
	márcziusra	—	—	128
	májusra	121½	120¼	119%
	juliusra	111%	—	—
Tengeri	márcziusra	—	—	70¼
	májusra	75¼	75¼	75%
Chicago.				
Buza	januárra	115½	—	112
	májusra	114½	113¼	111%
Tengeri	januárra	63	62½	61¾

Newyork, január 4. Gyapot Newyorkban, helyben 15.90 (16.10). Gyapot február 15.85 (15.93). Gyapot áprilisra 15.98 (16.17). Gyapot New-Orleansban, helyben 15.84 (15.94). Petroleum Stand white Newyorkban 8.05 (8.05). Petroleum Stand white Philadelphában 8.05 (8.05). Petroleum Refined in Cases 10.45 (10.45). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.43 (1.43). Zsir Western steam 13.10 (12.85). Zsir Rohe és Brothers 13.50 (13.50).

Chicago, január 4. Zsir január 12.57 (12.25). Zsir májusra — (—). Szalonna short clear 11.74 (11.74). Sertéshus január 21.82 (21.45).

Nincsenek Mars-lakók!

— Uj fényképfelvételek a Marsról. —

Budapest, január 4.

Ösrégi igazság, hogy az ember tudománysszomjának, kutató ösztönének és birtvágyának szük ez a föld. Ujabb, eddig ismeretlen világra áhítozik, melyeket éppúgy felsőbbösége s uralma alá akar hajtani, akárcsak az öreg földet. Az ember e sajátosságainak és ösztöneinek egyik legszebb álma volt, hogy érintkezés létesüljön a Mars bolygóval, illetőleg annak feltételezett lakóival. Csillagászok kutatták lázasan e merész terv keresztülvihetőségének módjait, közben gondosan fürkészve a titokzatos bolygót, hogy valami újabb bizonyítékot nyerhessenek a Marsn supponált társadalom. előviszonyairól és kulturájának méreteiről.

Flammarion, a kiváló francia csillagász, a bizonyítékokat, számítás, tudást hatalmas fantáziával megéleltre. Köteteket írt a Mars-lakók intelligenciájáról, kulturájáról, benépesítve és utat mutatva sok ember képzelőerejének. Az érdeklődés aztán mindig nagyobb arányokat öltött; az emberek már nem elégedtek meg a sejtéssel, tudni akartak valamit és felszínre került a Mars-lakókkal való érintkezés kérdése. Hatalmas fényűzőkkel, óriási tájképekkel, a sivatagokra vetített jelekkel gondolták megoldani a jeladás problémáját; Pickering csillagász vállalkozott arra, hogy elkészíti a vetítő eszközt, amelynek segítségével fölvilágosíthatják a Mars lakóit, hogy „közeliükben” értelmes lények laknak és érdeklődnek irántuk. Hiszen hogyan érdekelni az emberiséget az, hogy azon a fényes, vörösen izzó csillagon, amelyet mindennap láthatunk az égbolton, hozzánk hasonló emberek laknak? És valóban, hasonló mihozánk, vagy tegyük magunkévá a zseniális angol regényíró szilaj fantáziáját, vagy egészen más ott minden, mint amit csak eddig elképzeltünk? Azt tudjuk, hogy szerves élet lehetséges ott, be van bizonyítva, hogy a Marsot levegő veszi körül, de az, hogy valami lehetséges, az még nem bizonyít semmit. De igenis, az már bizonyított, hogy a bolygón csatornaszerű hálózatot észleltünk, amelyet jogosan gondolhatunk értelmes lények munkájának. E kutatások eredménye tehát csak arról győzhette meg az embert, hogy a Mars-lakókkal való érintkezés létesítésének kérdésével érdemes foglalkozni.

Most ez a szép álom egyszerre szertefoszlott s az eddigi kutatások vélt eredményei mind halomra dőltek. E. W. Maunder-nek hívják azt az angol tudóst, a greenwichi obszervatórium csillagászt, aki halomra döntötte a Marsra vonatkozó minden kombinációt. Maunder az angol királyi csillagászati egyesület legutóbbi ülésén fényképeket mutatott be, amelyeket Hala csillagász vett föl a Mars bolygóról Kaliforniában, a monte-wilsoni obszervatóriumban. A fényképek a világ legnagyobb távcsövén, 60 centiméter átmérőjű lencsével készültek és nyoma sincs rajtuk az úgynevezett „Mars-csatornák”-nak. A csillagász azt állítja, hogy ezek a vonalak egyszerű optikai csalódás következményei voltak, amelynek okát az eddigi teleszkópok elégtelenségében kereshetjük. Mars-csatornák tehát nincsenek és így a Mars-lakók létezését semmivel sem tudjuk bizonyítani. És ezzel megdőlt minden, amit rájuk vonatkoztattunk; tudomány, számítás nem tudja kideríteni, hogy mi van a csillagokban és a tudomány többé nem tárgyal a csillaglakókkal való érintkezésről.

UIDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: szerda, január 5. — Róm. kath.: Teleszf. pk. vt. — Prot.: Árpád. — Görög-orosz: 1909. decz. 23. Krétai 10 v. — Zsidó: Teh. 24. — A nap két reggel 7 óra 49 perczkor, nyugszik este 4 óra 21 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 39 perczkor, nyugszik délután 12 óra 26 perczkor.

A közoktatási államtitkár fogad dében 12 órakor. A Petöfi Ház (erekllyemuseum) Bajza. utca 21. szám. Nyitva naponta, vasár- és ünnepnapokon is, 10—2.ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Magyarok bejövetele, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Műcsarnok téli tárlata. Nyitva 9—3.ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon téli kiállítása. Nyitva 9—5.ig. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán kiállítása. Nyitva 9—7.ig. Belépődíj nincs. — A Művész-ház kiállítása (Váci. utca 9.) Nyitva 9—8.ig. Belépődíj 1 korona. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Múzeum ésványtára 9—2.ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2.ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1.ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1.ig. — Az Aquinumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—6.ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—4.ig. — Az Akadémia könyvtára 3—7.ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12.ig és 3—8.ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2.ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2.ig. — A pedagógiai könyvtár és taneszközlátás 3—6.ig.

— **Farsang az udvarnál.** Az idei farsangban Bécsben e hó 16-án, kedden tartják meg a nagy udvari bált, míg február 7-én, hétfőn udvari táncestély lesz. Budapestben az első udvari táncestélyt január 24-én, hétfőn, a második udvari táncestélyt pedig február 2-án, szerdán fogják megtartani.

— **Kitüntetett osztrák miniszterek.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a következő osztrák minisztereknek: dr. Schreiner Gusztáv miniszternek, Ritt Ágoston közmunkügyi miniszternek, dr. Weisskirchner Richárd kereskedelmiügyi miniszternek, dr. lovag Hoehenburger Viktor igazságügyminiszternek és dr. lovag Du-lomba László miniszternek a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Fejedelmi nász.** A weimari államminiszter ma reggel 9 órakor eskette össze Vilmos Ernő szász-weimar-eisenachi nagyherceggel Karola Theodora szász-meiningeni hercegnőt, mire 11 órakor megtartották az egyházi esküvőt. Az ünnepi lakomán a szász király pohárköszöntőt mondott, melyben sok szerencsét kívánt a fiatal párnak, mely délután három órakor elutazott.

— **Az olasz külügyminiszter látogatása.** Bécsből jelentik, hogy az új olasz külügyminiszter a legközelebbi napokban látogatást fog tenni Berlinben és Bécsben.

— **Herzel tanár jubileuma.** Dr. Herzel Manó egyetemi tanár most ünnepi orvosi működésének negyedszázados évfordulóját. Ezt az alkalmat tisztelői és barátai arra használják fel, hogy a kiváló sebész lelkes ünneplésben és meleg ovációban részesítse. Tiszteletére művészi plakettet verettek, amelyet holnap, december 5-én déli 12 órakor küldöttség nyújt át a jubilans tanárnak.

— **A bécsi hercegek koadjutora.** A király — így közli ezt egy Bécsből érkezett jelentés — január 1-én kelt dátummal kinevezte Nagel Ferencz Xavér triezsi püspököt Gruscha Antal József bíboros hercegek koadjutorává az utódlás jogával. Ez alkalomból a király a következő kéziratát közli az osztrák hivatalos lap:

„Kedves bíboros hercegek Gruscha Jr.! Kilencvenedik életévének elérkezése arra indította önt, hogy érski megvéje vezetésére újabb segítőre igénybevitelt kérje és ennek nyomán hozzájárult koadjutor kinevezéséhez. Amidőn ezennel kegyelemem beleegyezésemet adom ehhez a javaslathoz, szívesen és hálásan emlékezem meg majdnem 70 éves tevékenységével az állam és egyház körül szerzett érdemeiről, magasztos hivatásának hű teljesítéséről és házam és hazánk iránt tanúsított kipróbált odaadásáról. Állandó hajlandóságom és elismerésem jeléül Önnek Szent István-rendem nagykeresztjét adományozom, a díj elengedésével. Bécs, 1910. január 1. Ferencz József s. k.”

— **Ujévi ajándék.** Sage Russer angol milliomos özvegye a yaltai egyetemnek ujévi ajándéku hárommillió koronát küldött.

— **Conan Doyle — Lipót király ellen.** Rottenes vádat emel a híres angol író, Conan Doyle, az elhunyt belga király ellen. Conan Doyle hivatkozik egy Murphi nevű amerikai misszionáriusra, aki a „Times” 1895. november 18-iki számában a következőket írja:

— Saját szememmel láttam e rettenetes dolgokat 1888., 1889. években és 1894-ben az államnál protestáltam, de minden eredmény nélkül. Voltam Kongó belsejében és láttam ott mindazt a rettenetességet, amit az állam üzött a szerencsétlen kongóbeliekkel. Csak egy-két példát akarok fölhozni, hogy megbizonyíthassam, minő hatással vannak a dolgok a benszülottekre. Egy izben a solifai őrség vezetője körsétát végzett a helységben, hogy gummit gyűjtson. Találkozott egy szegény asszonnyal, akinek férje halászni ment. „Hol van a férjed?” Az asszony a folyóra mutatott. „Hol a gummi?” Kérde az ő. „Már készen van.” Az ő ráívalt. „Hazudsz!” E szónál fölemelte fegyverét és agyonlötte az asszonyt. Nemsokára hazatért a férj. Midőn meghallotta felesége sorsát, egyenesen a káplárrangban levő őrhöz sietett, magával vitte a gummit és megkérdezte, hogy miért lötte agyon feleségét. Még mielőtt a káplár felelhetett volna, már le is lötte a káplárt. Az ott lévő katonák a fő katonai szállásra szaladtak és jelentést tettek a dologról. A katonai parancsnok, hogy föntartsa a katonák tekintélyét, kiadta a parancsot a város fölégetésére, miközben számtalan benszülottet megölték és megsebesítettek. Egy falu lakosainak élelmiszert kellett volna szállítaniok, de a szállítással egy napot késtek. A szegény benszülottek békésen elaludtak táborukban, midőn egy lövés felriasztotta őket. Kiszaladtak hogy megnézzék mi történt. Mihelyt látták, hogy táborukat katonák kerítették be, nem gondoltak másra, mint a menekülésre. Szörnyű pánik támadt közöttük és mialatt a szerencsétlenek, asszonyok, öregek, gyerekek ideoda futkostak, a belga katonák egytől-egyig lötöldöztek őket. Városukat teljesen elpusztították a föld színéről. És mindez egy napi késedelemért. A belga katonák a legesekelebb haborús, vagy engedetlenség esetén levágják a szerencsétlenek kezét. A gummi gyűjtésre ily módon erőszakkal, terrorizmussal hajtják a benszülotteket. A levágott kezeket sorba lerakják a biztos elött. A biztos a beszolgáltatott gummiért proviziót kap, tehát neki érdeke, hogy minél több gummit kapjon. Conan Doyle az amerikai hittérítő e tanuságán kívül egy Sjöblon nevű svéd pap leírását is közli, amely még nagyobb kegyetlenségekről tanuskodik. Conan Doyle egész halmazát közli az embertelen kizásóknak, tömeges gyilkosságoknak és testcsontkításoknak, amelyekkel éles hangon vádolja az elhunyt belga király özve, kegyetlen, zsarnoki és kizsákmányoló rendszerét. II. Lipót a gummitörést főrszvényese volt, az ő érdekében történtek a rettenő mézarlások. Ma is folyik a gyilkolás, ma egy kiséss javultak a viszonyok, mert a lakosság a menekülés és gyilkosságok folytán nagyon megritkult és ha tovább is a régi arányban történnének a mézarlások, nemsokára nem volna munkaerő — a gummi gyűjtésre.

— **Az Otthon-körből.** Az Otthon írók- és hírlapírók köre ma délután válaeztmányi ülést tartott Rákosi Jenő elnöklésével. A válaeztmány megtárgyalta a folyó ügyeket s tudomásul vette Falk Zsigmond lovag pénztári jelentéseit, ugyszintén Lendvai Sándor ellenőr jelentéseit. Végül a tagfölvételi kéréseket tárgyalták. Az Otthon új tagjai lettek: Pusztai (Wigner) Béla, Felner Pál, Lázár Viktor, dr. Hollaender Konrád, Tódor Jenő, dr. Gerő Ármán, Szepessy György, Eisler Miksa, Balázs Armand, Vágó Leó, Reiter Lajos, dr. Szana Sándor, Magyar Mór, gróf Berényi János, Schlachter Leó, Mihályfi Dezső és Pizinger Lajos.

— **Megidéztek a pápát.** Rómából jelentik: A duagazdag Adami hercegeknek, aki 1906-ban halt meg, a pápának négymilliót hagyott. Adami rokoni megtámadták a végrendeletet, mert az örök-hagyó szerintük a végrendelet készítésekor már gyengeelméjű volt. Kimutatták, hogy az öreg éresek utolsó éveiben sok furcaságot követett el. A bíróság most megidézte a pápát, hogy személyesen jelenjen meg. Ezt azonban a pápa nyilván fízelmen kívül fogja hagyni.

— **André halála.** Torontóból most megerősítik azt a régebbi hírt, hogy a sarkutazó André és expedíciójának tagjait az eszkimók ölték meg. Pascal suskacowani (Albert herceg földje Kanadában) püspök a kanadai misszionáriusoktól részleteket tudott meg André sorsáról. Ezek szerint az Iramszarvas-tótól északra 900 mértföldnyire, már az arktikus vidéken megtalálták egy léghajó maradványait, amely a leírás után feltétlenül az André-féle expedícióé volt és a misszionáriusok biztosra veszik, hogy a suskacowani eszkimók agyonverték az egész expedíciót.

Tudományos körökben nem hiszik, hogy André és két társát a suskacowani eszkimók megölték. Sokkal valószínűbb, hogy az expedíció tagjai elemi csapásoknak estek áldozatul. Pascal püspök jelentése alapján megindították a vizsgálatot.

— **Beiratások a Tudományegyetemre.** Dr. Sággy Gyula udvari tanácsos, a m. kir. tudományegyetem rektora ma hirdetőmódot bocsátott ki, melyben tudatja az egyetemi ifjusággal a beiratkozási határnapokat és az ezzel kapcsolatos tudnivalókat. A rektor hirdetőmódoja szerint a tudományegyetemen ugy a beiratások, mint pedig a beiratások a folyó tanév második felévére január hó 7-én kezdődnek és bezárólag 18-ig tartanak és az egyes tanári beiratásokkal együtt már január 21-én be kell fejezteniük. Kollégiumok utólagos felvétele vagy törlése csak írásbeli tanári engedély alapján van megengedve. Akiknek valamely elháríthatatlan akadály miatt január 7-től 18-ig lebetetlen személyesen jelentkezniek beiktatás végett, hiteles okmányokkal felszerelt kérvény alapján utólagos beiratásra kérhetnek engedélyt. Február 18-án tul való beiratkozáshatás senki nem kap engedélyt. Néhallgatók ezuttal is csak a kultuszminiszter engedélye alapján vehetők fel. A kultuszminiszter engedélye a beiratkozás alkalmával felmutatandó. A tandíjmentességi folyamodványokat a questuránál kell beadni. Különösen a lelkére kóti a rektor a hallgatóknak a kollégiumok szorgalmas látogatását és állandóan az egyetem székhelyén való tartózkodást, mert akikre rábizonyul, hogy a rendes szüneteken kívül dékani engedély nélkül az egyetem székhelyétől, habár rövidebb időre is, eltávolítottak, vagy a nyert engedély határidején tul elmaradtak, anélkül, hogy ebbeli késedelmüket kellően igazolni tudják, azokra kimondható a lezkelátogatási elismerés megtagadása, ami a fegyelmi szabályzat értelmében az illető félév elvesztését vonja maga után.

— **Rockefeller és a bíróság.** Newyorkból jelentik, hogy Rockefellernek megint baja volt a bírósággal s megint a petroleumkirály huzta a rövidebbet. A törvényszék Rockefellerrel jelölte ki annak a bizottságnak elnökét, amely hivatva van az amerikai leánykereskedelem megfékezésére, a petroleumkirály ellenben nagy elfoglaltságára hivatkozott és nem akarta elvállalni ezt a tisztséget, de mikor a törvényszék szabadságvesztéssel fenyegette meg, végre is hajlandónak mutatkozott és lette az esküt, hogy legjobb tudása szerint fog megfelelni ennek a kötelességnek.

— **Szerencsétlenül járt léghajós.** Bordeauxból jelentik: Az aviatikának újabb halottja van. Delagrance, a merész utjairól híres léghajós, aki a napokban is nagyon szép sikerrel versenyzett Fahrmanntal, lebukott repülőgéppel, körülbelül tíz méter magasságból és szörnyet halt. — Párisból jelentik még: Az aviatika ma ismét áldozatot követelt. Leon Delagrance Bordeaux környékén fölszállt repülőgéppel, lezuhant és meghalt. Délután nagy meeting volt a repülőgépversenytéren. Sok ezer közönség szemlélőre szállott föl Delagrance délután félöt órákor. Háromszor megkerülte a térséget mérsékelt magasságban, s mikor negyedszer is kanyarodott, monoplánjának alapfedélzete összetört és a jobboldali szárny elvált a géptől. Delagrance tizenkét méter magasságból a földre esett. Három bordája, bal kulcsontja és koponyája eltört. A szerencsétlen aviatikus menten szörnyet halt. — Delagrance fejjel zuhant a földre és azonnal szörnyet halt. Arcán csak a bal szem alatt látni egy véraláfutásos zuzódást. Egyik lába eltört.

— **Betörés.** Szolnokon Deutsch József kereskedő üzletébe az éjjel betörték, a Wertheim-szekrényt elvitték és a kézipénztár fiókját kiürítették. A Wertheim-szekrényben 10.000 korona készpénz és 15.000 korona értékű papír volt.

— **A mayerlingi dráma.** Lapunk mai számában főlelítettük azt a két újabb híradást, mely az emlékezetes mayerlingi drámának, Rudolf trónörökösünk tragikus halálának titkáról iparkodik a titok leplét lerántani. Bővebben foglalkoztunk a párisi „Le Matin“ közlésével, mely állítólag Kóburg Lujza hercegnőtől származik. Itt ismertetjük báró Vecsera Mária, az amerikai Doverben, a múlt novemberben elhalt báró Vecsera Lajos följegyzéseinek néhány újabb, érdekes részét.

A báró tudvalevőleg a mayerlingi villában időzött azon az 1889. január 30-iki éjszakán, amikor a trónörökös erőszakos halállal fejezte be életét, Vecsera papírjait hivatalosan lefoglalták, emlékiratait szolgálja elégette, de néhány följegyzése egy barátja kezébe került és ez most, hogy a báró halála a kötelező diszkrezió alól föloldotta, közzé teszi ezeket a jegyzeteket. Ezek szerint a trónörökös nem élt boldog házasságban. Eleinte rajongott a széke királyleányért, de ez a tűz hamarosan lelohadt. Felesége nem értette meg jellemének szép vonásait; ezért keresett másutt kárpótlást. Szerette a zenét és könyveket meg volt hatva, ha szépen muzikáltak neki. Az 1888. év elején Rudolf a löversenytéren ismerte meg a báró hugát, Máriát, akit első látásra megszeretett s mivel nem tudott közelébe érni, eljárógatott Larisch grófékhöz, akikkel a báró családja sűrűn közlekedett. Itt mutatkozott be neki és a Práterben is gyakran szegődött hozzá, ha Mária kikocsizott. Az volt a terve, hogy elváltik Stefániától és morganatikus házasságot köt a bárónóval. A báró a maga részéről nem ellenzte a morganatikus házasságot. Eleinte egészen boldogok voltak. De amint a titok kipattant és világossá lett Rudolf szerelmének végzetes heve, meggyülekeztek a felhők. Stefánia egy udvarhölgyet küldött a báró anyjához és súlyos szemrehányást tett neki a fenséges urnó nevében. A báró kérte hugát, hogy szakítson a trónörökösrel, de Mária kijelentette, hogy erre nem képes, különben is bizik szerelmese kitarthatásán és erejében. Már egy francia Polostorba akarta küldeni, de Rudolf azt mondta, hogy ő belehalna a válásba. A vég mindenképp készületlenül ért. Január 28-án Mayerlingba hajították vadászatra: a trónörökös, Bombelles, Hoyos és báró Szögyény is meg volt hívva, de meghívója későn érkezett. A fenséget boszantotta rossz vadászszerecséje. Másnap mind együtt ültek a paraszt-szobában, mikor Mária megérkezett. Együtt maradt továbbra is az egész társaság, de mindnyájukat nagy szomorúság töltötte el. Ekkor már a trónörökös lemondott minden reményéről; belátta, hogy semmit sem erőszakolhat ki sem a királytól, sem a királynétól. Mária semmit sem szólt. S mikor Rudolf felszólította, hogy beszéljen ő is valamit, csak ennyit mondott: nem marad számomra más, mint csak a halál. Hozzá sem nyúlt a vacsorához és hamarosan visszavonult. Rudolf a bécsi kvartettel, amelyet reggel kirendelt, sokáig játszott. Éjjeltájban mind aludni tértek. Abban állapodtak meg, hogy reggel hatkor kelnek. Reggel hét órákor láma támadt a kastélyban. Mind fölugrottak. A trónörökös inasa azt mondta, hogy a fenség egy órával azelőtt kiment hozzá az előszobába és figyelmeztette, hogy még egy órát akar aludni; hétkor kopogott, ajtót akart nyitni, de az zárva volt. Aztán Bombelleshez sietett. Ez is kopogott, a nevet mondta, de hiába. Bombelles hívta aztán Hoyost és Vecserát. Feltörték az ajtót. A függöny le volt eresztve. Négy gyertya fégett, már csaknem tövőig. A trónörökös halva feküdt ágyában, jobb keze lecsüngött. A szőnyegen hevert pisztolya. Jobb halántékán kicsiny seb, ajakán véres hab. Máriát eleinte észre sem vették. Fehér takaró födte el. Éjjeli szekrényén pohár volt és ezüst kanál. A kanálban mérég. Megmérgezte magát. A gyertyatartó alatt volt négy zárt és nyílt levél. Reggel nyolc órákor Bombelles Bécsbe hajtatott; két lovat agyonhajszolt. Vecsera értesítette a heiligenkreuzi apátságot. Egyszerű fakoporsóba zárták Mária tetemét s az erdőn keresztül Heiligenkreuzba vitték a temetőbe. Csak anyja és bátyja kísérték végső útjára. Mindkettejüknek hamarosan értésükre adták, hogy el kell hagyniok az országot.

Harmadiknak a „Le Matin“ és báró Vecsera mellé Huberth András vadászmeister, Rudolf egykori szolgálja is leleplezésekkel áll elő. Huberth András a mayerlingi tragédia idején ott tartózkodott mint Wetter fővadászmeister alkalmazottja s személyes tapasztalatait kis füzetben jegyezte föl. Huberth egy Heine-kötetet, melyet Erzsébet királynétól kapott emlékül és a saját emlékiratait a múlt héten felvitte Budára az Erzsébet-muzeumba. A könyvet elfogadták, de a füzetet megsemmisítették. Huberth most a leányának diktálta a tragédia részleteit, melyekről a következőket mondta el egy újságíró előtt:

„Az udvarnál mindenki tudta, hogy a királyfi

halálosan szerelmes a csodaszép Vecsera bárónóba és szeretné feleségül is venni. Bizony az ő tragédiájának nagy része lehetett abban, hogy felséges urunk beleegyezett a mostani trónörökös és Chotek Zsófia grófnő frigyébe. Rudolf királyfit bucsuzni küldték és nem volt ott semmiféle titkos találka, mert tiznél többen megjelentek. A bárónó édesanyjával és bátyjával várta a trónörökösöt, de nem is sejtette, hogy mi fog történni. Ostoba hazugság, hogy Kóburg Fülöp herceg féltékeny volt Rudolfra és Hoyos gróffal együtt puskatussal agyonverte volna. Az igazság az, hogy Rudolf döntést provokált legfelsőbb helyen és ennek a hírért vitte meg Mayerlingbe. Este sokáig beszélgettek. Amikor aztán reggel a sógorom, Loschek komornyik, Bombelles gróffal együtt behatolt a királyfi szobájába, már halva találták. Vadászfegyverrel a szájába lőtt és a durranásra rohantak be. Vecsera Mária csak a trónörökös után végzett magával; balkeze kisujján volt még a gyűrű, amelyet Rudolftól kapott s amelynek türkize picziny mérget tartott takart. Cziankálival pusztította el magát.“

— **Súlyos kimenetelű párhaj.** Rózsahegyről jelentik: Klein Géza könyvelő és dr. Szagó Károly ügyvédjelölt az itteni gyalogsági kaszárnyában kardpárhajtvitak. Mindjárt az első öszecsapásnál Klein fején, Szagó fulén megsebesült. Előbbinek sebesülése súlyos; a kard több mint tenyérnyi nagyságu fejbőrt levágott.

— **Az aradi vesztőhely sorsjátékának huzása.** Felkértek a következő sorok közlésére: Mint az aradi 13-as bizottság elnöke kijelentem, hogy az aradi vesztőhely sorsjátékának huzását e hó 8-án, szombaton este hét órákor a vámházpalota sorsolási termében okvetlen megtartjuk. A sorsoláshoz politikai biztos delegáltatott s a bizottság képviselőiben én magam is jelen leszek. Felkérem mindazokat, akiknek sorsjegyeket küldtünk, hogy azoknak árát, a huzás napjáig, beküldeni sziveskedjenek. (Budapest, VII., Akácfa-utca 39.) Dr. Barabás Béla orsz. képviselő, a 13-as bizottság elnöke.

— **A legsötétebb Oroszországból.** Varsóban történt az alább elmondandó, még Oroszországban is feltűnő keltő dolog. A Varsóban megjelenő „Morgen“ című lap teljes szerkesztőségi és nyomdai személyzetét tegnap este elfoglalták és elzárták. Mi az oka a megrendszabályozásnak, arról nem számol be a varsói tudósítás.

— **Rémes merénylet.** St-Etienneben a Marsbányában egy kormányhivatalnok a szemleuton észrevette, hogy az egyik bányában tizenöt vastag gerenda, amelyekkel az egész tárna alá volt támasztva, át van fűrészelve. A vizsgálat kiderítette, hogy merénylet készült és ha a kormányhivatalnok idejében fel nem fedezte, akkor igen nagy katasztrófa történt volna.

— **Tűzoltó-menhely.** A székesfővárosi tűzoltóknak már régi törekvése egy menhely alapítása, melyben a szolgálat közben nyomorekká lett és az elaggott tűzoltók elhelyezhetők legyenek. A tűzoltók törekvése azonban hosszú ideig meddő maradt. Hosszas kérvényezés után most a belügyminiszter engedélyt adott a Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesületének egy országos gyűjtés megindítására. Az egyesület hateres gyűjtőívet bocsátott ki és azokat az ország minden községének és testületének megküldötte. A tűzoltók elsősorban a biztosító társaságokhoz fordultak támogatásért, tekintettel arra, hogy legtöbbször ezeknek az érdekében teszik kockázra az életüket. A biztosító társaságok igazgatóit az elmúlt héten Salzburgban nemzetközi értekezletet tartottak és ezen a többi közt foglalkoztak a magyar tűzoltók kérelmével is. Elhatározták, hogy a menhely dolgát minden erejükből támogatni fogják és hogy minden társaság a vagyoni erejéhez képest nagyobb összeggel fog hozzájárulni a menhely felépítéséhez. Ezzel a menhely ügye hatalmas lépéssel haladt előre és létrejötté most már biztosítva van.

— **Szerelmi tragédia.** Lüttichben véres szerelmi dráma történt. Sigot brüsszeli ismert ügyvéd, aki nős és két gyermek atyja, beleszeretett De Landy Lisette varieté énekesnőbe s miatta elvált feleségétől. Ugy volt, hogy nőül veszi szerelmét, de a leány az ő tudtán kívül Lüttichbe szerződött egy ottani dalesarnokhoz. Sigot utána utazott és egy kávéházban találkozott vele este felé. Elment a dalesarnokba, majd előadás után elkísérte lakására az énekesnőt s ott föbelőtte magát. Hátrahagyott levelében általános örökösévé az énekesnőt tette meg.

— **Hires indiánfőnök halála.** Távirati jelentés alapján néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy *Red Cloud* (Vörös Felhő), a szü-indiánok főnöke immár jobb világba költözött. Vele az észak-amerikai vörösbőrűek legnagyobb és legvittebb főnöke távozott az élők sorából, akinek az amerikai Unió csapatai ellen folytatott évtizedes küzdelmei az Egyesült-Államoknak legalább 10,000 katonájába kerültek. A rendkívül érdekes ember halála alkalmából *Hesse-Wartegg* Ernő, ismert nevű német utleírő, aki huzamosabb időt töltött az észak-amerikai indiánterületeken, ott szerzett tapasztalatairól és magáról a „Vörös Felhő”-ről érdekes ismertetést közöl egy német lapban, amelyből a következők részleteket közöljük: Amikor *Vörös Felhő* a múlt évszázad közepe táján főnök lett, akkor a vörösbőrűek lélekszáma még meghaladta a négyezeret, ma pedig már alig a fele ennek; *Vörös Felhő* törzse pedig, amely az ő születésekor százezernél több lélekből állott, ma már negyvenezzerre sem rug. *Vörös Felhő* egy közönséges harc-os gyermeke volt, aki már kora ifjúságában kitűnt az indiánterületekre benyomuló fehérek ellen folytatott harcokban. Első nagyobb hőstette a *Kearney-erőd* megtámadása volt. Mintegy ezer lovasa élén rohanta meg az erődöt, amelyet mihamar teljeseen hatalmába kerített és az őrséget és azok családjait lemészároltatta és a szerencsétlen áldozatok skalpjait a harcosok öveire függesztette. Ettől kezdve azután, ahol a fehérek megjelentek, azonnal ott teremtek a „Vörös Felhő” lovasai is, akik rövid harc után már a fehérek fejéből távozhattak diadalaik színhelyéről. Így jártak a fehér vadászok, az aranyásók, a katonai őjárátók és végül azok a munkáscsapatok, amelyek elsőnek igyekeztek a sínpárt lerakni a prae-rián keresztül. Sőt a vakmerő vörösbőrűek később egész vonatokat feltartóztattak és azok utasait és személyzetét lemészárolva, félelmetessé tették eleinte a vidéket a fehérbőrűekre nézve. Amikor azután az amerikai csapatok kivonultak a vörösbőrűek ellen, akkor ezek *Red Cloud* vagy *Sitting Bull* vagy pedig *American Horse* vezérelte alatt egyesülve, valóságos csatákat vívtak a rendes csapatokkal, amelyeknek nem egyszer hátrálni kellett a vörösbőrűek vakmerő rohamai elől. Ezek a folytonos küzdelmek a nyolcvanas évekig húzódtak, ekkor azonban a vörösbőrűek hatalma végleg megtört. *Sheridan* tábornok volt az, aki a indiánoknak megadta a halálos dőfét. Addig azonban az Egyesült-Államok mintegy 15,000 embert és közel ötmillió koronát veszítettek az indiánokkal folytatott örökös harcokban. A béketárgyalásokat *Sitting Bull* és *Vörös Felhő* folytatták *Sheridannal*. *Vörös Felhő* maga sohasem ereszkedett szóba *Sheridannal* és általában a fehérekkel, hanem helyette egy fiatal harcos szólalt fel, ainek már előzetesen megadta utasításait. A béke megkötése után a főnökök elásták harci társaságukat, a szerződést aláírták és azt többé nem is szegték meg. A béke megkötése után *Vörös Felhő* nyugodtan elvezette törzsét az Unió kormányára által kijelölt *Pine Ridge Agency*-területre, ahol a kormány házat építtetett a törzsfőnök részére, akinek egyuttal évi járadékot is biztosított.

— **Ne féljünk a Halley-üstökösötől.** Az angol szillogászati társulat legutóbbi ülésén *Drommelin* szillogász előadást tartott a Halley-féle üstökösről és megnyugtatta a világot.

— **Habár az üstökösnek óriási is a gyorsasága,** ezt mondta többek között — halmazállapota olyan ritka, hogy még akkor sem történne baj, ha fejével menne is neki a földnek. Valószínű is, hogy a föld pályája keresztetzeni fogja az üstökösét. Már K. e. 240 év óta tudjuk, hogy ennek az üstökösnek több millió mérföld hosszú üstöke van, de ennek az anyaga olyan ritka pára, hogy amikor 1861-ben a föld keresztelte az üstököt, ezt észre sem vették és csak jóval később tudták meg.

— **Szerelmi bánat.** Szegeden Anavlyevits Sebők Száva jogszigorló, jelenleg honvédkéntes, Anavlyevits dugsgazdag nagyikindai malomtulajdonos fia, ma szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Levelet hagyott hátra egy temesvári leánynak, melyben tettének okául szerelmi bánatot említ.

— **Feketehimlő Budapesten.** A fővárost néhány nap óta szörnyű veszedelem fenyegeti. Az illetékes körök a legnagyobb mértékben titkolják a dolgot s minden eszközzel oda hatnak, hogy a pusztító nyavalyának útját vágják. Arról van szó, hogy Budapesten újév óta számos feketehimlő eset fordult elő. A szerencsétlenek a Szt.-Gellért-kórházban élethalál között fekszenek. Még újév napján történt, hogy a Szondy-utca és Felsőerdősor-utca sarkán összeesett Botka István szabó felesége. Telefonáltak a mentőkért, akik megdöbbenéssel konstataáltak, hogy a szerencsétlen asszony fekete himlőben szenved. Telefonáltak a fertőtlenítő-intézetbe, amely azután járványkocsit küldött Botkánéért. A mentőket és a mentőkocsit óvatosságból még aznap dezinficiáltak. Az esetet azután bejelentették a VI. kerületi előljáróság-nak, ahonnan Eszláry előljáró utasítására dr. Fáy tisztiorvos, Farkas és Vajda kerületi orvosok még aznap megjelentek a Szondy-utcai házban, ahol Botkáné lakik s elrendelték, hogy a bérkaszárnnyában levő 82 lakást nyomban fertőtleníteni kell. A házban negyvenkét gyermek van, akik a Bajnok-utczában levő községi iskolának tanulói. Ezeket kizárták az iskolából. A gyermekek közül azóta többen megbetegedtek. A tisztí főorvosi hivatal a kerületből érkezett jelentésre nyomban kiküldött két orvost, akik szomorúan tapasztalták, hogy a jelentés komor szövege, szomorú valóság. Botka Istvánnak, az első áldozatnak állapota életveszélyes. A gyermekek jobban vannak. Az óvintézkedéseket a hatóság a legszigorubbán hajtja végre.

— **Bankjegyek a disznók gyomrában.** Kopenhágából írják. Egy Fünen szigeten élő hentes Davinde helységből egy szállítmány hizott disznóval Odensebe utazott. Utközben épp. oly ritka, mint drága moslékkal traktálta a sertéseket. Ugy esett a dolog, hogy a hentesmester elejtette bankjegyekben ezerhatszáz koronát tartalmazó pénztárcáját. A kövér erszény odapottyant az állatok közé, aminek az lett a vége, hogy a négylábu utasok felfelták a bankjegyeket. Mihelyst a szállítmány Odensebe érkezett, a disznók torkára rákerült a kés és az egyes gyomrokból előkerültek a papírospenzék, de persze, maczerált állapotban. A hentesmester reméli, hogy az elfogyasztott bankjegyeket beváltják majd a kopenhágai bankban.

— **Egy milliomos tragikus halála.** Trask Spencer amerikai milliomos — ezt hozza hírül egy New-Yorkból érkezett távirat — újév napján halálos vasuti balesetnek lett az áldozata. Newyorkba utazott. Cruton állomás előtt nyílt téren megállították a Montreál-expresszt, hogy az előtte haladó személyvonatnak, amelyet valami ok miatt feltartóztattak, időt engedjen, közben beleszaladt az expresszvonatba egy tehervonat s a két utolsó kocsi szilánkokra zuzta. Trask az utolsó kocsiiban ült s szörnyen halt. A szerencsétlenül járt milliomos Amerika legnépszerűbb bankárja volt. Ő képviselte az angol királyi ház pénzügyi érdekeit az Egyesült-Államokban.

— **Testvérgyilkosság.** Özvegy Viságh Kálmáné pécsi lakos két fia, a tizenhétéves Kálmán és a tizenhatéves László folytonosan ellenségeskedtek egymással. Ma délután, midőn anyjuk eltávozott hazulról, ismét összeszólkoztak és a veszedelmes hevében a tizenhatéves László egy késsel agyonszurta Kálmán bátyját. Viságh Kálmán meghalt. A testvérgyilkost letartóztatták.

— **Nyalánk betörők.** Pécsen történt az alábbi, nem éppen ritkaság számba menő, de részleteiben eléggé érdekes dolog. Szilveszter éjjelén özvegy *Kaflisch* Kristófnének, a Király-utca legforgalmasabb részén levő cukrászdájába, eddig ismeretlen tettesek betörték és onnan 4800 korona készpénzt elloptak és a nyalánkságokat is alaposan megdézsmálták. A betörést az udvaron levő ablakon hajtották végre, még pedig úgy, hogy az üveget tartó fát kimetszették és az így támadt nyíláson előbb a sütőműhelybe, onnan pedig a bolt helyiségbe jutottak. A pénztárfiókban mintegy 4800 korona pénz lehetett és pedig: 1 darab egészen új 1000 koronás, 400 darab teljesen új 5 koronás, 200 darab jubileumi 1 koronás és egy zacskó 10 és 20 koronás arany, valamint 10 és 20 filléres aprópénz. A betörők valószínűleg Eszék felől vették az útjukat.

— **Véres harc a táncsteremben.** Vasárnap este Newyorkban egy fogadó tánctermében a Trieker-Gang nevű egyesület bált rendezett, a melyből valóságos csata támadt. Éjfélkor berohant a Rely-Gang társaság tizenöt tagja és lövöldözött a mulatókra. Az asszonyok eszeveszetteen menekültek. Száznál több golyót váltott a két ellenséges társaság és a vérontásnak a rendőrök vetettek véget. Két asszony ott a helyszínen meghalt és sokan súlyosan megsebesültek.

— **Mikor a czinkostársak összevesznek.** Egy magyar és egy francia származású bankhamisító letartóztatásáról számol be egy Londonból érkezett távirat. A magyar ember neve *Péter József*, a francziác *Albrecht* István. A letartóztatásnak különösen érdekes előzményei voltak. Péter József és Albrecht István, akik a Blsomsbury-Street 34. számú ház második emeletén közös lakásban laktak, szombaton szóváltásba elegyedtek, amely azután tettlegezőséggel végződött, amennyiben Albrecht egy maróssárral telt palackot vágott *Péter fejéhez*, akinek arczát a sav teljesen felmarta. Péter ezután elmenekült. Albrecht pedig lármát csapott és eközben *Pétert többször bankjegyhamisítónak mondotta*. A házbeliek rögtön értesítették erről a rendőrséget, ahonnan három titkos rendőr ment a helyszínére. Albrecht a rendőrök előtt is fentartotta állítását és bizonyíték gyanánt egy kisebb és egy nagyobb bőröndöt adott a rendőrök kezébe. Az utazóbőröndben a rendőrök hat, nyilvánvalólag kísérleti czélra szolgáló száz- és ötvenkoronás bankjegylemezeket találtak. Az összes lemezekon savnyomok voltak észrevehetőek. Azonkívül találtak hat darab különböző színű nyomdafestéket tartalmazó szelenczét, továbbá egy fémsajtót, négy festékhengert, egy festéksímitó-kést, egy hydrometert, egy kefét, egy palack lemezelőhívó folyadékot, tizenkét doboz negatívlemezt, egy üvegese kitorólhetetlen tintát és egy szeszlámpát. A kézibőröndben viszont négy darab negatívlemezt találtak százkoronás bankjegyek részére, továbbá egy palack ecetsavat, valamint három darab százkoronás- és egy darab ötvenkoronás bankjegyhamisítást. A felsorolt tárgyakon kívül ugyancsak a szobában megtalálták azt a palackot, amelyet Albrecht a társa fejéhez vágott, továbbá az egyik asztalon Albrechtnek az ügyészséghez intézett feljelentését, amelyet Albrecht a rendőrök jelenlétében írt alá. A rendőrség Albrechtet azonnal, Pétert pedig a délután folyamán tartóztatta le. A letartóztatás után mindkettőt kihallgatták, mely alkalommal Péter németül, Albrecht pedig francziául tette meg kölesönösen kompromittáló vallomását. A kihallgatás után *Simmonds* detektívfelügyelő a további nyomozást egyelőre beszüntette. Sir Albert de Rutzen rendőrbíró véleménye szerint a bankjegyhamisítók ügyében az osztrák és magyar hatóságok meg fogják indítani a kiadatási eljárást.

— **Az elkobzott orosz állami pénzek.** Pétervárról jelentik: Witte a „Herold”-ban nyilatkozik és a Berlinben elkobzott orosz állami pénzek elkobozását legalább is inkorrekttségnek jelenti ki. Akárhogy forgatják is a dolgot, mondotta a volt orosz miniszterelnök, a sérelem flagrans és az orosz nemzet bizonyára ellene irányuló támadásnak fogja tekinteni különösen most, mikor Oroszországban olyan kényes a nemzeti érzékenység.

— **Megmérgezett familia.** Kassán történt újév napján ez a rémes eset. *Gerő* Gusztáv fazekasmester tizenhétéves leánya cziankálit tett az ünnepi ebédbe, amitől *apja, anyja és ő néhány percnyi rettenetes kínlás után meghalt*. A leányt az keserítette el annyira, hogy szülői elleneztek egy asztaloslegényvel való viszonyát, aki Szilveszter estájén megkérte a kezét. Az apa a kérőnek ezt válaszolta:

— **Mintsem egy ilyen éhenkórásnak adjam leányomat, inkább elpusztítom őt is, magamat is cziankálival.**

A rendőrség kutatja most, hogy a leány honnan szerezte a veszedelmes mérget.

— **Nászajándékok,** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Spanyol zsebtolvajok a fővárosban. Ma délelőtt kellemetlen, de nem éppen rosszul végződött kalandja volt két külföldi emberrel Hédeváry Hugó gyógyszerésznek. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank palotájában járt s ott nagyobb összeg pénzt vett föl. Egy részét a belső zsebében a tárczájában helyezte el, kétezer koronát azonban a téli kabátja külső zsebébe tett bele. Amint aztán kifelé ment, a bank forgó ajtajánál egy elegánsan öltözött alacsony urral ütközött össze, a másik pillanatban pedig már egy magasabb uri ember ment neki. A gyógyszerész kitért, de a következő perczben már észrevette, hogy a télikabátja zsebében kotorászott valaki. Belenyúlt a zsebbe s tüstént rájött, hogy a kétezer korona eltűnt. A gyógyszerész nyomban arra a két emberre gyanakodott, akivel a forgó ajtónál összeütközött. Keresésükre indult s az egyiket, az alacsonyabbikat utól is érte a József-téren. Tüstént megszólította, de még mielőtt beszélhetett volna vele, odalépett hozzá egy öreges ur és átadott neki kétezer koronát, mondván, hogy az utcán találta. A zsebtolvajok tehát eldobták a zsákmányt, amikor észrevették, hogy üldözik őket. Elmenekülni azonban még sem bírták, mert a gyógyszerész átadta őket a rendőrnök, aki az ötödik kerületi kapitányságra kísérte őket. Az elfogott spanyol zsebtolvajok egyikét dr. Sömjen Géza hites tolmács közbenjárásával ma délután hallgatták ki. Elmondta, hogy Noguez Juan a neve, 32 éves, barcelonai születésű, litografus, most szárított gyümölcsökkel ügynökségek. A terhére rótt büncselekményt tagadja. Azt állítja, hogy társával tegnap délelőtt 10 órakor érkezett Velenczéből Budapestre. A lakását nem tudja megmondani, mert az itteni viszonyokkal nem ismerős. Azt állítja, hogy Barcelonában egy Café chantantban megismerkedtek két nővel s azokkal elutaztak Velenczébe. Itt az egyik nő Noguestól ellopott 1500 pesetát és megszökött. A nők azt állították, hogy osztrákok és Budapestre is sokat beszéltek. Azt hitték, hogy itt talán megtalálhatják őket és ezért jöttek utánok. Délelőtt egy vendéglőben aranyat akartak váltani, de ott nagyon keveset akartak érte adni. Erre elmentek a bankba. Mikor a lépcsőn felhaladtak, társa hirtelen lehajolt, felvett valamit, aztán futásnak eredt. Mikor ő látta, hogy társa fut, ő is szaladni kezdett. Azonban elfogták. Teljesen ártatlannak mondja magát. Társa Vicente Pignaboz azt vallotta, hogy guetemalai születésű és Barcelonában, ahol az apja korosmáros, ebben a korosmában pénzéreszkedett. A nőkről és a pénzről szóló kalandos mesét társával egyezően adta elő. Lopásban bűnösnek nem érzi magát, csak abban hibázott, hogy a talált pénzt azonnal nem adta vissza. Kihallgatásuk után mindkettőjüket letartóztatták.

A rendőrség felhívja azt az urat, aki a tárczát a József-téren megtalálta és Hédeváry Hugó gyógyszerésznek átadta, hogy jelentkezzen a főkapitányságon, II. emelet 101. szám alatt Eperjessy Károly kapitánynál.

— A Petőfi-ház látogatói. A fővárosi, valamint a fővárosban megforduló vidéki közönség rendkívüli érdeklődést tanúsít a Petőfi-ház és az abban elhelyezett múzeum gyűjteményei iránt. A múzeumot naponta seregestől keresik föl a látogatók, a múzeum könyvtárában pedig mind több Petőfi-kutató dolgozik.

— Letartóztattak egy bankfőnököt. Nagy felűnést kelt Prágában Korinek Józsefnek, a „Ceska Banka“ váltó- és árfolyamosztály főnökének letartóztatása. Korinek börzspekulációkkal több száz ezer koronával károsította meg a bank kommisszionáriusait. Idegen betétekhez is hozzányúlt. A rendőrség eredeti uton jött rá a sikkasztásra. Két detektív megjelent Korinek lakásán s a házvezetőnél előt mint a háziur barátai mutatkoztak be és megkértek, adjon ki nekik egy borítékot, amelyben különféle okiratok vannak. A házvezetőnél teljesítette a detektívek kérését s így jöttek rá a sikkasztásra. Ezzel az ügyvel kapcsolatban még két letartóztatás történt. Kohn Tivadar és Róth Frigyes bécsi bankárokat tartóztatták le, mert kiderült, hogy Korinek családszámba ők is részesek.

— Az artisták mozgalma. Az artisták tegnapelőtt megtartott gyűlésének egyik határozata az volt, hogy a főkapitány rendeletét meglebebezik. Ez a harminckét írott oldalra terjedő felebezés ma délelőtt érkezett dr. Boda Dezső főkapitány kezéhez. A felebezésben az artisták arra kérik a főkapitányt, hogy juttassa felebezésüket a belügyminiszter elé, akihez viszont azt a kérelmet intézik, hogy helyezze a főkapitány reakció néve sérelmes rendeletét hatályon kívül. A budapesti mulatóhelyek, kabarék és dalszarnokok igazgatói ma déli 12 órakor meghívás folytán megjelentek Schreiber Emil dr. rendőrkapitánynál. A megbeszélések délután két óráig tartottak s ezek során teljes meggyőzés jött létre. A főkapitány a rendeletét teljes egészében fentartotta úgy a külföldi, mint a magyar artistákra néve. Mindannyioknak jogosítványt kell váltaniuk, melyet a főkapitányság állít ki, ha artista voltukat igazolják. A rendelet végrehajtása tekintetében azonban úgy határoztak, hogy a jogosítványt nem az artistáknak személyesen kell kérniük, hanem kérhetik az igazgatók is, akiknek az artisták erre a célra kötelesek artista voltukat igazoló okmányokat átadni. Ebben az esetben a jogosítvány nem az illető artista, hanem az engedélyes nevére lesz kiállítva s csak a szövegben fog előfordulni az illető artista neve. A jogosítványok kérelmezésére a főkapitány e hó 10-ig adott az engedélyeseknek haladékot és figyelmeztette őket arra, hogy e hó 11-én szigoruan ellenőriztetni fogja a jogosítványokat és minden jogosítvány nélkül fellépő artista le fog vezetetni a színpadról. A rendeletnek ezt a módosítását az engedélyesek mindannyian elfogadták.

Késő éjjeli órákban értesülünk, hogy a béke mégsem jött létre, mert az artisták egy órákor a Meteor-kavéházban gyülekeztek és Gyárfás Dezső elnökele alatt tartott gyűlésükön állást foglaltak a mulatók tulajdonosai és a főkapitány engedélyes ellen. A gyűlés lapunk zártakor még folyik, de a hangulat olyan harsogó, hogy előreláthatólag az összejövétel nem fog a békével végződni.

— Hitelező, aki öl. A hitelezők (mindenki tudja, aki adósságot szokott csinálni) nem tartoznak éppen a legkellemesebb emberek közé, különösen akkor, ha az adósság behajtásáról van szó. De ezek közt is ritkaságszámba megy az olyan, aki fegyvert ragad adósa ellen és — öl. Nyen eset fordult elő Berlinben. Róth Aladár nevű gazdag magánzó agyonlőtte Hedrich Ignác bankhivataltnokot, mert nem fizette meg neki ezer korona tartozását. Róth félévvel ezelőtt adta a pénzt kölcsön s kikötötte, hogy karácsony előtt visszakapja. Hedrich azonban, akinek nagy családja van, halasztást kért újlag; de fizetni akkor sem tudott, sőt kijelentette hitelezőjének, hogy egyáltalán nem tudja, mikor lesz abban a helyzetben, hogy annyi pénzt összeszedjen. Róth erre a kijelentésre olyan dühre fakadt, hogy kirántotta revolverét és szó nélkül lelőtte adósát. A rendőrség letartóztatta. Az agyonlőtt hivataltnokot felesége és nyolcz gyermeke gyászolja.

— Gyilkos kalona. A melüni helyőrséghez tartozó Graby közkatonát, aki a Gouin-ügybe van belekeverve, ma a vizsgálóbíró hosszabb kihallgatásnak vetette alá és azután fogságban tartotta. Mult év december 15-én ugyanis Bruney (Seine et Marne megye) mellett a vasuti síneken Gouin asszony, a Francia Bank volt igazgatósági tagjának özvegye holtan feküdt. Graby, akit gyanúsítottak, alibit szolgáltatott, amely azonban hamisnak bizonyult. Graby egy rendőraliszt fia.

— Jó Egészség. Minden okos magyar családnak nélkülözhetlen az újság, amely az egészségügyi ismeretek és gyógyítástudomány népszerűsítését tűzte maga elé s hivatását kilenczedik évfolyamában teljesíti. Az újság újévi száma el látja az anyákat tanácsokkal, miként viseljék gyermekeik gondját, szó van testünk gondozásáról tél szakában, a műszemokről, a villamosság veszedelméről, a vasutasok látásáról stb. Az újságot dr. Nagy Albert vármegyei tb. főorvos szerkeszti, kéthetenként jelenik meg, előfizetési ára egész évre 3 korona, amely Nagykorona-utca 14. szám alá küldhető.

— Följelentés egy raktáros ellen. A főkapitányság súlyos vádak dolgában indított vizsgálatot Kukuska Mihály, az Általános Fogyasztási Szövetkezet egyik raktárosa ellen. Még december 27-én történt ugyanis, hogy a szövetkezet vezetője elrendelte az összes áru leltározását. A munkát december 29-én akarták elvégezni, de a kávéraktárban, amely Kukuska gondjára volt bízva, december 28-án tűz ütött ki és az ott fölhalmozott áru nagyrészt elhamvasztotta. A leltározást azért egy nappal később mégis megtartották s akkor kiderült, hogy körülbelül négyezer korona értékű áru hiányzik. Ámbátor a tűzvizsgálat úgy találta, hogy a raktár valami véletlen körülmény folytán gyuladt ki, a szövetkezet igazgatósága mégis gyanusnak találta az egész dolgot s följelentést tett Kukuska ellen lopás és gyújtogatás miatt. A raktárost ma délelőtt hallgatták ki a főkapitányságon. A terhére rótt vádak tagadja. Azt mondja, hogy ő a leltározás alkalmával nagyon izgatott volt s így okvetlenül valami tévedésnek kellett történnie a számitás körül. Nincsen hiány, csak hiba, amelyre az újabb leltározásnál okvetlenül rá fognak jönni s akkor kiderül majd az ő ártatlansága. A rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot.

— Halálozás. Tegnap kísérték örök nyugalomra a magyar tudományos irodalom egyik kiváló tagját, dr. Simonkay Lajos egyetemi m. tanárt, a hirneves botanikust. A kitünő tudós január másodikán, életének 60. évében halt meg. Ő volt Arad-, Bihar-, Temesmegyék, továbbá Erdély és Fiume vidékének kutatója, kinek nevét kiváló tudományos munkái, ezek között első sorban „Erdély flórája“, számos monografia s egy kitünő tankönyv örökítik meg. Temetése tegnap délután három órákor volt a Wesselényi-utca 65. sz. gyászházban a tud. egyetemi tanárok, egyetemi ifjúság és főgimnáziumi ifjúság, a tanárok kísérete mellett. A tanárok nevében Kempf József méltatta a megboldogult érdemeit. Dr. Simonkay Lajos 1851-ben született Nyiregyházán. Tanulmányait Eperjesen végezte, hol a hirneves tudós Hazslinszky Frigyesnek volt tanítványa. Később dr. Jurányi Lajos tanárnak lett az asszisztense a budapesti egyetemi növénytan tanszéken. Mint középiskolai tanár Nagyvárad, Pancsova, Arad és legutóbb a budapesti VII. ker. gimnáziumban s ezenkívül az egyetemen tartott előadásokat a növénygeografiából. Utolsó nagy műve a magyar Dendrologia volt, melynek, sajnos, csak I. kötetével készült el. Értékes gyűjteménye, amelyet a legkiválóbb külföldi tudóssal folytatott, csere útján gazdagított, a Nemzeti Múzeum tulajdonába ment át.

Kazinczy Artúrnak, Kazinczy Gábor uolsó fiági leszármazottjának holttestét a zemplénygyei Berettőre szállították, ahol vasárnap temették nagy részvét mellett a Kazinczyak berettői sírboltjába. A gyászborult család: özvegy Kazinczy Artúrné Almássy Viola és leánya Ottilia, férjzett páji Patay Sámuelné előtt Zemplényvármegye, amelynek az elhunyt közigazgatási bizottsági tagja volt. Sátoraljaúj hely városa, a bánóczi ref. egyház és a falkusházi gör. kath. hitközség, amelynek kegyura volt, küldöttségileg fejezték ki a veszteségen érzett részvétüket. A koszorúkkal borított ravatal felett a pataki akadémia kórusának gyászdalai után Huttka József bánóczi espereslelkész mondott nagyszórtú emlékbeszédet, a sírbolt előtt pedig László László hanvai ref. lelkész mélyérzésű iméségben áldotta meg az elhunytat, a nagy ösökrek sarját.

Frenner Ferencz, a Frenner Testvérek cég tulajdonosa, községi és megyei bizottsági tag, életének 65-ik évében december 31-én meghalt Obecsn.

Urban Adolf, a sároszempléni ág. hit. evangélikus egyházmegye nyug. főesperese Eperjesen 79 éves korában elhunyt.

Vékes Antal tanító, 71 éves korában meghalt Szegeden.

Prepeliczay Eleőd m. kir. postaellenőr 49 éves korában meghalt Kassán.

Furcsik Béla volt 48-as honvéd 80 éves korában meghalt Szabadkán.

— Rendőri hírek. Életunt emberek. Tegnap este özvegy Ringel Gusztávné, születet Frankfurter Rozália magánzó Szövetség-utca 19. számú lakásán fölakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Valószínű, hogy pillanatnyi elmezava-

rában követte el az öngyilkosságot. — Karmazsin Erzsébet varróleány Peterdy-utca 36. számú lakásán szénrel begyújtott a kályhába, a csövet eldugasztolta és a kiáradó szénáztól elájult. Reggel ággyában fekve, eszméletlen állapotban találták meg. A dologkórházba vitték. — *Vasúti elgázolás.* Az összekötő vasúti hid mellett tegnap este a gráci gyorsvonal elgázolta Mátolcsi János pályaoárt, aki nyomban meghalt. Holttestét a bonczani intézetbe vitték. — *Eltűnt tanuló.* A rendőrségen bejelentették, hogy Mátyás Károly ezinkotai születésű tízéves iskolásfiú a napokban eltávozott szülőinek Bulovszky-utca 37. számú lakásáról s azóta nyoma veszett. A rendőrség keresi az eltűnt tanuló. — *Lezuhant a szikláról.* Tegnap délután hajtóvadászat volt a farkasvölgyi zsidó temető mögött levő hegységekben. Az egyik hajtó, Tegserer Gyula napcsömösi lezuhant egy szikláról és nyomban meghalt. Holttestét a bonczani intézetbe vitték.

x Szép a bajusz Hajdusági pedrövel.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

Uj népiskola felé.

I.

A kort kulturája teszi azzá, amilyen. Ez ad neki értéket, tartalmat, ettől kapja jellegzetes ismérveit. A népoktatásra, mint a kultúra legnagyobb és legfontosabb területére kétszeresen áll ez. A nemzetek óriási részének egyedüli iskolája, közéletének, erkölcsének, gondolatának, világnézetének nagy nevelője. Hogy milyen óriási hatalom az iskola, azt a birtoklásért századokon át vívott harcok fényesen igazolják s hogy a tudás lényegének és ismereteknek szentesítője is a népiskola legelső tényező, azt röviden igazolja a következő egy-két statisztikai adat. A 16.618 elemi- és ismételőiskolába több mint 2.5 millió tanuló járt s még ide számítható az az 556 ezer tanuló is, ki alsófokú iparos- és kereskedőtanonciskolában tanult. Ennek a nagy számnak csak kis hányadát képezik az egyéb iskolák növendékei. A népoktatás nagy fontosságát egyébként a huszadik század mozgalmi is igazolják, mert a különféle elvek és eszmék körül csoportosuló pártok szellemi csatáinak ma is az iskola, a nevelés a középpontja. Ez a tény természetesen csak emeli az iskola értékét, alapvető munkájának fontosságát.

Ujabb időben az iskolát is eddig még ismeretlen, új követelményekkel, kívánásokkal ostromolják. Mindinkább elkerülhetetlenné válik, hogy revízió alá kell venni a népoktatásügyet is, hogy a nevelés és tanítás is alkalmazkodjék az idők haladásához. Legtöbben vannak azok, akik életet, világosságot, a munkaszeretet fejlesztését, akarják az iskola életének, munkálkodásának alapjává tenni, ódinak, célra nem vezetők, sőt igen sokan károsnak tartják a tanítás és nevelés mai módját. Napjainkban még nem állunk szemben leszűrt, megállapodott igazságokkal, csak találgatunk, kutatunk az új, jobb és helyesebb irányba vezető fény sugar után. Való azonban az, hogy a zűrzavarból, a találgatásokból kibontakozik egy kép, az iskolák ideálja: a munkaiskola. Ez irányzat győzelemre jutásának főindítéka mindenesetre az, hogy a társadalom maga is célokat szab az iskola számára. A emberek társadalmi maga a való élet, kívánságai tehát az életnek kívánságai, melyek elől kitérni valóban nem szabad, mert az iskola van életért, szolgálja azt és nem megfordítva. A társadalom, a nagy közösség, kívánságai nem egyesek, nem is pártok és töredékek óhajtsái, hanem a nagy közé. A társadalom örökös fejlődését ha nem is lépésről-lépésre, de követnie kell az iskolának, a leszűrdött, elfogadott igazságokat neki is el kell fogadnia, mert csak ilyenképpen találkozik az iskola és az élet, mely a nevelés és tanítás egyetlen végső célja. Neveljen a társadalom számára munkás, hasznos és értelmes tagokat. Itt a pont, más dolga nincs az iskolának. Különféle irányoknak az iskola nem lehet szolgálója, mert ez nem célja.

A népiskola újjáalakítását célozza az a mozgalom is, melyet Budapest tanítószervei indított. Célja az, fejlesztessék a mai hatosztályú népiskola nyolcosztályúvá. Ez nem tisztán paedagógiai átalakulás, meg vannak fontos társadalmi, gazdasági vonatkozásai is. A nagy közönség inkább ilyenmű nézőpontokból vizsgálja a kérdést, a paedagógiai részét rábizza azokra, akiket illet, ami különben természetes is s bizonyára szívesen üdvözlöl egy egészséges átalakulást.

Megállapíthatjuk ugyanis első sorban azt, hogy a népiskola mai formájában egyáltalán nem dicsékedhetik a közönség szeretetével. Többféle okkal lehet ezt megmagyarázni. Ha a népiskola multját tekintjük, látjuk, hogy kezdet óta — ez nem tagadható le — az osztályuralom szolgálatában állott. Nyílt dolog, hogy a felállító felekezettek, hatóságok egyenesen bevonták érdekhazraikba a népiskolát is és annak tanítóit. Az alapítók, a fenntartók mind más és más célokat törekedtek elérni, a cél felé irányították iskoláik működését is. Így keletkeznek azután a különféle szellemű iskolák, mindannyian eltávolodván voltaképeni céljuktól, nem egymást támogató szervezetek, hanem riválisok, melyek egymás ellen küzdenek. Hogy az iskolát is belevonták a mindennapi küzdelembe, pártok szolgálatába fogták, ezzel az iskolát leejtették arról a magaslatról, melyet nagy célja, magas szociális missziója számára kijelöl, mely még akkor is kell, hogy tiszteletet keltsen bennünk, ha az oláhvidékek düledező, putri-iskoláit nézzük. Az iskola tekintélye szörnyen megsínylette ezt, éppen úgy megdobálták sárral, mint azt a pártot, felekezetet, melyet szolgált. Fájdalom egyébként népoktatásról még ma sem beszélhetünk s addig nem is lesz jobban, míg nem államosítják az összes népiskolákat.

A népiskolának ma nincsenek gyökerei a közérzetben, mit éppen a fentiekből kifolyólag másként is megmagyarázhatunk. Napjainkban még az államszervezeti, közéleti alkotásban a néposztály nagy része nem vehet részt, nem hangoztatja, nem érvényesítheti kívánságait a legilletékesebb helyeken, a közigazgatásban, főként azonban a törvényhozásban. Ha ez a helyzet megváltozik, szóhoz jutnak azok a rétegek is, kikre egyébként is legnagyobb fontossággal bír a népoktatásügy kérdése, mindenképen valószínű, hogy egészen új, ismeretlen kívánságokkal találkozzunk az iskolát illetőleg is. S ezek jogos és méltányos óhajtsók lesznek, mert ezekben a sorokban népiskola pótolhatatlan munkát végez. Hogy mik, mifélék hiányai ekkor tűnnek fel csak igazán, s való az, hogy ez az ut vezet az igazi népiskolához.

SANITÁS

SZOBAGÖZFÜRDŐ

hozasson tölem azonnal

8 napi próbára

aki csúsz, köszvény, ischias bántalmat ellen már mindent próbált eredménytelenül Kapható havi részletfizetésre Ismertető könyv ingyen és bérmentve. **Förstner Aladár, Budapest, VII/22. Alsóerdősor 30. szám.**

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Ujházy Ede első fellépése.** Ujházy Ede, a Nemzeti Színház kiváló művésze már felépült betegségéből. Első fellépése csütörtökön, e hó 13-án lesz a Sári bíró czimzerepében.

(*) **Az Operaházban holnap, szerdán a „Pillangó kisasszony“** kerül színre Sándor E., Várady M., Flattné, Székelyhidy dr., Takáts, Déri, Pichler és Ney B. fellépésével. Vezényel Lichtberg karmester, rendez Alszeghy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 5. sz.) — Csütörtökön a „Bohémélet“ et adják Szamosi, Ambrusné, Környe, Takáts, Kornai, Szendrői, Hegedüs, Dalnoki közreműködésével. Utána a „Törpe granátos“ czimű tréfás ballet kerül színre. (Bérletszűnet 1. sz.)

(*) **Magyar festők kiállítása.** A nyolcz neo-impressionista festőnek a Könyves Kálmán nagymező-utcaiban szalonjában rendezett kiállítása egy értékes szép festményrel szaporodott. A megnyitásról lekésett Pór Bertalan festőművésznek hatalmas vászna, melyen nyolcz életnagyságu alak van, most érkezett be és a kiállítás többi képeivel együtt naponta, délelőtt 9 órától este 7-ig, vasárnaponként délelőtt 9 órától 1-ig tekinthető meg. Az érdekes kiállítást egyébként állandóan nagy közönség látogatja.

(*) **Színészek gyűlése.** Az Országos Színészegyesület tanácsa ma délután ülést tartott *Ditrói* Mór elnök vezetésével. Az elnök bejelentette, hogy az évforduló alkalmával küldöttséget vezetett Molnár Viktor és Bezerédj Viktor államtitkárokhoz és ifj. Wlassich Gyula fogalmazóhoz, a színészi ügyek referenséhez. Mindhárom szívesen fogadták a küldöttséget és meleg szimpátiájukról biztosították a színészegyesületet. Bejelentette ezután az elnök, hogy gróf Breisach Stefánia 300 koronát adományozott a színészegyesület nyugdíjalapja javára. Jelentette, hogy Arad város tudomására juttatta, miszerint az aradi Nemzeti Színház pályázat mellőzésével újból Szendrey Mihálynak adta ki három évre ott szerzett érdemei elismerésül. Több apró ügy elintézésével az ülés véget ért.

(*) **Mikszáth felolvasása.** A szegedi Dugonics-társaság vasárnapi diszközgyűlésén Mikszáth Kálmán is résztvesz és felolvasást tart, továbbá szerepelnek még Lipesy Ádám, Móra Ferencz, Szávay Gyula és Balassa Ármin. Az ünnep után a város bankettet ad. Szombaton este a színházban diszeloadás lesz, mely alkalommal Dalnoki Lajosnak 1000 koronával kitüntetett színműve, a „Pesti gyerek“ kerül színre.

(*) **Dóczy József — lát!** Vidéki tudósítás alapján részvétellel irtuk meg, hogy Dóczy József, a kitűnő magyar dalszerző, elvesztette a szemvilágát. Ezt a szomorú hírt maga Dóczy József czáfolja meg a következő levélben, melyet Nagykárolyból irt, ahol mint pénzügyi titkár működik:

Jól esett olvasnom a lelkes hangu méltatását nótakalapáló működésemnek, de a hír téves, vagy legalább is korai.

Még nem szakadt rám a megvakulás örök éjszakája, csak kerülget.

Az egész életem átkává lett az a kis hírnév és társadalmi elismerés, melyet országosan ismert népdalaim révén elértem. A vidéki pénzügyi szolgálatban nem szabad az embernek híresebbé válni, mert akkor kiüldözik a világból.

Engem az a lelketlen hajsza, melyet évek óta szenvedek, idegbajos nyomorékká tett. Útnak, rugnak, hülyének minősítenek s minden könyörgésem, hogy az irigy környezetből megszabadítsanak s adjanak nekem az ország kulturaközpontjában, a fővárosban, foglalkozást, sikertelen; pedig három kulturregylet együttesen fordult egy lelkeshangu közös kérvényben 1909. év elején a pénzügyminiszterhez, hogy helyezzen engem Pestre. Ő meg is ígérte, de nem törődik az ígéréssel s hagy engem elpusztulni s kellő orvosi kezelés hiányában megvakulni. Hasztalan minden könyörgésem. Nincs irántam könyörület, nincs irgalom. Ha valaki fináncz, hát legyen zöld, mint a spenót és ne merjen a nemzetének gyönyörűségét szerezni, mert a szemvilágát is elveszik érte.

Nagykárolyban vagyok pénzügyi titkár s talán rövidesen az itteni temetőben lelem meg a nyugodalmamat, amelyre olyan nagy szükségem lenne.

Tisztelettel

Dóczy József.

Reméljük, hogy ezek a megható sorok eljutnak oda is, ahol a beteg dalköltő állapotán — egy kis méltányossággal — könnyű szerrel segíthetnének.

— André halála. Torontóból most megerősítik azt a régebbi hírt, hogy a sarkutazó André és expedíciójának tagjait az eszkimók ölték meg. Pascal suskacsowani (Albert herceg földje Kanadában) püspök a kanadai misszionáriusoktól részleteket tudott meg André sorsáról. Ezek szerint az Iramszarvas-tóól északra 900 mérföldnyire, már az arktikus vidéken megtalálták egy léghajó maradványait, amely a leírás után feltétlenül az André-féle expedícióé volt és a misszionáriusok biztosra veszik, hogy a suskacsowani eszkimók agyonverték az egész expedíciót.

Tudományos körökben nem hiszik, hogy André és két társát a suskacsowani eszkimók megölték. Sokkal valószínűbb, hogy az expedíció tagjai elemi csapásoknak estek áldozatul. Pascal püspök jelentése alapján megindították a vizsgálatot.

— Beiratások a Tudományegyetemre. Dr. Sággy Gyula udvari tanácsos, a m. kir. tudományegyetem rektora ma hirdetőmátyát becsátott ki, melyben tudatja az egyetemi ifjúsággal a beiratkozási határpapokat és az ezzel kapcsolatos tudnivalókat. A rektor hirdetőmátya szerint a tudományegyetemen úgy a beiktatások, mint pedig a beiratások a folyó tanév második felévére január hó 7-én kezdődnek és bezárólag 18-ig tartanak és az egyes tanári beiratásokkal együtt már január 21-én be kell fejezteniük. Kollégiumok utólagos felvétele vagy törlése csak írásbeli tanári engedély alapján van megengedve. Akiknek valamely elláráthatatlan akadály miatt január 7-től 18-ig lebetetlen személyesen jelentkezniük beiktatás végett, hiteles okmánynyai felszerelt kérvény alapján utólagos beiktatásra kérhetnek engedélyt. Február 18-án tul való beiktatásra senki nem kap engedélyt. Néhallgatók ezuttal is csak a kultuszminister engedélye alapján vehetők fel. A kultuszminister engedélye a beiktatkozás alkalmával felmutatandó. A tandíjmentességi folyamodványokat a questuránál kell beadni. Különösen a lelkére köti a rektor a hallgatóknak a kollégiumok szorgalmas látogatását és állandóan az egyetem székhelyén való tartózkodást, mert akikre rábizonyul, hogy a rendes szüneteken kívül dékáni engedély nélkül az egyetem székhelyétől, habár rövidebb időre is, eltávoztak, vagy a nyert engedély határidején tul elmaradtak, anélkül, hogy ebből késedelmeiket kellően igazolni tudják, azokra ki mondható a lezkelátogatási elismerés megtagadása, ami a fegyelmi szabályzat értelmében az illető félév elvesztését vonja maga után.

— Rockefeller és a bíróság. Newyorkból jelentik, hogy Rockefellernek megint baja volt a bírósággal s megint a petroleumkirály huzta a rövidebbet. A törvényszék Rockefellert jelölte ki annak a bizottságnak elnökéül, amely hivatva van az amerikai leánykereskedelem megfékezésére, a petroleumkirály ellenben nagy elfoglaltságára hivatkozott és nem akarta elvállalni ezt a tisztséget, de mikor a törvényszék szabadságvesztéssel fenyegette meg, végre is hajlandónak mutatkozott és lette az esküt, hogy legjobb tudása szerint fog megfelelni ennek a kötelességnek.

— Szerencsétlenül járt léghajós. Bordeauxból jelentik: Az aviatikának újabb halottja van. Delagrange, a merész utjairól híres léghajós, aki a napokban is nagyon szép sikerrel versenyzett Fahrmanndal, lebukott repülőgéppel, körülbelül tíz méter magasságból és szörnyet halt. — Párisból jelentik még: Az aviatika ma ismét áldozatot követelt. Leon Delagrange Bordeaux környékén fölszállt repülőgéppel, lezuhant és meghalt. Délután nagy meeting volt a repülőgépversenytéren. Sok ezer közönség szemléláttára szállott föl Delagrange délután félöt órákor. Háromszor megkerülte a térséget mérsékelt magasságban, s mikor negyedszer is kanyarodott, monoplánjának alapfedélzete összetört és a jobboldali szárny elvált a géptől. Delagrange tizenkét méter magasságból a földre esett. Három bordája, bal kulcsontja és koponyája eltört. A szerencsétlen aviatikus menten szörnyet halt. — Delagrange fejjel zuhant a földre és azonnal szörnyet halt. Arcán csak a bal szem alatt látni egy véraláfutásos zuzódást. Egyik lába eltört.

— Betörés. Szolnokon Deutsch József kereskedő üzletébe az éjjel betörtök, a Wertheim-szekrényt elvitték és a kézipénztár fiókját kiürítették. A Wertheim-szekrényben 10.000 korona készpénz és 15.000 korona értékpapír volt.

— A mayerlingi dráma. Lapunk mai számában fölemlítettük azt a két újabb híradást, mely az emlékezetes mayerlingi drámának, Rudolf trónörökösünk tragikus halálának titkáról iparkodik a titok leplelt lerántani. Bővebben foglalkoztunk a párisi „Le Matin“ közlésével, mely állítólag *Köburg* Lujza hercegnőtől származik. Itt ismertetjük báró *Vecsera* Mária, az amerikai Doverben, a múlt novemberben elhalt báró *Vecsera* Lajos főljegyzésének néhány újabb, érdekes részét.

A báró tudvalevőleg a mayerlingi villában időzött azon az 1889. január 30-iki éjszakán, amikor a trónörökös erőszakos halállal fejezte be életét, Vecsera papírjait hivatalosan lefoglalták, emlékiratait szolgálja elégette, de néhány főljegyzése egy barátja kezébe került és ez most, hogy a báró halála a kötelező diszkreáció alól föoldotta, közzé teszi ezeket a jegyzeteket. Ezek szerint a trónörökös nem élt boldog házasságban. Eleinte rajongott a széke királyleányért, de ez a tűz hamarosan lelohadt. Felsége nem értette meg jellemének szép vonásait; ezért keresett másutt kárpótlást. Szerette a zenét és könyekig meg volt hatva, ha szépen muzsikáltak neki. Az 1888. év elején Rudolf a löversenytéren ismerte meg a báró hugát, Máriát, akit első látásra megszeretett s mivel nem tudott közelébe érni, eljárógatott Larisch grófékhoz, akikkel a báró családja sűrűn közlekedett. Itt mutatkozott be neki és a Práterben is gyakran szegődött hozzá, ha Mária kikocsizott. Az volt a terve, hogy elváltik Stefániától és morganatikus házasságot köt a bárónóval. A báró a maga részéről nem ellenezte a morganatikus házasságot. Eleinte egészen boldogok voltak. De amint a titok kipattant és világossá lett Rudolf szerelmének végzetes heve, meggyűlekeztek a felhők. Stefánia egy udvarhölgyet küldött a báró anyához és súlyos szemrehányást tett neki a fenséges urnó nevében. A báró kérte hugát, hogy szakítson a trónörökössele, de Mária kijelentette, hogy erre nem képes, különben is bizik szerelmese kitartásában és erejében. Már egy francia folostorba akarta küldeni, de Rudolf azt mondta, hogy ő belehalna a válásba. A vég mindenkint készületlenül ért. Január 28-án Mayerlingba hajlattak vadászatra: a trónörökös, Bombelles, Hoyos és báró Szőgyény is meg volt hívva, de meghívója későn érkezett. A fenséget bosszantotta rossz vadászszerecsénye. Másnap mind együtt ültek a paraszt-szobában, mikor Mária megérkezett. Együtt maradt továbbra is az egész társaság, de mindnyájukat nagy szomorúság töltötte el. Ekkor már a trónörökös lemondott minden reményéről; belátta, hogy semmit sem erőszakolhat ki sem a királytól, sem a királynétől. Mária semmit sem szölt. S mikor Rudolf felszóllította, hogy beszéljen ő is valamit, csak ennyit mondott: nem marad számomra más, mint csak a halál. Hozzá sem nyult a vacsorához és hamarosan visszavonult. Rudolf a bécsi kvartettel, amelyet reggel kirendelt, sokáig játszatott. Éjfélután mind aludni tértek. Abban állapotok meg, hogy reggel hatkor kelnek. Reggel hét órákor láma támadt a kastélyban. Mind fölugrottak. A trónörökös inasa azt mondta, hogy a fenség egy órával azelőtt kiment hozzá az előszobába és figyelmeztette, hogy még egy órát akar aludni; hétékor kopogott, ajtót akart nyitni, de az zárva volt. Aztán Bombelleshez sietett. Ez is kopogott, a nevéit mondta, de hiába. Bombelles hívta aztán Hoyost és Vecserát. Feltörték az ajtót. A függöny be volt eresztve. Négy gyertya égött, már csaknem tövéig. A trónörökös halva feküdt ágyában, jobb keze lecsüngött. A szőnyegen hevert pisztolya. Jobb halántékán kicsiny seb, ajának véres hab. Máriát eleinte észre sem vették. Fehér takaró fűtö el. Éjjeli szekrényén pohár volt és ezüst kanál. A kanálban mérég. Megmérgezte magát. A gyertyatartó alatt volt négy zárt és egy nyílt levél. Reggel nyolc órákor Bombelles Bécsbe hajtatott; két lovat agyonhajszolt. Vecsera értesítette a heiligenkreuzi apátságot. Egyszerű fakoporsóba zárták Mária tetemét s az erdőn keresztül Heiligenkreutzba vitték a temetőbe. Csak anyja és bátyja kísérték végső útjára. Mindkettejüknek hamarosan értésükre adták, hogy el kell hagyniok az országot.

Harmadiknak a „La Matin“ és báró Vecsera mellé *Huberth* András vadászmeister, Rudolf egykori szolgálja is leleplezésekkal áll elő. *Huberth* András a mayerlingi tragédia idején ott tartózkodott mint Weiter fővadászmeister alkalmasozottja s személyes tapasztalatait kis füzetben jegyezte föl. *Huberth* egy Heine-kötetet, melyet Erzsébet királynétől kapott emlékül és a saját emlékiratait a múlt héten felvitte Budára az Erzsébet-muzeumba. A könyvet elfogadták, de a füzetet megsemmisítették. *Huberth* most a leányának diktál a tragédia részleteit, melyekről a következőket mondta el egy újságíró előtt:

„Az udvarnál mindenki tudta, hogy a királyfi

halálosan szerelmes a csodaszép Vecsera bárónóba és szeretné feleségül is venni. Bizony az ő tragédiájának nagy része lehetett abban, hogy felséges urunk beleegyezett a mostani trónörökös és Chotek Zsófia grófnó frigyébe. Rudolf királyfit bucsuzni küldték és nem volt ott semmiféle titkos találka, mert tiznél többen megjelentek. A bárónó édesanyjával és bátyjával várta a trónörököst, de nem is sejtette, hogy mi fog történni. Ostoba hazugság, hogy Köburg Fülöp herceg féltékeny volt Rudolfra és Hoyos gróffal együtt puskatussal agyonverte volna. Az igazság az, hogy Rudolf döntést provokált legfelsőbb helyen és ennek a híret vitte meg Mayerlingbe. Este sokáig beszélgettek. Amikor aztán reggel a sógorom, Loschek komornyik, Bombelles gróffal együtt behatolt a királyfi szobájába, már halva találták. Vadászfegyverrel a szájába lött és a durranásra rohantak be. Vecsera Mária csak a trónörökös után végzett magával; halkeze kisujján volt még a gyűrű, amelyet Rudolftól kapott s amelynek türkize picziny mérget tartott takart. Cziankálival pusztította el magát.“

— Súlyos kimenetelű párbaj. Rózsahegyről jelentik: Klein Géza könyvelő és dr. Szegő Károly ügyvédjelölt az itteni gyalogsági kaszárnyában kardpárbajt vívtak. Mindjárt az első összecsapásnál Klein fejen, Szegő fulén megsebesült. Előbbinek sebesülése súlyos; a kard több mint tenyéryni nagyságu fejbört levágott.

— Az aradi vesztőhely sorsjátékának huzása. Felkértek a következő sorok közlésére: Mint az aradi 13-as bizottság elnöke kijelentem, hogy az aradi vesztőhely sorsjátékának huzását e hó 8-án, szombaton este hét órákor a vámházipalota sorsolási termében okvetlen megtartjuk. A sorsoláshoz politikai biztos delegáltatott s a bizottság képviselőben én magam is jelen leszek. Felkérem mind azokat, akiknek sorsjegyeket küldtünk, hogy azoknak árát, a huzás napjáig, beküldeni sziveskedjenek. (Budapest, VII., Akácfa-utca 39.) Dr. Barabás Béla orsz. képviselő, a 13-as bizottság elnöke.

— A legsötétebb Oroszországból. Varsóban történt az alább elmondandó, még Oroszországban is feltűnést keltő dolog. A Varsóban megjelenő „Morgen“ című lap teljes szerkesztői és nyomdai személyzetét tegnap este elfoglalták és elzárták. Mi az oka a megrendszabályozásnak, arról nem számol be a varsói tudósítás.

— Rémes merénylet. St.-Etienneben a Marsbányában egy kormányhivatalnok a szemleuton észrevette, hogy az egyik bányában tizenöt vastag gerenda, amelyekkel az egész tárna alá volt támasztva, át van fűrészelve. A vizsgálat kiderítette, hogy merénylet készült és ha a kormányhivatalnok idejében fel nem fedezte, akkor igen nagy katasztrófa történt volna.

— Tűzoltó-menhely. A székesfővárosi tűzoltóknak már régi törekvése egy menhely alapítása, melyben a szolgálat közben nyomorékká lett és az elaggott tűzoltók elhelyezhetők legyenek. A tűzoltók törekvése azonban hosszú ideig meddő maradt. Hosszas kérvényezés után most a belügyminister engedélyt adott a Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesületének egy országos gyűjtés megindítására. Az egyesület hateraz gyűjtőívet bocsátott ki és azokat az ország minden községének és testületének megküldötte. A tűzoltók elsősorban a biztosító társaságokhoz fordultak támogatásért, tekintettel arra, hogy legtöbbször ezeknek az érdekében teszik kockára az életüket. A biztosító társaságok igazgatóit az elmúlt héten Salzburgban nemzetközi értekezletet tartottak és ezen a többi közt foglalkoztak a magyar tűzoltók kérelmével is. Elhatározták, hogy a menhely dolgát minden erejükből támogatni fogják és hogy minden társaság a vagyoni erejéhez képest nagyobb összeggel fog hozzájárulni a menhely felépítéséhez. Ezzel a menhely ügye hatalmas lépéssel haladt előre és létrejött most már biztosítva van.

— Szerelmi tragédia. Lüttichben véres szerelmi dráma történt. Sigot brüsszeli ismert ügyvéd, aki nős és két gyermek atyja, beleszeretett De Landy Lisette varieté énekesnőbe s miatta elvált feleségétől. Ugy volt, hogy nől veszi szerelmét, de a leány az ő tudán kívül Lüttichbe szerződött egy ottani dalcsarnokhoz. Sigot után utazott és egy kávéházban találkozott vele este felé. Elment a dalcsarnokba, majd előadás után elkísérte lakására az énekesnőt s ott föbelötte magát. Hátrahagyott levelében általános örökösévé az énekesnőt tette meg.

— **Hires indiánfőnök halála.** Távirati jelentés alapján néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy *Red Cloud* (Vörös Felhő), a szü-indiánok főnöke immár jobb világba költözött. Vele az észak-amerikai vörösbőrűek legnagyobb és legvittebb főnöke távozott az élők sorából, akinek az amerikai Unió csapatai ellen folytatott évtizedes küzdelmei az Egyesült-Államoknak legalább 10,000 katonájába került. A rendkívül érdekes ember halála alkalomból *Hesse-Wartegg* Ernő, ismert nevű német utleíró, aki huzamosabb időt töltött az észak-amerikai indiánterületeken, ott szerzett tapasztalatairól és magáról a „Vörös Felhő”-ről érdekes ismertetőt közöl egy német lapban, amelyből a következő részletek közöljük: Amikor *Vörös Felhő* a múlt évszázad közepe táján főnök lett, akkor a vörösbőrűek lélekszáma még meghaladta a négyszázezeret, ma pedig már alig a fele ennek; *Vörös Felhő* törzse pedig, amely az ő születésekor százezernél több lélekből állott, ma már negyvenezerre sem rug. *Vörös Felhő* egy közönséges harcos gyermeke volt, aki már kora ifjúságában kitűnt az indiánterületekre benyomuló fehérek ellen folytatott harcokban. Első nagyobb hőstette a *Kearney-erőd* megtámadása volt. Mintegy ezer lovasa élén rohanta meg az erődöt, amelyet mihamar teljesen hatalmába kerített és az őrséget és azok családjait lemészároltatta és a szerencsétlen áldozatok skalpjait a harcosok öveire függesztette. Ettől kezdve azután, ahol a fehérek megjelentek, azonnal ott teremtek a „Vörös Felhő” lovasai is, akik rövid harc után már a fehérek fejbőreivel távozhattak diadalai színhelyéről. Így jártak a fehér vadászok, az aranyásók, a katonai őrzőpartók és végül azok a munkáscsapatok, amelyek elsőnek igyekeztek a sínpárt lerakni a prae-rieken keresztül. Sőt a vakmerő vörösbőrűek később egész vonatokat feltartóztattak és azok utasait és személyzetét lemészárolva, félelmetessé tették elönte a vidéket a fehérbőrűekre nézve. Amikor azután az amerikai csapatok kivonultak a vörösbőrűek ellen, akkor ezek *Red Cloud* vagy *Sitting Bull* vagy pedig *American Horse* vezérlete alatt egyesülve, valóságos csatákat vívtak a rendes csapatokkal, amelyeknek nem egyszer hátrálniok kellett a vörösbőrűek vakmerő rohamai elől. Ezek a folytonos küzdelmek a nyolczvanas évekig elhúzódtak, ekkor azonban a vörösbőrűek hatalma végleg megtört. *Sheridan* tábornok volt az, aki az indiánoknak megadta a halálos döfést. Addig azonban az Egyesült-Államok mintegy 15,000 embert és közel ötmillió koronát vesztek az indiánokkal folytatott örökös harcokban. A béketárgyalásokat *Sitting Bull* és *Vörös Felhő* folytatták *Sheridannal*. *Vörös Felhő* maga sohasem ereszkedett szóba *Sheridannal* és általában a fehérekkel, hanem helyette egy fiatal harcos szólalt fel, akinek már előzetesen megadta utasításait. A béke megkötése után a főnökök elásták harci bárdjaikat, a szerződést aláírták és azt többé nem is szegték meg. A béke megkötése után *Vörös Felhő* nyugodtan elvezette törzsét az Unió kormányára által kijelölt *Pine Ridge Agency*-területre, ahol a kormány házat építtetett a törzsének részére, akinek egyuttal évi járadékot is biztosított.

— **Ne féljünk a Halley-üstökösötől.** Az angol csillagászati társulat legutóbbi ülésén *Drommelin* csillagász előadást tartott a Halley-féle üstökösről és megnyugtatta a világot.

— **Habár az üstökösnek óriási is a gyorsasága,** ezt mondotta többek között — halmazállapota olyan ritka, hogy még akkor sem történék baj, ha fejével menne is neki a földnek. Valószínű is, hogy a föld pályája keresztezni fogja az üstökösét. Már K. e. 240 év óta tudjuk, hogy ennek az üstökösnek több millió mértföld hosszú üstöke van, de ennek az anyaga olyan ritka pára, hogy amikor 1861-ben a föld keresztezte az üstököt, ezt észre sem vették és csak jóval később tudták meg.

— **Szerelmi bánat.** Szegeden Anavlyevite Sebők Száva jogszigorló, jelenleg honvédkéntes, Anavlyevits dugszagdag nagykikindai malomtulajdonos fia, ma szolgálati fegyverével agyonlötötte magát. Levelet hagyott hátra egy temesvári leánynak, melyben tettének okául szerelmi bánatot említ.

— **Feketehimlő Budapesten.** A fővárost néhány nap óta szörnyű veszedelem fenyegeti. Az illetékes körök a legnagyobb mértékben titkolják a dolgot s minden eszközzel oda hatnak, hogy a pusztító nyavalyának útját vágják. Arról van szó, hogy Budapesten ujév óta számos feketehimlő eset fordult elő. A szerencsétlenek a Szt.-Gellért-kórházban élethalál között fekszenek. Még ujév napján történt, hogy a Szondy-utca és Felsőerdősor-utca sarkán összeesett Botka István szabó felesége. Telefonáltak a mentőkért, akik megdöbbenéssel konstatálták, hogy a szerencsétlen asszony fekete himlőben szenved. Telefonáltak a fertőtlenítő-intézetbe, amely azután járványkocsit küldött Botkánéért. A mentőket és a mentőkocsit óvatosságból még aznap dezinficiálták. Az esetet azután bejelentették a VI. kerületi előljárásának, ahonnan Eszláry előljáró utasítására dr. Fáy tisztiorvos, Farkas és Vajda kerületi orvosok még aznap megjelentek a Szondy-utcai házban, ahol Botkáné lakik s elrendelték, hogy a bérkaszárnnyában levő 82 lakást nyomban fertőtleníteni kell. A házban negyvenkét gyermek van, akik a Bajnok-utczában levő községi iskolának tanulói. Ezeket kizárták az iskolából. A gyermekek közül azóta többen megbetegedtek. A tisztí főorvosi hivatal a kerületből érkezett jelentésre nyomban kiküldött két orvost, akik szomoruan tapasztalták, hogy a jelentés komor szövege, szomorú valóság. Botka Istvánnak, az első áldozatnak állapota életveszélyes. A gyermekek jobban vannak. Az óvintézkedéseket a hatóság a legszigoribban hajtja végre.

— **Bankjegyek a disznók gyomrában.** Kopenhágából írják. Egy Fünen szigeten élő hentes Davinde helységről egy szállitmány hízott disznóval Odensebe utazott. Utközben épp oly ritka, mint drága moslékkal traktálta a sertéseket. Ugy esett a dolog, hogy a hentesmester elejtette bankjegyekben cserhét száz koronát tartalmazó pénztárcáját. A kővér erszény odapottyant az állatok közé, aminek az lett a vége, hogy a négy lábú utasok felfelták a bankjegyeket. Mihelyst a szállitmány Odensebe érkezett, a disznók torkára rákerült a kés és az egyes gyomrokból előkerültek a papírpénzek, de persze, maczerált állapotban. A hentesmester reméli, hogy az elfogyasztott bankjegyeket beváltják majd a kopenhágai bankban.

— **Egy milliomos tragikus halála.** Trask Spencer amerikai milliomos — ezt hozza hírül egy New-Yorkból érkezett távirat — ujév napján halálos vasuti balesetnek lett az áldozata. Newyorkba utazott. Cruton állomás előtt nyílt téren megállították a Montréal-expresszt, hogy az előtte haladó személyvonatnak, amelyet valami ok miatt feltartóztattak, időt engedjen, közben beleszaladt az expresszvonatba egy tehervonat s a két utolsó kocsi szilánkokra zuzta. Trask az utolsó kocsiiban ült s szörnyen halt. A szerencsétlenül járt milliomos Amerika legnépszerűbb bankárja volt. Ő képviselte az angol királyi ház finanziaális érdekeit az Egyesült-Államokban.

— **Testvérgyilkosság.** Özvegy Viságh Kálmán népeci lakos két fia, a tizenhétéves Kálmán és a tizenhatéves László folytonosan ellenségeskedtek egymással. Ma délután, midőn anyjuk eltávozott hazulról, ismét összeszólalkoztak és a veszedelmes hevében a tizenhatéves László egy késsel agyonszurta Kálmán bátyját. Viságh Kálmán meghalt. A testvérgyilkost letartóztatták.

— **Nyalánk betörők.** Pécsért történt az alábbi, nem éppen ritkaság számba menő, de részleteiben eléggé érdekes dolog. Szilveszter éjjelén özvegy *Kaflisch* Kristófnének, a Király-utca legforgalmasabb részén levő cukrászdájába, eddig ismeretlen tettesek betörték és onnan 4800 korona készpénzt elloptak és a nyalánkságokat is alaposan megdézsmálták. A betörést az udvaron levő ablakon hajtották végre, még pedig úgy, hogy az üveget tartó fát kimetszték és az így támadt nyíláson előbb a sütőmühelybe, onnan pedig a bolthelyiségbe jutottak. A pénztárfiókban mintegy 4800 korona pénz lehetett és pedig: 1 darab egészen új 1000 koronás, 400 darab teljesen új 5 koronás, 200 darab jubileumi 1 koronás és egy zacskó 10 és 20 koronás arany, valamint 10 és 20 filléres aprópénz. A betörők valószínűleg Eszék felé vették az útjukat.

— **Véres harc a táncteremben.** Vasárnap este Newyorkban egy fogadó tánctermében a Tricker-Gang nevű egyesület bált rendezett, a melyből valóságos csata támadt. Éjfélkor berohant a Rely-Gang társaság tizenöt tagja és lövöldözött a mulatókra. Az asszonyok eszevesztetten menekültek. Száznál több golyót váltott a két ellenséges társaság és a vérontásnak a rendőrök vetettek véget. Két asszony ott a helyszínén meghalt és sokan súlyosan megebesültek.

— **Mikor a czinkostársak összevesznek.** Egy magyar és egy francia származású bankóhamisító letartóztatásáról számol be egy Londonból érkezett távirat. A magyar ember neve *Péter József*, a francziái *Albrecht* István. A letartóztatásnak különösen érdekes előzményei voltak. *Péter József* és *Albrecht* István, akik a Blsomsbury-Street 34. számú ház második emeletén közös lakásban laktak, szombaton szövtálasba elegyedtek, amely azután tettlegeséggel végződött, amennyiben *Albrecht* egy *maróssavval telt palackot vágott Péter fejéhez*, akinek arcát a sav teljesen felmarta. *Péter* ezután elmenekült, *Albrecht* pedig lármát csapott és eközben *Pétert többször bankjeggyhamisítónak mondotta*. A házbeli rög-tön értesítették erről a rendőrséget, ahonnan három titkos rendőr ment a helyszínére. *Albrecht* a rendőrök előtt is fentartotta állítását és bizonyíték gyanánt egy kisebb és egy nagyobb bördönt adott a rendőrök kezébe. Az utazóbördöntben a rendőrök hat, nyilvánvalólag kísérleti czélokra szolgáló száz- és ötvenkoronás bankjegylemezeket találtak. Az összes lemezeken savnyomok voltak észrevehetőek. Azonkívül találtak hat darab különböző színű nyomdafestéket tartalmazó szelenczét, továbbá egy fém-sajtót, négy festékhengert, egy festéksimító-kést, egy hydrometert, egy kefért, egy palack lemezelőhívó folyadékot, tizenkét doboz negatívlemez, egy üvege kitorölhetetlen tintát és egy szeszlámpát. A kézibördöntben viszont négy darab negatívlemez találtak százkoronás bankjegyek részére, továbbá egy palack ecetsavat, valamint három darab százkoronás- és egy darab ötvenkoronás bankjeggyaggyitást. A felsorolt tárgyakon kívül ugyancsak a szobában megtalálták azt a palackot, amelyet *Albrecht* a társa fejéhez vágott, továbbá az egyik asztalon *Albrecht*nek az ügyességhez intézett feljelentését, amelyet *Albrecht* a rendőrök jelenlétében írt alá. A rendőrség *Albrecht*et azonnal, *Pétert* pedig a délután folyamán tartóztatta le. A letartóztatás után mindkettőt kihallgatták, mely alkalommal *Péter* németül, *Albrecht* pedig francziául tette meg kölcsönösen kompromittáló vallomását. A kihallgatás után *Simmonds* detektívfelügyelő a további nyomozást egyelőre beszüntette. Sir Albert de Rutzen rendőrbíró véleménye szerint a bankjeggyhamisítók ügyében az osztrák és magyar hatóságok meg fogják indítani a kiadatási eljárását.

— **Az elkobzott orosz állami pénzek.** Pétervárról jelentik: Witte a „Herold”-ban nyilatkozik és a Berlinben elkobzott orosz állami pénzek elkobozását legalább is inkorrekttségnek jelenti ki. Akárhogy forgatják is a dolgot, mondotta a volt orosz miniszterelnök, a sérelem flagrans és az orosz nemzet bizonyára ellene irányuló támadásnak fogja tekinteni különösen most, mikor Oroszországban olyan kényes a nemzeti érzékenység.

— **Megmérgezett familia.** Kassán történt ujév napján ez a rémes eset. *Gerő* Gusztáv fazekasmester tizenhétéves leánya cziankálit tett az ünnepi ebédbe, amitől *apja, anyja és ő néhány percznyi rettenetes kínlás után meghalt*. A leányt az keserítette el annyira, hogy szülei elleneztek egy asztaloslegénygyel való viszonyát, aki Szilveszter estéjén megkérte a kezét. Az apa a kérőnek ezt válaszolta:

— **Mintsem egy ilyen éhenkórásznak adjam leányomat, inkább elpusztítom őt is, magamat is cziankálival.**

A rendőrség kutatja most, hogy a leány honnan szerezte a veszedelmes mérget.

— **Nászajándékok,** jeggyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műtörés ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Spanyol zsebtolvajok a fővárosban. Ma délelőtt kellemetlen, de nem éppen rosszul végződött kalandja volt két külföldi emberrel Hédeváry Hugó gyógyszerésznek. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank palotájában járt s ott nagyobb összeg pénzt vett föl. Egy részét a belső zsebében a tárczájában helyezte el, kétezer koronát azonban a téli kabátja külső zsebébe tett bele. Amint aztán kifelé ment, a bank forgó ajtajánál egy elegánsan öltözött alacsony urral ütközött össze, a másik pillanatban pedig már egy magasabb uri ember ment neki. A gyógyszerész kitért, de a következő perczben már észrevette, hogy a télikabátja zsebében kotorászott valaki. Beleyült a zsebbe s tüstént rájött, hogy a kétezer korona eltűnt. A gyógyszerész nyomban arra a két emberre gyanakodott, akivel a forgó ajtónál összeütközött. Keresésükre indult s az egyiket, az alacsonyabbikat utól is érte a József-téren. Tüstént megszólította, de még mielőtt beszélhetett volna vele, odalépett hozzá egy öreges ur és átadott neki kétezer koronát, mondván, hogy az utczán találta. A zsebtolvajok tehát eldobták a zsákmányt, amikor észrevették, hogy üldözik őket. Elmenekülni azonban még sem bírták, mert a gyógyszerész átadta őket a rendőrnek, aki az ötödik kerületi kapitányságra kísérte őket. Az elfogott spanyol zsebtolvajok egyikét dr. Sömjén Géza hiteltolmács közbenjárásával ma délután hallgatták ki. Elmondta, hogy Noguez Juan a neve, 32 éves, barcelonai születésű, litografus, most szárított gyümölcsökkel ügynökösök. A terhére rótt büncselekményt tagadja. Azt állítja, hogy társával tegnap délelőtt 10 órakor érkezett Velenczéből Budapestre. A lakását nem tudja megmondani, mert az itteni viszonyokkal nem ismerős. Azt állítja, hogy Barcelonában egy Café chantantban megismerkedtek két nővel s azokkal elutaztak Velenczébe. Itt az egyik nő Noguestól ellopott 1500 pesetát és megszökött. A nők azt állították, hogy osztrákok és Budapestre is sokat beszéltek. Azt hitték, hogy itt talán megtalálhatják őket és ezért jöttek utánok. Délelőtt egy vendéglőben aranyat akartak váltani, de ott nagyon keveset akartak érte adni. Erre elmentek a bankba. Mikor a lépcsőn felhaladtak, társa hirtelen lehajolt, felvett valamit, aztán futásnak eredt. Mikor ő látta, hogy társa fut, ő is szaladni kezdett. Azonban elfogták. Teljesen ártatlannak mondja magát. Társa Vicente Pignaboz azt vallotta, hogy guetemalai születésű és Barcelonában, ahol az apja korcsmáros, ebben a korcsmában pinceszerezkedett. A nőkről és a pénzről szóló kalandos mesét társával egyezően adta elő. Lopásban bűnösnek nem érzi magát, csak abban hibázott, hogy a talált pénzt azonnal nem adta vissza. Kihallgatásuk után mindkettőjüket letartóztatták.

A rendőrség felhívja azt az urat, aki a tárczát a József-téren megtalálta és Hédeváry Hugó gyógyszerésznek átadta, hogy jelentkezzen a főkapitányságon, II. emelet 101. szám alatt Eperjessy Károly kapitánynál.

— A Petőfi-ház látogatói. A fővárosi, valamint a fővárosban megforduló vidéki közönség rendkívüli érdeklődést tanúsít a Petőfi-ház és az abban elhelyezett muzeum gyűjteményei iránt. A muzeumot naponta sorogestől keresik föl a látogatók, a muzeum könyvtárában pedig mind több Petőfi-kutató dolgozik.

— Letartóztattak egy bankfőnököt. Nagy felűnést kelt Prágában Korinek Józsefnek, a „Ceska Banka“ váltó- és árfolyamosztály főnökének letartóztatása. Korinek börtönspekulációkkal több száz ezer koronával károsította meg a bank kommitenseit. Idegen betétekhez is hozzányúlt. A rendőrség eredeti uton jött rá a sikkasztásra. Két detektív megjelent Korinek lakásán s a házvezetőnő előtt mint a háziur barátai mutatkoztak be és megkértek, adjon ki nekik egy borítékot, amelyben különféle okiratok vannak. A házvezetőnő teljesítette a detektívek kérését s így jöttek rá a sikkasztásra. Ezzel az ügyvel kapcsolatban még két letartóztatás történt. Kohn Tivadar és Róth Frigyes bécsi bankárokat tartóztatták le, mert kiderült, hogy Korinek családjaiban ők is részesek.

— Az artisták mozgalma. Az artisták tegnapi délutáni gyűlésének egyik határozata az volt, hogy a főkapitány rendeletét megfeleltesse. Ez a harminczkét írott oldalra terjedő felelkezés ma délben érkezett dr. Boda Dezső főkapitány kezébe. A felelkezésben az artisták arra kéri a főkapitányt, hogy juttassa felelkezésüket a belügyminiszter elé, akihez viszont azt a kérelmet intézik, hogy helyezze a főkapitány reájuk nézve sérelmes rendeletét hatályon kívül. A budapesti mulatóhelyek, kabarék és dalesarnokok igazgatói ma déli 12 órakor meghívás folytán megjelentek Schreiber Emil dr. rendőrkapitánynál. A megbeszélések délután két óráig tartottak s ezek során teljes megegyezés jött létre. A főkapitány a rendeletét teljes egészében fentartotta úgy a külföldi, mint a magyar artistákra nézve. Mindannyioknak jogosítványt kell váltaniuk, melyet a főkapitányság állít ki, ha artista voltukat igazolják. A rendelet végrehajtása tekintetében azonban egy határozat, hogy a jogosítványt nem az artistáknak személyesen kell kérniük, hanem kérhetik az igazgatók is, akiknek az artisták erre a célra kötelesek artista voltukat igazoló okmányokat átadni. Ebben az esetben a jogosítvány nem az illető artista, hanem az engedélyes nevére lesz kiállítva s csak a szövegben fog előfordulni az illető artista neve. A jogosítványok kérelmezésére a főkapitány e hó 10-ig adott az engedélyeseknek haladékos és figyelmeztette őket arra, hogy e hó 11-én szigorúan ellenőriztetni fogja a jogosítványokat és minden jogosítvány nélkül fellépő artista le fog vezetetni a színpadról. A rendeletnek ezt a módosítását az engedélyesek mindannyian elfogadták.

Késő éjjeli órákban értesülünk, hogy a béke mégsem jött létre, mert az artisták egy órákor a Meteor-kávéházban gyülekeztek és Gyárfás Dezső elnökölte alatt tartott gyűlésükön állást foglaltak a mulatók tulajdonosai és a főkapitány engedélyes ellen. A gyűlés lapunk zártakor még folyik, de a hangulat olyan harszias, hogy előreláthatólag az összejövetel nem fog a békével végződni.

— Hitelező, aki öl. A hitelezők (mindenki tudja, aki adósságot szokott csinálni) nem tartoznak éppen a legkellemesebb emberek közé, különösen akkor, ha az adósság behajtásáról van szó. De ezek közt is ritkaságszámba megy az olyan, aki fegyvert ragad adósa ellen és — öl. Ilyen eset fordult elő Berlinben. Róth Aladár nevi gazdag magánzó agyonlőtte Hedrich Ignác bankhivatalnokot, mert nem fizette meg neki ezer korona tartozását. Róth félévvel ezelőtt adta a pénzt kölcsön s kikötötte, hogy karácsony előtt visszkapja. Hedrich azonban, akinek nagy családja van, halasztást kért újlag; de fizetni akkor sem tudott, sőt kijelentette hitelezőjének, hogy egyáltalán nem tudja, mikor lesz abban a helyzetben, hogy annyi pénzt összeszedjen. Róth erre a kijelentésre olyan dühre fakadt, hogy kirántotta revolverét és szó nélkül lelőtte adósát. A rendőrség letartóztatta. Az agyonlőtt hivatalnokot felesége és nyolcz gyermeke gyászolja.

— Gyilkos katona. A meluni helyőrséghez tartozó Graby közkatonát, aki a Gouin-ügybe van belekeverve, ma a vizsgálóbíró hosszabb kihallgatásnak vetette alá és aztán fogságban tartotta. Mult év december 15-én ugyanis Bruney (Seine et Marne megye) mellett a vasúti síneken Gouin asszony, a Francia Bank volt igazgatósági tagjának özvegye holtan feküdt. Graby, akit gyanúsítottak, alibit szolgáltatott, amely azonban hamisnak bizonyult. Graby egy rendőrtiszt fia.

— Jó Egészség. Minden okos magyar családnak nélkülözhetetlen az újság, amely az egészségügyi ismeretek és gyógyítástudomány népszerűsítését tűzte maga elé s hivatását kilenczedik évfolyamában teljesíti. Az újság újví száma el látja az anyákat tanácsokkal, miként viseljék gyermekeik gondját, szó van testünk gondozásáról tél szakában, a műszemokról, a villamosság veszedelméről, a vasutasok látásáról stb. Az újságot dr. Nagy Albert vármegyei tb. főorvos szerkeszti, kéthetenként jelenik meg, előfizetési ára egész évre 3 korona, amely Nagykorona-utca 14. szám alá küldhető.

— Följelentés egy raktáros ellen. A főkapitányság súlyos vádak dolgában indított vizsgálatot Kukuska Mihály, az Általános Fogyasztási Szövetkezet egyik raktárosa ellen. Még december 27-én történt ugyanis, hogy a szövetkezet vezetője elrendelte az összes áru leltározását. A munkát december 29-én akarták elvégezni, de a kávéraktárban, amely Kukuska gondjára volt bízva, december 28-án tűz ütött ki és az ott főlhalmozott áru nagyrészt elhamvasztotta. A leltározást azért egy nappal később mégis megtartották s akkor kiderült, hogy körülbelül négyezer korona értékű áru hiányzik. Ámbátor a tűzvizsgálat úgy találta, hogy a raktár valami véletlen körülmény folytán gyuladt ki, a szövetkezet igazgatósága mégis gyanusnak találta az egész dolgot s följelentést tett Kukuska ellen lopás és gyújtogatás miatt. A raktárost ma délelőtt hallgatták ki a főkapitányságon. A terhére rótt vádak tagadja. Azt mondja, hogy ő a leltározás alkalmával nagyon izgatott volt s így okvetlenül valami névadásnak kellett történnie a számitás körül. Nimesen hiány, csak hiba, amelyre az újabb leltározásnál okvetlenül rá fognak jönni s akkor kiderül majd az ő ártatlansága. A rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot.

— Halálozás. Tegnap kísérték örök nyugalomra a magyar tudományos irodalom egyik kiváló tagját, dr. Simonkay Lajos egyetemi m. tanárt, a hirneves botanikust. A kitünő tudós január másodikán, életének 60. évében halt meg. Ő volt Arad-, Bihar-, Temesmegyék, továbbá Erdély és Fiume vidékének kutatója, kinek nevét kiváló tudományos munkái, ezek között első sorban „Erdély flórája“, számos monografia s egy kitünő tankönyv örökítik meg. Temetése tegnap délután három órákor volt a Wesselényi-utca 65. sz. gyászházban a tud. egyetemi tanárok, egyetemi ifjuság és a főgimnáziumi ifjuság, a tanárok kísérete mellett. A tanárok nevében Kempf József méltatta a megboldogult érdemeit. Dr. Simonkay Lajos 1851-ben született Nyiregyházán. Tanulmányait Eperjesen végezte, hol a hirneves tudós Hazslinszky Frigyesnek volt tanítványa. Később dr. Jurányi Lajos tanárnak lett az assistense a budapesti egyetemi növénytan tanszéken. Mint középiskolai tanár Nagyvárad, Pancsova, Arad és legutóbb a budapesti VII. ker. gimnáziumban s ezenkívül az egyetemen tartott előadásokat a növénygeografiából. Utolsó nagy műve a magyar Dendrologia volt, melynek, sajnos, csak I. kötetével készült el. Értékes gyűjteménye, amelyet a legkiválóbb külföldi tudósokkal folytatott, csere utján gazdagított, a Nemzeti Múzeum tulajdonába ment át.

Kazinczy Artúrnak, Kazinczy Gábor utolsó fiági leszármazottjának holttestét a zempléme gyéi Berettőre szállították, ahol vasárnap temették nagy részvét mellett a Kazinczyak berettői sírboltjába. A gyászborult család: özvegy Kazinczy Artúrné Almássy Viola és leánya Ottilia, férjezett báji Patay Sámuelné előtt Zempléne vármegye, amelynek az elhunyt közigazgatási bizottsági tagja volt, Sétoraljau hely városa, a bánoczi ref. egyház és a falkusházi gör. kath. hitközség, amelynek kegyura volt, küldöttségileg fejezték ki a veszteségen érzett részvétüket. A koszorúkkal borított ravatal felett a pataki akadémia kórusának gyászdalai után Huttka József bánoczi espereslelkész mondott magasztos emlékbeszédet, a sírbolt előtt pedig Juhász László hanvai ref. lelkész mélyérzésű imádságban áldotta meg az elhunytat, a nagy ösöknök sarját.

Frenner Ferencz, a Frenner Testvérek cég tulajdonosa, községi és megyei bizottsági tag, életének 65-ik évében december 31-én meghalt Obecsan.

Urbán Adolf, a sároszempléni ág. hit. evangélikus egyházmegye nyug. főesperese Eperjesen 79 éves korában elhunyt.

Vékes Antal tanító, 71 éves korában meghalt Szegeden.

Prepeliczay Eleőd m. kir. postaellenőr 49 éves korában meghalt Kassán.

Furesik Béla volt 48-as honvéd 80 éves korában meghalt Szabadkán.

— Rendőri hírek. Életunt emberek. Tegnap este özvegy Ringel Gusztávné, születet Frankfurter Rozália magánzó Szövetség-utca 19. számú lakásán fölakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Valószínű, hogy pillanatnyi elmezava-

rában követte el az öngyilkosságot. — Karmazsin Erzsébet varróleány Peterdy-utca 36. számú lakásán szénrel begyújtott a kályhába, a csövet eldugasztolta és a kiáradó szénáztól elájult. Reggel ágyában fekve, eszméletlen állapotban találták meg. A dologkórházba vitték. — *Vasúti elgázolás.* Az összekötő vasúti hid mellett tegnap este a gráci gyorsvonat elgázolta Matolcsi János pályaoírt, aki nyomban meghalt. Holttestét a bonczani intézetbe vitték. — *Eltűnt tanuló.* A rendőrség bejelentette, hogy Mátyás Károly czinkotai születésű tízéves iskolásfiú a napokban eltávozott szülőinek Bulyovszky-utca 37. számú lakásáról s azóta nyoma veszett. A rendőrség keresi az eltűnt tanuló. — *Lezuhant a szikláról.* Tegnap délután hajtvadászat volt a farkasvölgyi zsidó temető mögött levő hegyekben. Az egyik hajtó, Tegserer Gyula napszámosfiu lezuhant egy szikláról és nyomban meghalt. Holttestét a bonczani intézetbe vitték.

x Szép a bajusz Hajdusági pedrövel.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

Uj népiskola felé.

I.

A kort kulturája teszi azzá, amilyen. Ez ad neki értéket, tartalmat, ettől kapja jellegzetes ismérveit. A népoktatásra, mint a kultúra legnagyobb és legfontosabb területére kétszeresen áll ez. A nemzetek óriási részének egyedüli iskolája, közéletének, erkölcsének, gondolatainak, világnézetének nagy nevelője. Hogy milyen óriási hatalom az iskola, azt a birtoklásáért századokon át vívott harcok fényesen igazolják s hogy a tudás kincseinek, az ismereteknek szétosztásában is a népiskola legelső tényező, azt röviden igazolja a következő egy-két statisztikai adat. A 16.618 elemi- és ismételőiskolába több mint 2.5 millió tanuló járt s még ide számítható az az 556 ezer tanuló is, ki alsófoku iparos- és kereskedőtanonciskolában tanult. Ennek a nagy számnak csak kis hányadát képezik az egyéb iskolák növendékei. A népoktatás nagy fontosságát egyébként a huszadik század mozgalmái is igazolják, mert a különféle elvek és eszmei körül csoportosuló pártok szellemi esatáinak ma is az iskola, a nevelés a középpontja. Ez a tény természetesen csak emeli az iskola értékét, alapvető munkájának fontosságát.

Ujabb időben az iskolát is eddig még ismeretlen, új követelményekkel, kívánságokkal ostromolják. Mindinkább elkerülhetetlenné válik, hogy revízió alá kell venni a népoktatásügyet is, hogy a nevelés és tanítás is alkalmazkodjék az idők haladásához. Legtöbben vannak azok, akik életet, világosságot, a munkaszeretet fejlesztését, akarják az iskola életének, munkálkodásának alapjává tenni, ódinak, ezélra nem vezetőknek, sőt igen sokan károsnak tartják a tanítás és nevelés mai módját. Napjainkban még nem állunk szemben leszűrt, megállapodott igazságokkal, csak találgatunk, kutatunk az új, jobb és helyesebb irányba vezető fény sugar után. Való azonban az, hogy a zűrzavarból, a találgatásokból kibontakozik egy kép, az iskolák ideálja: a munkaiskola. Ez irányzat győzelemre jutásának főindítéka mindenesetre az, hogy a társadalom maga is ezélokot szab az iskola számára. A emberek társadalmi maga a való élet, kívánságai tehát az életnek kívánságai, melyek elől kitérni valóban nem szabad, mert az iskola van életért, szolgálja azt és nem megfordítva. A társadalom, a nagy közösség, kívánságai nem egyesek, nem is pártok és töredékek óhajtsái, hanem a nagy köz. A társadalom örökös fejlődését ha nem is lépésről-lépésre, de követnie kell az iskolának, a leszűródött, elfogadott igazságokat neki is el kell fogadnia, mert csak ilyenképen találkozik az iskola és az élet, mely a nevelés és tanítás egyetlen végső célja. Neveljen a társadalom számára munkás, hasznos és értelmes tagokat. Itt a pont, más dolga nincs az iskolának. Különféle irányoknak az iskola nem lehet szolgálja, mert ez nem célja.

A népiskola újjáalakítását célozza az a mozgalom is, melyet Budapest tanítószága indított. Célja az, fejlesztessék a mai hatosztályu népiskola nyolczosztályuává. Ez nem tisztán paedagógiai átalakulás, meg vannak fontos társadalmi, gazdasági vonatkozásai is. A nagy közönség inkább ilyenmü nézőpontokból vizsgálja a kérdést, a paedagógiai részét rábizza azokra, akiket illet, ami különben természetes is s bizonyára szívesen üdvözöl egy egészséges átalakulást.

Megállapíthatjuk ugyanis első sorban azt, hogy a népiskola mai formájában egyáltalán nem dicsőíthető a közönség szeretetével. Többféle okkal lehet ezt megmagyarázni. Ha a népiskola multját tekintjük, látjuk, hogy kezdet óta — ez nem tagadható le — az osztályuralom szolgálatában is állott. Nyílt dolog, hogy a felállító felekezetek, hatóságok egyenesen bevonták érdekkarcaikba a népiskolát is és annak tanítóit. Az alapítók, a fenntartók mind más és más ezélokot törekedtek elérni, e cél felé irányították iskoláik működését is. Így keletkeznek azután a különféle szellemü iskolák, mindannyian eltávolodván voltaképeni céljuktól, nem egymást támogató szervezetek, hanem riválisok, melyek egymás ellen küzdenek. Hogy az iskolát is belevonták a mindennapi küzdelembe, pártok szolgálatába fogták, ezzel az iskolát leejtették arról a magaslatról, melyet nagy célja, magasztos missziója számára kijelöl, mely még akkor is kell, hogy tiszteletet keltsen bennünk, ha az oláhvidékek düledező, putri-iskoláit nézzük. Az iskola tekintélye szörnyen megsínylette ezt, éppen úgy megdobálták sárral, mint azt a pártot, felekezetet, melyet szolgált. Fájdalom egyrészes népoktatásról még ma sem beszélhetünk s addig nem is lesz jobban, míg nem államosítják az összes népiskolákat.

A népiskolának ma nincsenek gyökerei a közérzetben, mit éppen a fentiekből kifolyólag más-ként is megmagyarázhatunk. Napjainkban még az államszervezeti, közéleti alkotásban a néposseg nagy része nem vehet részt, nem hangoztatja, nem érvényesítheti kívánságait a legilletékesebb helyeken, a közigazgatásban, főként azonban a törvényhozásban. Ha ez a helyzet megváltozik, szóhoz jutnak azok a rétegek is, kikre egyébként is legnagyobb fontossággal bír a népoktatásügy kérdése, mindenképen valószínű, hogy egészen új, ismeretlen kívánságokkal találkozunk az iskolát illetőleg is. S ezek jogos és méltányos óhajtsók lesznek, mert ezekben a sorokban népiskola pótolhatatlan munkát végez. Hogy mik, mifélék hiányai ekkor tűnnek fel csak igazán, s való az, hogy ez az ut vezet az igazi népiskolához.

SANYAS

SZOBAGŐZFÜRDŐ

hozasson tölem azonnal

8 napi próbára

aki csusz, köszvény, ischias bántalmait ellen már mindent próbált eredménytelenül Kapható havi részletfizetésre Ismerető könyv ingyen és bérmentve Fürstner Aladár, Budapest, VII/22. Alsóerdősor 30. szám.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Ujházy Ede első fellépése. Ujházy Ede, a Nemzeti Színház kiváló művésze már felépült betegségből. Első fellépése esütörtökön, e hó 13-án lesz a Sári bíró czimszerepében.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán a „Pillangó kisasszony“ kerül színre Sándor E., Várady M., Flattné, Székelyhid dr., Takáts, Déri, Pichler és Ney B. fellépésével. Vezényel Lichtenberg karmester, rendez Alszechy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 5. sz.) — Csütörtökön a „Bohémélet“-et adják Szamosi, Ambrusó, Környei, Takáts, Kornai, Szendrői, Hegedüs, Dalnoki közreműködésével. Utána a „Törpe granátos“ címü tréfás ballet kerül színre. (Bérletszünet 1. sz.)

(*) Magyar festők kiállítása. A nyolcz neopresszionista festőnek a Könyves Kálmán nagymező-utcai szalonjában rendezett kiállítása egy értékes szép festményrel szaporodott. A megnyitásról lekésott Pór Bertalan festőművésznek hatalmas vászna, melyen nyolcz életnagyságu alak van, most érkezett be és a kiállítás többi képeivel együtt naponta, délelőtt 9 órától este 7-ig, vasárnaponként délelőtt 9 órától 1-ig tekinthető meg. Az érdekes kiállítást egyébként állandóan nagy közönség látogatja.

(*) Színészek gyűlése. Az Országos Színészegyesület tanácsa ma délután ülést tartott Ditrői Mór elnök vezetésével. Az elnök bejelentette, hogy az évforduló alkalmával küldöttséget vezetett Molnár Viktor és Bezerédj Viktor államtitkárokhoz és ifj. Wlassich Gyula fogalmazóhoz, a színészi ügyek referenséhez. Mindhárman szívesen fogadták a küldöttséget és meleg szimpátiájukról biztosították a színészegyesületet. Bejelentette ezután az elnök, hogy gróf Breisah Stefánia 300 koronát adományozott a színészegyesület nyugdíjalapja javára. Jelentette, hogy Arad város tudomására juttatta, miszerint az aradi Nemzeti Színházat pályázat mellőzésével újból Szendrey Mihálynak adta ki három évre ott szerzett érdemei elismerésül. Több apró ügy elintézésével az ülést véget ért.

(*) Mikszáth felolvasása. A szegedi Dugonics-társaság vasárnapi diszközgyűlésén Mikszáth Kálmán is résztvesz és felolvasást tart, továbbá szerepelnek még Lipesey Ádám, Móra Ferencz, Szávay Gyula és Balassa Árnin. Az ünnep után a város bankettet ad. Szombaton este a színházban diszolóadás lesz, mely alkalommal Dalnoki Lajosnak 1000 koronával kitüntetett színműve, a „Pesti gyerek“ kerül színre.

(*) Dóczy József — lát! Vidéki tudósítás alapján részvétellel irtuk meg, hogy Dóczy József, a kitünő magyar dalszerző, elvesztette a szemvilágát. Ezt a szomorú hírt maga Dóczy József czáfolja meg a következő levélben, melyet Nagykárolyból irt, ahol mint pénzügyi titkár működik:

Jól esett olvasnom a lelkes hangu méltatását nótakalapáló működésemnek, de a hír téves, vagy legalább is korai.

Még nem szakadt rám a megvakulás örök éjszakája, csak kerülget.

Az egész életem átkává lett az a kis hírnév és társadalmi elismerés, melyet országosan ismert népdalaim révén elértem. A vidéki pénzügyi szolgálatban nem szabad az embernek hiresebbé válni, mert akkor kiüldözik a világból.

Engem az a lelketlen hajsza, melyet évek óta szenvedek, idegbajos nyomorékká tett. Útnak, rugnak, hülyének minősítenek s minden könyörgésem, hogy az irigy környezetből megszabadítsanak s adjanak nekem az ország kulturaközpontjában, a fővárosban, foglalkozást, sikertelen; pedig három kulturgylet együttesen fordult egy lelkeshangu közös kérvényben 1909. év elején a pénzügyminiszterhez, hogy helyezzen engem Pestre. Ő meg is ígérte, de nem törődik az ígéréssel s hagy engem elpusztulni s kellő orvosi kezelés hiányában megvakulni. Hasztalan minden könyörgésem. Nincs irántam könyörület, nincs irgalom. Ha valaki fináncz, hát legyen zöld, mint a spenót és ne merjen a nemzetének gyönyörűségét szerezni, mert a szemvilágát is elveszik érte.

Nagykárolyban vagyok pénzügyi titkár s talán rövidesen az itteni temetőben lelem meg a nyugodalmamat, amelyre olyan nagy szükségem lenne.

Tisztelettel

Dóczy József.

Reméljük, hogy ezek a megható sorok eljutnak oda is, ahol a beteg dalköltő állapotán — egy kis méltányossággal — könnyű szerrel segíthetnének.

(*) **Rostand új drámája.** A párisi L'Illustration című folyóirat, amely Rostand Edmond költőtől megszerezte magának a kizárólagos jogot, hogy a Chantecler drámát a premiére után leközltesse, lefoglaltatta az Éclair, a Paris Journal című francia és a Secolo című olasz lapok mai számát, mivel kivonatokat közöltek és ismertetést hoztak a drámáról. Az Illustration pert indit az említett lapok ellen.

(*) **A Vigszínházban** holnap, szerdán, a „Menedék”-et, Niccodemi nagyérdékű színművét ismétlik. A főszerepeket Góthné Kertész Ella, Harmath Hedvig, Góth Sándor, Fenyvesi Emil és Tihanyi Miklós játsszák. Holnapután, csütörtökön, két előadás lesz. Délután a „Zsirus ügy”-et, Hennequin és Weber mulatságos bohózatát újítják fel, este pedig a „Liliom”, Molnár Ferenc nagy sikerű külvárosi életképe kerül színre.

(*) **A Petőfi-Társaságból.** A Petőfi-Társaság e hó 6-án, csütörtökön délelőtt 11 órakor tartja XXXIV. évi nagygyűlését az Akadémia dísztermében. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó tartja: Herczeg Ferenc. 2. Főtitkári jelentés: Váradi Antal. 3. Novella (székfoglaló): Molnár Ferenc. 4. Költemény: Szávay Gyula. 5. Értekezés: Palágyi Menyhért. Jegyeket a nagygyűlésre nem adnak ki, a bemenet mindenkinek szabad. Nagygyűlés után díszbéd lesz a Continental-szállodában. — A Petőfi-Társaság következő pályadíjakat tűzte ki: 1. A gróf Vigyázó-féle 300 koronás jutalomra lírai költemények pályáznak. A díj csak önálló becsü műnek adatik ki. A pályaművek e hó 31-ig adhatók be. Az eredmény április 27-ik napján hirdetik ki. 2. Buljovszky Lila színművésznő 200 koronás pályázatának határideje 1911. december 1-én jár le. E díjra szavalásra alkalmas költemények pályázhatnak. Az eredményt 1912. január 6-án hirdetik ki. A pályamunkák idegen kézzel tisztán és olvashatóan másolva, lapszámozva, jelígyével és szerző nevét rejtő jelígyes levéllel ellátva Kéry Gyula titkár címére: Budapest, VI., Bajza-utca 21. (Petőfi-ház) küldendők. A Társaság 1910. évi költségvetése a következő: A Petőfi-Társaság bevétel 71.400 korona vagyon mellett 3500 korona, melyből 1750 korona kiadás van előirányozva. A Petőfi-Ház pénztári állása 9901 korona 69 fillér. Bevételi előirányzat: 8862 korona 48 fillér. Kiadás: 7502 korona 50 fillér.

(*) **Gyulai Pál** arcképe az Akadémián. A Franklin Társulat, melynek Gyulai Pál igazgatósági elnöke volt, elhatározta, hogy a kiváló írónak és kritikusnak emlékéért ott helyezze el, ahol munkásságának legtöbbet élt, a Magyar Tudományos Akadémián. Az arckép megfestésére Balló Ede festőművészt kérték fel.

(*) **A Magyar Háztartási Iskolaegyesület** január hatodikán délután öt órakor a Lloyd-palota dísztermében hangversenyyel egybekötött vendégnapot rendez. A hangversenyen Kann Mulvin, a mainzi opera tagja, Reiner Frigyes zongoraművész és Sarkady Aladár, a Vigszínház tagja fog közreműködni. A humánus egyesület, mely báró Dániel Eötvös vezetésével áll, az estélyt jótékony célra rendezi.

(*) **Pergolese születésének kétszázadik évfordulója.** Tegnap volt kétszáz éve, hogy Battiste Pergolese, az olaszok nagy zeneszerzője, Jesiben — az egykori Egyházi államban — a napvilágot meglátta. Pergolese cleinte miséket és különféle egyházi zenét szerzett, de világhírűvé a „La serva padrona” („A cseléd mint nemesasszony”) című vigerájája tette, melyet 1733-ban komponált s melyet az Opera buffa mintájának tekintenek. Többi operái: „Sallustia”, „Il maestro di Musica”, „Il geloso schernito”, „Flaminio” és „Adriano in Siria”, melyek kecses, könnyed, bájos zenéjükkel tűnnek ki. Kár, hogy végleg letűntek az Operaházak műsoráról. A modern hangversenyteremben azonban Pergolese „Stabat Mater”-e ma is elbűvöli a hallgatóit. A nagy zeneszerző 26 éves korában, Pozzuoliban, sorvadás következtében halt meg.

(*) **A Színházelegyesületből.** Az Országos Színházelegyesület irodalmi osztályának vezetője, Révész Ferenc az fővárosi színházok nagy sikert ért darabjai közül a következőket szerezte meg és bocsájtotta a vidéki igazgatók rendelkezésére: A botrány, Buridán számára, Jack a senki, Sári bíró, Találkozás, Trenk báró stb. **Rostandnak** Párisban nagy érdeklődéssel várt Chantecler-je is a színházelegyesület irodalmi osztályának tulajdonát fogja képezni.

(*) **Baumeister nagybeteg.** A bécsi Burgtheater oszlopos tagja, Baumeister Bernát Badenben súlyos betegen fekszik. Az agg művészt tegnap reggel heves köszvényes roham lepte meg s a mellett régi hólyagbaja is fokozódott. A nagybeteg láza tegnap este 39 fokra emelkedett s azt éjt álmatlanul, nagy fájdalmak közt töltötte. Baumeister orvosa szerint közvetlen veszély nem forog föl, de tekintve a beteg magas korát, baja mégis komoly aggodalomra ad okot.

(*) **A „saharai császár” darabja.** Lebaudy, a párisi „kis cukros”, aki azzal a bogarával tette nevé világhírűvé, hogy felesapott a Sahara császárnak, legújában a drámáira adta meglágyult agyát. A „Sahara szíve” című darabot írt, s előadására egy párisi színházat bérelt ki, ahol azt a saját költségén fogja előadni.

(*) **Zenés mise Brassóban.** A brassói római katolikus énekharmonia első és második napján Wavrinecz Mór „Missa pastoralis”-át adta elő a brassói katolikus templomban. Az egyházi énekharmonia rövid működési ideje alatt is már sok szép produkált, karácsonyi szereplésével bebizonyította művészi életképességét. Nagy sikerrel úgy a tagoknak, mint derék karnagyának, Stadler Józsefnek köszönheti. Még külön ki kell emelnünk a „Tui sunt coeli” című betétet, Stadler József áhitatot keltő művészi alkotását, melyet Hackmüller Selma operabénekesnő nagyon szépen adott elő.

(*) **Becses műkinés az Iparművészeti Múzeumban.** Radics Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója megszerezte a közegyi belvárosi gyógyszerár berendezését, melyet az iparművészet remekének lehet nevezni. A gyönyörű berendezés fabutorzatát 1681-ben állították maguk a közegyi jászaiták faragták alföldből, bámulatos művészettel. Az elhunyt nyáron Trsztyánsky Károly gyógyszerész bírókában került a gyógyszerár, aki is az egészet átépítette és átalakította és a régi berendezést felújította az Iparművészeti Múzeumnak. Radics igazgató sietett azt az egykori alwtion tégelyeivel, opálüvegeivel, köcsereivel, fatégelyeivel, rézmozgatóival és olajfestményeivel együtt az Iparművészeti Múzeumnak megszerezni.

(*) **Jótekonyczéli orgonahangverseny.** A farsori evangélikus nőgyűlés január 6-án délután 6 órakor, a farsori ev. templomban jótekonyczéli orgonahangversenyt rendez. A hangverseny nagysikerűnek ígérkezik s azon elsőrangú erők fognak közreműködni. Jegyek 1 koronától 5 koronáig váltakozó Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésében (Kristóf-tér) és a farsori ev. lelkeszi hivatalban (VI., Felsőerdősor 5. Telefon 96—16.) Valamint este a pénztárnál is.

(*) **Külföldi újdonságok.** Henry Bataille a jövő hónapban a Comédie Françaiseban új egyfelvonásossal fog szerepelni, amelynek címe: „Nyári álom”. Ezenkívül még három darabot fog jelez be. **Bernstein** Henry jelenleg az „Utána” című drámáján végzi az utolsó simításokat. A darab szintén a Comédie Françaiseban fog színre kerülni, ha **Lavedan** „Felség” című vígjátékának sikere esik ki. **Capus** Alfred két új színdarabon dolgozik. A címüket majd csak akkor állapítja meg, ha már teljesen elkészültek. **Debussy** Claude felbuzdította annyi vitát támasztó „Trisztán”-ját és két kisebb zenedrámaiba kezdett, amelyek szövegkönyveit Poe Edgar után írták. **Donnay** Maurice egy revüt csinál és paradisztikus szerepelteti benne Voltairt, Pascalt, Bourget-t, Sardout meg másokat. **De Lara** Izidor „A három álarozos” című lírai operáján dolgozik. A szövegkönyv Mere Charles nagysikerű egyfelvonásos drámája nyomán készült. **Lemaître** Jules „La Massière”-jével ebben a hónapban szöveg jut a Porte St. Martinben. **Strauss** Rikárd dr. **Hofmannsthal** Hugó szövegére háromfelvonásos vigerát csinál. A cselekmény Mária Terézia idején játszódik Bécsben. A partitúra ez év nyarán készen lesz.

(*) **A newyorki Manhattan-Opera bukása.** **Hammerstein** Oszkár, a newyorki Manhattan-Opera igazgatója a Metropolitan-Operának azt az ajánlatot tette, hogy átengedi a saját szerződött művészeit a Metropolitan-Operának, s társulatát feloszlatja, ha őt a francia előadások menedzserévé szerződöttetik. A Metropolitan-Opera felügyelő bizottsága és igazgatósága tüstént közös ülést tartott és Hammerstein ajánlközését visszautasította. Ez az esemény előhírnöke a Manhattan teljes bukásának. Hammerstein négy év előtt alapította színházát a Metropolitan-Opera versenytársul. **Caruso** ellenében **Bonoi** tenoristát és a nagynevű **Tetrazzini** primadonnát szerződtette. Bonoi azonban átpártolt a konkurrens vállalatához, az üzlet pangott s ma már Hammerstein ott áll, hogy a több millióra becsült jövedelme eluszott és kénytelen a színházát bezárni.

(*) **„A nagybácsi bogara.”** A székesfehérvári színházban pénteken este mutatták be osztatlan tetszés mellett Vértés Mihálynak, a társulat fiatal tagjának „A nagybácsi bogara” ez egyfelvonásos vígjátékát. A darabnak szép sikere volt. A főszerepekben Verő Janka, Déri Béla, Kovács Lajos a legjobbat nyújtották. — Tegnap Möriz Zsigmond paraszt vígjátéka, a „Sári bíró” került bemutatásra. A szereplők közül jók voltak: Feketé, Fekete Irén, Kiss Ceczil, Batori, Kovács, Gyárfás, Iváfi, Marosi.

(*) **A Nemzeti Zenecs pályázatai.** A Nemzeti Zenecs igazgatósága két pályázatot ír ki. Az egyik gróf Zichy Géza, a Nemzeti Zenecs elnökének alapítványából az idén kivételesen 400 korona valamely régi, vagy újabb magyar zeneműnek nagy zenekarra való feldolgozására, a pályázó által választandó műformában. A pályaművek 1910. május hó harmadéig eljuttatandó be, idegen kézzel leírva, jelígyes levél kíséretében. A díjat csak abszolút becsü műnek adják ki. A másik, a 200 koronás **Reményi Antal**-díj, magyar stílusú kamarazeneműre, lehet zongorahármas, négyes, vagy ötös.

(*) **Magyar dalok párisi hangversenyén.** A párisi francia—olasz klub fényesen sikerült jótékonyczéli előadást rendezett, melyen a párisi Opera Comique, nagy Opera és a milánói Scala művészei között **Spányi Boriska**, egy Párisban élő magyar művésznő is fellépett. A francia és olasz számok között a magyar művésznő volt az egyetlen idegen szám. **Spányi Boriska** Hunyady László énekelt részleteket magyar nyelven. A Párisban még jobbra ismeretlen opera, a művésznő kitünő előadásában olyan hatást keltett, hogy az énekesnő ráadásaként még **Fráter** Lóránd két bájos dalát is elénekelhette.

(*) **A Műcsarnokból.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ez uton értesíti tagjait, hogy az 1910. évi tagsági jegyűk kézhezvételéig a műcsarnok téli tárlatát egész bezárásáig az 1909. évi jegyekkel látogathatják. Ugyancsak érvényesek e határig a tagjegyekhez mellékelt családtagsjegyek és a tiszteletjegyek. Minden egyéni 1909. évi jegy érvénytelen. Az új tagjegyek kézbesítésének megkönnyítése céljából felkéri a vezetőség a tagokat, szíveskedjenek 20 korona tagsági díjukat postán a Képzőművészeti Társulat számvétségének címére: Budapest, Felső-Erdősor 16—18. szám alá beküldeni.

(*) **Képzőművészeti kiállítás Aradon.** Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat a Nemzeti Szalonnál karöltve rendkívül gazdag és változatos téli tárlatot rendezett, melyen ugyszólván minden jelesbb festő- és szobrászművésznök képviselt van. A kiállítás az aradi és környéki közönség nagy érdeklődése mellett december 28-án nyílt meg. A művásár rendkívüli élénkséggel való tekintettel a tárlat e hó 10-ig marad nyitva.

(*) **A klakk boszúja.** A milánói Teatro Lirico-ban az a különös eset történt, hogy Donizetti „Kegyeleznő”-jének előadásán **Ainato** baritonistát, bárha kitünően énekelt, minden egyes száma után kifütyülték. A felvonás közben erre **Ainato**, Kastília királyának jelmezében a lámpák elé lépett s a dültől remegve beszédet intézett a közönséghez, a melyben kijelentette, hogy ő a karzatokon működő klakk áldozata. A klakk ugyanis boszút áll most rajta, mert nem fizetett neki. A közönség erre a klakk ellen fordult, amelynek ki kellett takarodnia a színházból és az énekes az előadás végéig általános tetszés mellett énekelte végig szerepét.

Salgótarjáni, petrozsényi és porosz szén és légszeszgyári pirszenet szobafűtési célokra, pirszengyári pirszenet központi fűtésre szállit:

SALAMON JAKAB és Társaság

Budapest, V., Erzsébet-tér 5.

TELEFON: 73—96, 73—97, 73—98.

(*) Ismeretterjesztő előadások. Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum e hó 5-től márczius 19-éig, délután 5 órakor az első emeleti díszteremben ismeretterjesztő előadásokat tart. Ezek sorozata: Január 5-én és 8-án gróf Vay Péter: A spanyol iparművészetről. 15-én Sárosi Bella: A divat története. 22-én Tonelli Sándor: A bosnyák iparművészetről. 29-én Nadai Pál dr.: Az angol szociális művészetről. Február 5-én Novák József: A rajzolás és festés történelmi fejlődése. 12-én és 19-én Radisics Jenő: Néhai gróf Pálffy János munkái. 26-án Csányi Károly: A modern porcellán. Márczius 5-én dr. Czákó Elemér: A biérméierizálás alkotási. 12-én dr. Eber László: Theophilus presbyter és a középkori iparművészet és 19-én: Gróh István: A palóc népművészet. Beépődij nincs.

(*) A Magyar Iparművészet tegnap megjelent cizdei utolsó (X.) füzeté, dr. Czákó Elemérnek a stockholmi Északi Múzeum kulturális értékeiről írt beható tanulmányát közli, mely részletesen ismerteti a kitűnően szervezett nagyszabású intézetnek a svéd művelődés érdekében kifejtett áldásos tevékenységét. A rendes rovatok az iparművészet újabb mozgalmairól számolnak be. A füzet illusztrációi részben az Északi Múzeum gyűjteményének kiválóbb példányait, részben pedig Iparművészeti Múzeumunk svéd kiállításának érdekesebb munkáit ábrázolják. A Magyar Iparművészet az Országos Magyar Iparművészeti Társulat tagjainak évi 10 korona tagsági díj fejében illetményként jár. Előfizetési díja ugyanannyi.

(*) A Bonbonnière-cabaret e hó 1-én rendkívül pompás műsorral lepte meg a közönséget. „A minta-cabaret” keretében Keleti Juliska és Kövry Gy. oly frappáns utáztatásokat produkál, amiket a Bonbonnière közönsége még nem élvezett. Szellemes tréfák, aktualitások, kacagató paródiák, kedves dalok kergetik egymást a finom ízléssel beállított műsorban. A közönség kedvencei Keleti J., Virágh, Balogh, Kövry, Csabay stb. egymással vetekedik, hogy a folytonos taps közben, méltó sikerüknek részét kivegyék az új színpadban vezetett előadásnak, melynek izléses beállításán buzdóknak H. Heidelberg A., a legkedvesebb karmester és Kövry Gy., a conferencier.

(*) „A Család.” Ruttkay György lapja „A Család” kellemes meglepetésben részesíti olvasóit. Az újévi szám boríték lapját Márk Lajos festőművészi pompás rajzzal díszítette. A lap tartalma különben is gazdag és előkelő színvonalú. Novellákat Bródy Sándor, Szomory Dezső és Pásztor József, verset Horváth Ákos, szórakoztató cikket Balogh Jenő, Roma és Tamás írtak „A Család”-ba, mely ezeken felül érdekes és jól szerkesztett rovataival érdemet szerez a közönség rokon-szenvére. „A Család” előfizetési ára 5 korona egy évre. Szerkesztősége VII, Erzsébet-körut 26.

(*) Az „Ország-Világ” XXXI. évfolyamának első száma rendkívül érdekes, változatos irodalmi tartalommal és művészi képekkel díszítve jelent meg. A szövegrészben Gabriele d'Annunzio világhírű munkáiból, „A pescarai novellák”-ból kezdődik egy sorozat Balla Ignác jeles fordításában, a könyvalaku regénymellékleten pedig Castle Ágnes és Egerton „Rockhurst, a vig czimbora” című műve kezdődik, melyet Esty János fordított. Verset Váradi Antal, Feleki Nándor, Horváth Ákos és Reményi Jenő Gyula tollából közöl az újévi szám, míg novellát és cikket Jászai Mari, dr. Falk Zsigmond, Harsányi Kálmán, Kampis János, Molnár Ferenc, dr. Fabó Bertalan és Hangay Sándor írtak. Az illusztrációk gazdag sorozatából első helyen említendő Pettenkofen Ágost és Hadl Richárd művészi képei a Nemzeti Szalon jubiláris tárlatáról. Több kép mutatja be az új belga királyt és családját, az elhunyt II. Lipót lényait és morganatikus feleségét. Jászai Mari arcképe s számos aktuális illusztráció egészíti ki a gazdag tartalmu, változatos rovattal ellátott számot, melynek nyomdai kiállítása is elsőrangú.

(*) Hangversenyek. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete e hó 1-én nagyszabású hangversenyt rendezett, amely reggelig tartó táncszal volt egybekötve. A hangverseny az egyesületnek nemrégiben alakított nyolcvan tagból álló dalárdája s husz tagból álló zenekara vett részt, amelynek minden egyes számát zajosan megtapsolták. Különösen a dalárda tünnt ki a „Száz száz gyertya” éneklésével, amelyet Gráber Lajos zeneiskolai igazgató, karmagy, nagy buzgóssággal s eredménnyel tanított be. A kíséretet Bendiner Nándor vállalta magára, amely körülmény még jobban hozzájárult a kezdő dalárda fényes sikeréhez.

Hangverseny a Műcsarnokban. A téli tárlaton, a Városligeti Műcsarnokban Vizkocsy napján, csütörtökön este fél 8 órakor lesz az utolsó előtti hangverseny, amelyen Bachó István vezetésével a honvédzenekar szebbnél-szebb számokból összeállított igen gazdag műsort ad elő. A tárlat e napon 9—1 óráig egy koronáért, 1—3 óráig 40 fillérért tekinthető meg. Délután 5 órakor nyílik, s a hangversenyre az egy koronás pénztári jegyeken kívül még az összes 1909. évi tagjegyek családtagjegyek és tiszteletjegyek érvényesek, amelyek egészen a tárlat bezárásáig használhatók.

A szimfonikusok játékkendjének hatalmas meggazdagodását jelenti a január 9-én tartandó estély műsora is, amelyen a „Büvös vadász” nyitánya mellett Saint Saens algiriai suiteje szerepel, továbbá a Selden-féle változatok és végül Dvorak Antal Uj világ-szimfóniája. A hangversenyre az olcsóbb jegyek már elfogytak és csakis jobb fajta jegyek kaphatók. Különösen öröndetes legújában a legelőkelőbb klubok és egyesületek tagjainak szinte feltűnően rohamos csatlakozása a szimfonikusok modern szellemű hangversenyeinek közönségéhez.

Kérdés.

— Kell-e a jó bornak is czéger?

— Kell.

— Kell-e a legszebb kéznek is Kerpel kézfínomító?

— Kell.

Kerpel gyógyszerár, Lipót-körut 20. szám.

FŐVÁROS.

(*) Pözel István nyugdíjazása. Az új nyugdíj-szabályzat szerint annak a tisztviselőnek, aki negyven évi szolgálatot betöltötte és hatvanéves elmúlt, nyugdíjba kell mennie, ha csak a polgármester előterjesztésére a közgyűlésre maradásra fel nem hívja. A polgármester az érdekeltektől tisztviselők közül egyedül Pözel István árvaszaki elnökhelyettes megtartása érdekében tett előterjesztést s a közgyűlés holnap (ittkos) szavazással határoz. A kerületközi bizottság ma vitatta meg a dolgot s nagy többséggel kimondotta, hogy egy tisztviselőnek a marasztalása a többi nyugdíjba menő tisztviselővel szemben helytelen megitésre adna okot s ezért, noha Pözel érdemeit elismeri, kivételes eljárásra okot nem talál. Kimondotta a bizottság, hogy mivel a szavazás titkos, a kérdést vita tárgyává tenni nem lehet. Kívánja a bizottság a szavazás idejének a fixrozását, hogy jövőre a meghívóban jelezzék a szavazás idejét e ne golyókkal, hanem szavazólappal szavazzanak.

(*) A tisztújítás. A főváros törvényhatósági bizottsága hír szerint január 12-én, szerdán tartandó közgyűlésén tartja meg a tisztújító választást az árvaszaki elnöki a főszámvevői, s főügyési és a középítési igazgatói állásokra. Az árvaszaki elnöki állásra a kerületközi bizottság mai határozata után egyhangulag dr. Melly Béla tanácsnokot választják meg. A főszámvevői állásnál nagyobb küzdelem várható Szimely Árpád és Ács Ferenc számvevő között. A főügyési állást Melha Kálmán mostani tiszti főügyész nyeri el ellenjelt nélkül. A középítési igazgatói állásra Devecsis Ferenc műszaki tanácsost választják meg. A tanácsnoki választás körül és pedig a harmadik tanácsnoki állásnál erős harc van kilátásban. Két állásra biztos jelölteként említik Folkusházy Lajost és dr. Déri Ferenc tanácsjegyzőket, a harmadik állás komoly jelöltjei: Antal Gyula, Buzáth János és dr. Márkus Jenő.

(*) A budai malmok eltávolítása. A II. kerület vezetőfőbírái az utolsó években minden lehető megtesznek, a kerület fejlesztése érdekében. Egyik tervet a másik után terjesztik a főváros elé, s sürgetve a kerület rendezését, modern alapon leendő szabályozását. Ma megint újabb kérelemmel fordultak a polgármesterhez. Értesültek arról, hogy a budai Dunaparton éktelenkedő malmok fejlesztését tervezik az érdekeltek s esetleg a kitelepítésre is gondolnak. Ezt a tervet akarják siettetni a budaiak, ha megkapják hozzá a főváros segítségét. Tervük s illetoleg kérelmük az, hogy a főváros vegye meg a maga czéljaira a felszabaduló malomterületeket, amelyeket a malmok kitelepülése következtében nem mint ipartelepeket, hanem mint egyszerű építési telkeket kaphatna meg. Ezzel a lépéssel rendkívül sokat lendítene a kerület helyzetén, amelynek legszebb részeit foglalják el a malomépületek. A polgármester szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy az ügyet alapos tanulmány tárgyává teszi.

(*) A főváros középítési bizottsága ma délután Rágsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen dr. Buzáth János tanácsjegyző és dr. Schmelhegger Árpád fogalmazó voltak az előadók. A napirend előtt Szabó József azt indítványozta, hogy a bizottság tegyen előterjesztést a tanácsnak aziránt, hogy a II. kerület, Margit-körut és Rézmáli-dűlő között fekvő részen, ahol többnyire kertes házak állanak, az üzletszerű ipartelepek építésének engedélyezését tartsa függőben és a közmunkák tanácsát keresse meg, hogy ezeket az építkezéseket a lehetőség megakadályozza. A bizottság az indítványhoz egyhangulag hozzájárult. A napirend első tárgya az óbudai dunahid ügye volt. A bizottság Hauszmann Alajos, Szabó József és Pálóczi Antal hozzászólása után hozzájárult a közmunkák tanácsának terveihez, amelyeket — mint ismeretes — a középítési igazgató is magáévá tett. Az állandó kiállítási terület biztosítása ügyében a közmunkák tanácsa már régebben átiratot intézett a fővároshoz és erre a czélra a Lágymányoson elterülő, a létesítendő körönd, a Buda-foki-ut és a vasuti töltés által határolt területet jelölte meg. A középítési bizottság Pálóczi Antal hozzászólása után magáévá tette ezt az előterjesztést és kívánatosnak mondotta, hogy ezt a területet csatolják hozzá a Duna szabályozása folytán keletkezett területhez. Egyben sürgősnek jelentette ki a bizottság azt, hogy a kiállítási terület rendezési munkálataihoz mielőbb hozzáfogjanak.

(*) Az angol kölcsön. Az angol bankok kölcsönajánlatát ma tárgyalta a tanács s egyhangulag megállapította, hogy az ajánlat a mai viszonyok mellett feltétlenül kedvező s jelentékenyen meghaladja azt az árat, amelyre a főváros kötvényeiért a budapesti piacra egyáltalán számíthatott. Az ajánlatot a törvényhatóság 10-én rendkívüli közgyűlésen tárgyalja.

Londonból táviratozzák, hogy a budapesti városi kölcsön január végével kerül aláírásra a londoni piacon.

(*) A középítési bizottság albizottságai. A főváros középítési bizottsága ma délután tartott ülésében alakította meg albizottságait. Az elnök alpolgármester Eckermann Ede elnöklésével szavazatszéd küldöttséget küldött ki, amelynek tagjai voltak: dr. Neuschloss Kornél és dr. Erős Sándor, jegyzője pedig dr. Spannberger Alajos fogalmazó. Az albizottságokat a következőképpen alakították meg: a magánépítési albizottság tagjai lettek: Eckermann Ede, dr. Erős Sándor, Freund Vilmos, Hauszmann Alajos, Hudetz János, Kauszer János, Quittner Zsigmond, Szabó József, Ullmann Gyula, Wellisch Alfréd, Steinhardt Antal, Schwarz Jenő, Ziegler Géza és Boross Soma.

A közmunkák tanácsába kiküldötte a bizottság: Eckermann Edét, Kauszer Jánost, Wellisch Alfrédet és Steinhardt Antalt.

A vízvezetési albizottságba beválasztották a következők: Ámon József, dr. Dalnoky Béla, Mezei Sándor, dr. Neuschloss Kornél, Schön Ignác, Wellisch Alfréd, Wolfner József, Ziegler Géza, Girardi József, dr. Hecht Ernő, Kovács Károly, Minke Béla, Boross Soma, Nagy Andor és dr. Nigrinyi György.

A kövezési, csatornázási és utépítési albizottság tagjai lettek: Ámon József, dr. Dalnoky Béla, Kauszer János, Müller József, dr. Ripka Ferenc, Schön Ignác, Szabó József, Wellisch Alfréd, Steinhardt Antal, Alpár Ignác, Nagy Andor, Pucher István, Retter Gyula, Kovács Károly és dr. Mezei Sándor.

A világitási albizottságba beválasztották Ámon Józsefet, Boross Somát, dr. Erős Sándort, Gál Károlyt, Ziegler Gézát, Popper Istvánt, Stromszky Sándort, dr. Nigrinyi Györgyöt és Retter Gyulát.

A légszusz fénycsővizsgáló albizottság tagjai lettek a pesti oldalon: Ámon József, Hudetz János, Mezei Sándor, Fischer József, Girardi József, Nagy Andor és Pálóczi Antal; a budai oldalon: dr. Ripka Ferenc, Eckermann Ede, Müller József, Pálóczi Antal és dr. Neuschloss Kornél.

A kisajátítási albizottságba beválasztották Ámon Józsefet, dr. Neuschloss Kornélt, Schwarz Jenőt, Szabó Józsefet, Ziegler Gézát és Boross Somát.

(*) A világitási vállalatok megváltása. A középítési ügyosztály előterjesztést tett a főváros tanácsának a villamos világitási vállalatokba fektetett tőke, a vállalatok mai értéke és jövedelmezőségének megállapítása dolgában. A főváros tanácsa az előterjesztéshez hozzájárult és elrendelte, hogy a Budapesti Általános Villamosági Részvénytársulat műszaki berendezéseit, a vállalatokba fektetett tőke nagyságát, a vállalatok mai értékét és jövedelmezőségét vizsgálat alapján állapítsák meg. Együttal engedélyezte a szükséges költséget és felhatalmazta a polgármestert, hogy a műszaki vizsgálat végzésére szükséges külső szakértőt, egy fővárosi mérnököt, továbbá a könyvvizsgálat és jövedelmezőségi vizsgálatához szükséges számvevőségi alkalmazottakat kiküldjön.

(A kényszerhímlooltás költsége. A múlt év nyarán behurczolták a fővárosba a hólyagos hímloolt, amelynek elterjedését azonban a főváros hatóságának gyors és erélyes intézkedései, különösen a kényszeroltások, megakadályozták. A kényszeroltások, amelyeket az előjáróságok hajtottak végre, többletkiadást okoztak ezekre az előjáróságoknak nem volt fedezetük. A IV. kerület előjárósága azzal a kéréssel fordult a tanáchoz, hogy 900 korona tulkiadását a közgyűlés póthitelképen engedélyezze. Az ügynek a főváros holnapi közgyűlése elé kellett volna kerülnie. Időközben azonban a többi előjáróságok is jelentettek be tulkiadásokat és kérték azoknak egyöntetű megállapítását. Ebből az okból a holnapi közgyűlés tárgysorozatról levették ezt a kérdést és most a díjazások egyöntetű elrendezésén dolgoznak.)

(A kőbánya-rákossalvali villamosvasút. A tanács a közlekedési ügyosztály és a közlekedési bizottság javaslatára elhatározta, hogy előterjesztést tesz a közgyűlésnek aziránt, hogy a Kőbánya és Rákossalva között tervezett villamosvasútra nézve a közúti vaspálya-társasággal kötéendő terület-használati pót szerződésben kimondják azt, hogy a vasúttársaság az általa tervezett kőbánya-rákossalvali vonal megépítésével a terület használati alapszerződésben vállalt kötelezettségét kimerítette. Ezzel összefüggésben a tanács szükségesnek tartotta, hogy a pót szerződésben kimondják azt is, hogy a megépítendő vonal folytatásaként a jövőben a Zuglóba vezetendő vonalra a közúti vaspályatársaság semmiféle igényt nem tarthat és erre nézve a székesfővárost teljesen a szabad rendelkezési jog illeti meg.)

(A botanikus kert a Margitszigeten. A Margitsziget legszebb részét el akarják zárni a közönség elől a botanikus kertnek akarják berendezni. Lendl Adolf indítványt jelentett be a holnapi közgyűlésre, hogy a törvényhatóság föliratban kérje meg a kormányt, keresse más helyet a botanikus kertnek és ne engedje elpusztítani a Margitszigetet.)

(Adóstatistika. Budapest polgársága a múlt hónapban 1,208,362 korona adót fizetett. Az egész év folyamán 299,686 polgár 53,776,344 korona adót fizetett, 1,126,442 koronával többet, mint 1908-ban.)

EGYESÜLETEK.

(—) Az Állami Tisztviselők Orsz. Egyesülete ma délután hat órákor látogatott igazgató-választmányi gyűlést tartott gróf Batthyány Tivadar elnökletével. Dr. Detre László titkár terjesztette elő múlt hónapról szóló jelentését. Bejelentette, hogy Suhajda József pénzügyi titkár indítványt nyújtott be a nyugdíjpótló intézmény mielőbbi felállítására iránt és kérte, hogy ezt az indítványt a választmány a legközelebbi választmányi ülésen tárgyalja. A választmány a kérelmet nem teljesítette és az indítványt előkészítésre a nyugdíjbizottsághoz utasította. A titkár jelentette még, hogy az osztrák és francia szolgálati pragmatika törvényjavaslatait tanulmányozás céljából az egyesület rövid időn belül meg fogja szerezni. Utána Strazimir Milán pénztáros terjesztette elő pénztári jelentését.

(—) Műbarátok Köre. A gróf Festetich Pálné elnölete alatti Műbarátok Köre 1910. évi programját most küldi szét tagjainak. A program változatos a fellelőli az irodalom, a képzőművészet, zene és az iparművészeti szakokat, ami előreláthatólag élénk érdeklődést fog kelteni nemcsak a kör tagjai közt, hanem szélesebb rétegekben is. Az összejövetelek január 7-én kezdődnek s rendszerint minden pénteken tartatnak délután 4 és fél órákor.

Nyilttér.

Beszóvalban közzétették nem válnak felelősséget a szerkesztőség.

Hazug hirdetés

mely a rejtett töleszerű grammophon tölesérsnékülnek jolzi. Az egyetlen, valóban tölesérsnékülű acustical rendszerrel bíró szabadalmazott beszélőgép az

„EUFON“

mely a legtökéletesebben és természetihően reprodukal éneket, zenét és prózát az ismert tölesérsérs gépek mellékzőrejtőtől mentesen.

Legnagyobb választék hanglemezekben: Opera, operettek, mű- és népdalok a legelőkelőbb művésztől előadva. Főelárusítók:

„MUSICA“ részv.-társ.

(Igazgató Sternberg Derső)

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 1. sz.

Mulatságok.

Ezeregy éjszaka. Az ideai farsang látványosságai számba menő szennazelője előreláthatólag legnagyobb sikerű bálja lesz a február 5-én a Fővárosi Vigadó összes termeiben rendezendő Széchényi-bál. A bál elnöksége „Ezeregyéjszaka” név mellett döntött. Kedves szokásává vált ugyanis a Széchényi-bálnak, hogy a külsőségek pompájának emelése céljából minden évben egy melléknevet is választ, mely név minden külön utasítás nélkül is utmutatásul szolgál a bálon megjelenő hölgyek öltözékének megválasztásánál. A királyi fenségek részére fentartott helyiségek, a lépcsőház s az összes többi terem díszítése a „kelet” összes tündérszépüti esodait, valóságos „Ezeregyéjszaka” fog a Vigadó falai közé varázsolni. Elismert a fővárosi asszonyok és leányok finom ízlése s így előre is biztosítva látszik, hogy a meghívott hölgyek mindegyike egy-egy ragyogó ékkő lesz ebben a káprázatos ezeregyéjszakaiban. A bál vezető háziasszony tisztét gróf Andrásy Gyuláné, gróf Apponyi Albertné és gróf Batthyány Lajosné vállalta el. Gróf Széchényi Béla díszelnök, a bál elnökségével a bál háziasszonyainak, az ország 150 előkelő hölgyének az élén fogják fogadni Izabella és Augustia főhercegnasszonyokat s vezetik a tündérréte varázslott fentartott emelvényre.

A Magyar Háztartási Iskola vendégnapját január hó 6-án, csütörtökön tartják meg a Lloyd-palota dísztermében (Mária Valéria-utca 12.) Az 5 órákor kezdődő hangversenyen előkelő művésznők és művészek szerepelnek. A hangverseny után a vendégeknek teafel szolgáltnak fel. A vendégnap sikerét a gondos háziasszonyok és házikisasszonyok már is biztosították. Jégyek előre válthatók az egyleti helyiségben (VII., Damjanich-utca 52.) és a vendégnapon délután a pénztárnál. A rendezőség élén báró Dániel Ernőné, öz. dr. Herich Károlyné és Székács Tivadarné urasszonyok állanak.

Gaudeamus-bál. A január 29-én tartandó Gaudeamus bál díszelnökségét dr. Nagy Dozsa, dr. Barabás Béla és dr. Hédevári Lehel országgyűlési képviselők vállalták el. A bál tiszta jövedelmét a rendezőség az aradi vesztőhely megváltási alapjára fordítja s a meghívókat a napokban küldi szét. A már eddig megnyilvánult élénk érdeklődés előre is biztosítja, hogy a bál sikerüljön fog. A bál irodája VIII. ker. Stáhiy-utca 5. sz. II/14. van s értekezni naponként 2—3 óra között lehet. Telefonszám 95—11.

A Budapesti II. kerületi Iparos Kör január hó 16-án a budai Vigadó összes termeiben zárókörü tánczestélyt rendez.

Róka Pál tánczitanár e hó 5-én este kilencz órákor a Katholikus Kör fehértermében (Molnár-utca 11.) az őszi tanfolyamot befejező boston-versenynyel egybekötött tánczestélyt rendez.

Az Építész-bált február 12-én fogják megtartani a Vigadó összes termeiben. Az előkészületeket 200 tagu bizottság végzi, akiknek avatottsága már előre biztosítja a sikert. A bál a „Magyar Építő- és Iparművészeti Rajzolók Országos Egyesülete” segélyaiájára rendezetik.

A Balaton-bál e hó 8-án fog megtartatni. A kik eddig tévedésből meghívót nem kaptak, forduljanak naponta este 6—7 közt a rendezőséghez (VII., Rákóczi-ut 38.)

A Budai Katolikus Kör a budai Vigadó összes termeiben január 15-én bált rendez a budai szegények javára. A meghívókat már szétküldötték és akik tévedésből nem kaptak, forduljanak a rendezőséghez (II., Toldy Ferenc-utca 30.)

Medikus-tánczestély. A január 22-én a Royal-szálló termeiben tartandó „Medikus-tánczestély” meghívóit a múlt héten küldte szét. A rendező bizottság kéri mindazokat, akik meghívót nem kapak volna és arra igényt tarthatnak, hogy forduljanak délelőtt 10 és 12 óra közt a rendező-bizottság irodájához, VIII., Üllői-ut 22. sz. (Telefon 65—89.)

Állatorvos-bál. Az állatorvos-tan-hallgatóknak a Royal-szálló összes termeiben február 12-én tartandó tánczestélyére már nagyban folynak az előkészületek. A vigalmi bizottságot százhusztagú rendezőség tanogatja munkájában. Érdeklődőknek felvilágosítással szívesen szolgál a vigalmi bizottság (Rottenbiller-utca 23—25.)

A VIII. ker. Wiederkehr-féle Jótékonyági Társaság a szegény özvegyek és árvák segélyezésére január hó 22-én, szombaton a Royal-szállóban, Erzsébet-körut 49. (A. kapu) az Erzsébetvárosi Kör összes termeiben táncmulatságot rendez.

Mulatság Rozsnyón. A rozsnyói katolikus fő gimnázium játékdudarán létesítendő jégpálya, valamint az intézeti szánkó-pálya s részben az intézet kiadulási alapja javára a Diósgyőri Vas és Acélgyári Tisztviselők Dal- és Műkedvelő Egyesületének közreműködésével Rozsnyón január 8-án, a városbáza nagytermében és mellékhelyiségeiben farsangi táncmulatsággal egybekötött művésztét rendeznek.

Báli naptár.

- Január 5. Jemezestély a Budai Polgári Körben.
- 6. Athenaeum-tánczestély a Gutenberg-Ott. honban.
- 7. Gyermekestély a Katholikus Körben.
- 8. Jogász-bál a Royalban.
- 8. Balatoni bál a fővárosi Vigadóban.
- 8. Az úpesti izr. nőegylet estélye a Köz. művelődési Körben.
- 8. Állami altisztek estélye a Katholikus Körben.
- Január 8. Napdíjak tánczestély a Gutenberg-Otthonban.

- 8. Az Erzsébetvárosi Kör estélye.
- 8. Háztartás női iskola estélye a Lloydban.
- 8. Gépész-bál a Ferencvárosi Körben.
- 8. A Tiszti Kaszinó estélye.
- 8. A Budai Izr. Nőegylet bálja a budai Vigadóban.
- 9. A Műbarátok asztaltársasága estélye a Központi Demokrata Körben.
- 12. Tornász-bál a Budai Vigadóban.
- 12. Tánczestély a Katholikus Körben.
- 12. A III. ker. Katholikus Kör estélye a Korona Vigadóban.
- 13. A Leányegyesület ünnepélye a fővárosi Vigadóban.
- 15. A Protestáns bál a fővárosi Vigadóban.
- 15. Kereskedő ifjak bálja a Lloydban.
- 15. Nyomdász-tánczestély a Gutenberg-Ott. honban.
- 15. Budai Katholikus Kör bálja a Budai Vigadóban.
- 15. Kereskedelmi bál a Royalban.
- 18. Imre-bál a Katholikus Körben.
- 22. Medikus-tánczestély a Royalban.
- 22. Rokkant-bál a budai Vigadóban.
- 22. Katholikus ifjak bálja a Kath. Körben.
- 22. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete Sportcsoprtjának művésztélye, Andrásy-ut 67.
- 22. A K. A. E. S. Cs. tánczestélye (VI., Andrásy-ut 67.)
- 22. Wiederkehr-tánczestély az Erzsébetvárosi Körben.
- 22. Rokkó-jelmestély József kir. herceg budai palotájában.
- 23. Gyermekbáret a fővárosi Vigadóban.
- 23. Gyermekbáret a fővárosi Vigadóban.
- 23. Gyermekestély a Budai Polg. Körben.
- 24. Technikus-tánczestély a Royalban.
- 25. atholikus bál a Royalban.
- 29. Gaudeamus-tánczestély a Kath. Körben.
- 29. Iparosok bálja a budai Vigadóban.

SPORT.

A német-magyar uszómérkőzés.

Budapest, januar 4.

A két nemzet fainak uszómérkőzése eldöntetlenül végződött. Uszóink azonban derekasan viselték magukat, dacára valóban kedvezőtlen helyzetüknek. A németek kívánták ugyanis a négy staféta mérkőzést, az ő startolási módjukat fogadtuk el, nem annyira gavallérosan, mint inkább elbizakodottan, otthonukban keresztül fel és uszóink se voltak, különösen Las-Torres és Onódy, jó formában. Ha tehát ily kedvezőtlen körülmények dacára is eldöntetlenül végeztünk, abból nem az tűnik ki, hogy a német uszóspórt egyenrangú velünk, hanem az, hogy normális viszonyok között legalább is három számban győzvény, uszóspórtunk magasabb fokon áll, mint a németeké. A nemzetközileg elfogadott fejcsugró starttal a 100 méteres stafétát méterekkel nyertük, esetleg az 50 méteresben is győzhettünk volna. Hiába volt az is, hogy tulajdonképpen csupa sprintszám volt, közép és hosszutávu verseny (400, 800, 1600 m.) egy se szerepelt a programmon.

A németek szerepléséről csak legnagyobb elismeréssel szólhatunk. Valóban korrekt ellenfelek, tanulhatnának is tőlük osztrák szomszédaink. A 12 magyar uszóról megemlékezvén első sorban Halmay Zoltánt illeti elismerés, mert hiszen ő ütötte nyélbe az egészet, ő vezette a traininget és ő uszott legjobban, hosszú pihenése után szinte megképesztészerűen. A vegyes staféta tagjai érdemelnek utána legtöbb elismerést; kár, hogy Las-Torres és Onódy nem voltak jó formában, mert ez maga biztos győzelmet jelentett volna a 100 méteres stafétában, időben kifejezve 2—3 másodpercet.

Az első nap. Magyar-német staféta-mérkőzés, öt uszóval, 50 méteres távon. 1. Németország (vörös sapka). Idő 2 p. 28.8 mp. (Átlagidő 29.8 mp.) 2. Magyarország: Donáth (MAFC.), Onódy (MUE.), Rimanóczy (MAFC.), Zachár (MTK.), Halmay (MTK.). Idő 2 p. 32.4 mp. (Átlagidő 30.5 mp.)

Búváruszás. 1. Holst Waldemár (Berliner SC.) 39.4 mp. 2. Wiedebach F. (Osnabrück) 45.2 mp. 3. Kankovszky Arthur (FTC.) 50.4 mp. 10 induló.

Főverseny, 100 m. 1. Halmay Zoltán (MTK.) 1 p. 05.6 mp. 2. Bretting G. (Hellas, Magdeburg) 1 p. 16.6 mp. Halmay végig vezet és nem uszva ki magát teljesen, 1 és félméterrel győz.

Oldaluzás, 100 m. 1. Wohlfeid (Hellas, Magdeburg) 1 p. 15.4 mp. 2. Ritter (Hellas, Magdeburg) 1 p. 16.8 mp.

Melluzás, 100 m. 1. Toldy Ö. (MTK.) 1 p. 21.6 mp. 2. Elek I. (MTK.) 1 p. 22.8 mp. 3. Witt

K. (Poseidon, Uhlenherst). 4. Stühmer A. (Helas, Magdeburg).

Magyar-német staféta-mérkőzés öt uszóval, tetszés szerinti uszásban, 150 méteres távon. 1. Magyarország: Onody J. (MUE.), Zachár I. (MTK.), Hornung Gy. (MTK.), Las-Torres B. (MAC.) és Halmay Z. (MTK.). Idő 9 p. 20 mp. (Átlagidő 1 p. 52 mp.) 2. Németország. Idő 9 p. 30.2 mp. (Átlagidő 1 p. 54.1 mp.).

Második nap: **Nemzetek stafétája** 4-szer 50 méteres távon (vegyes; mell-, hát-, oldal-, magyar-tempóval). 1. Magyarország (Elek mell, Hornung oldal, Wendelin hát, Halmay magyar tempó) 2 p. 16.4 másodperc. 2. Németország 2 és fél méterrel biztosan nyerve.

200 méteres főverseny. 1. Belezny (MAFC) 2 p. 45 mp. 2. Vogeley (Braunschweig) 2 p. 48 mp.

200 méteres hátuszás. 1. Arnold (Magdeburg) 2 p. 59.8 mp. 2. Pentz Herman (Hannover) 3 p. 07.8 mp. 3. Wendelin (BAK) 3 p. 12 mp. Öt méterrel nyerve, négy méterrel harmadik.

50 méteres gyorsuszás. 1. Opitz R. (Berlin) 30 mp. 2. Sudeik H. (Dortmund) 33.8 másodperc. Ebben a versenyben magyar nem indult.

300 méteres melluszás. 1. Toldy (MTK) 4 p. 15 mp. 2. Dr. Stühner A. (Magdeburg). 10 méterrel nyerve.

Tányérkeresés. 1. Kankovszky A. (FTC) 16 pont. 2. Oehl L. (Dortmund) 13 pont. 3. Riemann (Magdeburg) 10 pont.

Nemzetek stafétája 5-ször 100 méter. 1. Németország: (Weckesser 1 p. 13 mp., Binner 1 p. 06 mp., Ritter 1 p. 07 mp., Schiele 1 p. 07 mp., Bretting 1 p. 07 mp.) 5 p. 40 mp. 2. Magyarország: (Halmay 1 p. 05 mp., Onody 1 p. 10 mp., Rimanóczy 1 p. 09.8 mp., Las-Torres 1 p. 08.4 mp., Zachár 1 p. 07.2 mp.) 5 p. 40.4 mp. Karcapással nyerve. Halmay nyer Weckesserrel szemben 8 métert, melyből lead Onody háromat, Rimanóczy negyet, Las-Torres egyet, végül Bretting karcapással legyőzi Zachárt, Rossz taktikának bizonyult Halmaynak indulnia mint első, mert a végküzdelemben Zachár nem tudott oly gyorsaságot kifejteni, mint Halmay, aki különben is rutinizottabb versenyző.

() **A Vadász- és Versenykép újévi száma** rendkívül érdekes, diszes és bő tartalommal jelent meg. Számos sikerült illusztráció díszíti a lapot, melyek közül kiemelhetjük gr. Csekonics Gyula, Lossonczy Mihály min. tan., gr. Lehendorff György, gr. Wenckheim Dénes jól sikerült arcképeit, továbbá báró Springer Gusztávot Butters és Hyams trainerek társaságában, Lipthay Béla, herceg Thurn-Taxis Miksa Egon, gróf Teleki László, gróf Festetics Taszilo képeit. A többi közt rendkívül találóan van megörökítve Rascal, Halt, Stixenstein, Lappalie, Trafalgar, továbbá a champion apamén Pardon és majdnem két oldalon foglalkozik a lap a csodakapra Kincsemmel, több szakvéleményben emlékezik meg csodás teljesítményeiről, egyben pedig sikerült méretes rajzát is bemutatva a veretlen kancának. A külföldi nevesebb lovak közül Bayardo, Marabou és a hiruves angol apamén, Cyllene képei láthatók, de ezeken kívül még számos illusztráció díszíti a lap tartalmát a sportnak más neméből is, melyhez nagyon egybehangzóan illeszkedik a szöveg.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift

Telefon 102-39.

Ágyógytényezők:

Finsen-féle ultiampa fürdők szívbalj és veredényelmeszedés ellen.

Elektromágnesesgyógyítás

Röntgen sugarakkal való kezelés.

Magas feszültségű árammal való kezelés (Arson-valleatio).

Kék fenyőolaj ráid kezelés.

Villamos hőfürdők (Elektrotherm).

Villamos fényfürdők.

Villamos massage (Vibratio).

Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés.

Villamos vízfürdők.

Szénasav fürdők.

— Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —

Kezelés egész napon át.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).

Ideggyengeségi állapotok.

Aimatlanság, Fejfájás.

Műsések (Paralysis).

Idegfájdalmak, Idegcsobák (Neuralgiák, ischiás).

Gerinovelőrsorvadás (Tabes).

Szívbetegségek.

Veredényelmeszedés.

Köszvény és csusz, reuma, izületi és csontbajok.

Székrekedés. Daganatok.

Anyagserebajok (Elhízó csukorbaaj, vérszegénység)

Bérbajok. Bőrviszketeg.

Lupus.

Rajhullás, kopaszág.

Szortelenítés (inoknál az arcon).

Aranyeres csomók.

Kivánatra prospectus

TÖRVÉNYSZÉK.

A büntető novella és a fiatalkorak.

Budapest, január 4.

Ez év január elsején lépett életbe a büntető novellának a fiatalkorakra vonatkozó rendelkezése. Ezt a rendelkezést a büntető törvényszék mai tárgyalásán már alkalmazták is. Bakonyi Kálmán tanácsában már eddig is külön tárgyalták a fiatalkorak eseteit és ezeken a tárgyalásokon bebizonyult, hogy olyan melegszerű, mélyen érző ember vezetése alatt, mint Bakonyi Kálmán, mivé fejlődhetik ez az intézmény. Bakonyi nemcsak egyik apostola, de legelső munkása is a gyermekbírószék intézményének. Ma a büntetőtörvényszék második számú főtárgyalási termében a jogászvilág számos előkelősége jelent meg.

A tárgyalást Bakonyi Kálmán királyi táblai bíró vezette. A vádhatóságot Székely Aladár királyi ügyész képviselte, a védelmet Szilágyi A. Károly ügyvéd látta el.

A tárgyalás megkezdése előtt Bakonyi Kálmán elnök beszédet mondott, amelyben örömet fejezte ki amiatt, hogy a büntető novella életbe lépett. Ismertette azokat a változásokat, amelyek a régi törvényhez képest beállottak.

Székely Aladár ügyész a vád képviselőjében szintén néhány szót intézett a nyilvánossághoz. A féltelt évek tapasztalataiból meggyőződött arról, hogy a vádhatóságnak el kell immár oszlatni azt a hitet, mintha ellensége volna a vádlottaknak és a támadások egész özönével zudolna rájuk. A vádat a viszonyok teljes megértése és megismerése után úgy képviselje az ügyész, hogy a fiatalkorak érdekében a legjobb eredményt idézze elő.

Szilágyi Artur Károly védő az ügyvédi kar örömet tolmácsolta az újítás fölött. Az élő és holt fölszerelés, ugymond, ebben a teremben ugyanaz, ami tegnap volt. De változott a levegő. Eltűntették a bíró asztaláról a törvénykönyvet, amelyet megszokott és amely nem volt tekintettel a bűnbeesést földöző körülményekre.

Ezután megkezdődött a főtárgyalás. A vádlott egy Flórián Antal nevű tizenhat éves borbélyinas. Hat elemi osztályt végzett jó eredménnyel. Elmondotta a vádlott, hogy szesz italokkal nem él, szüleivel jó viszonyban van, otthon lakik és keresetét a szüleinek szokta adni. Mindössze két esetben volt a rendőrség előtt, egyszer azért, mert tülkosban fát szedett, másodszer azért, mert egy robogó villamosra fölkapaszkodott. A vád ellene ezuttal az, hogy Budapesten, Hónig József üzletében ellopott egy 7000 koronás takarékbetűti könyvet, 6300 korona értékű értékpapirt, 1200 korona értékű váltót és 370 korona készpénzt. A vádlott beismerte, hogy a lopást elkövette és tettének körülményeit a következőkben adta elő: Gazdája, Mayer József, képorért küldte őt Hónig József üzletébe. Amig kiszolgálták, észrevette, hogy a Wertheim-szekrény ajtaja nyitva van. Hirtelen belenyúlt és egy duzzadó tárczát esent ki belőle és aztán elillant. Később, mikor a lopásra rájöttek, a fiu beismerte, hogy a tárczát elvitte és a kapu alatt lévő gáztartóba rejtette. A megjelölt helyen meg is találták a tárczát, hiánytalan tartalmával együtt. Kár tehát nem volt.

Az elnök kérdésre a vádlott kijelentette, hogy tudja, hogy lopni nem szabad.

Az ügyész lopás miatt emelt vádat a fiu ellen. Az elnök felolvasta ezután a Gyermekvédő Liga jelentését, amely elmondja, hogy a fiu esztelen, könnyelmű és az anyja is szigorú büntetés kimérését kéri.

A katolikus patronus-egyesület jelentése arról szól, hogy a fiu szülei szorgalmas, jóra való emberek; ajánlja az egyesület, hogy a fiut adják javítóba.

A védő kifejtette, hogy a fiut az alkalom tette tolvajjá és kérte a bíróságot, hogy alkalmazza a próbára bocsátásról szóló paragrafust.

A bíróság egy évre kimondotta a próbára bocsátást, ami annyit jelent, hogy az esetben, ha a fiu egy éven belül újabb büncselekményt követ el, a bíróság ítélettel fogja sújtani. A bíróság a felügyelettel a fiu gazdáját bízta meg, akinek kötelessége lesz a vádlott viselkedéséről időnkint jelentést tenni a törvényszéknek.

Ezen kívül még három ügyet tárgyaltak le: Szentgyörgyi Sándort gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt dorgálásra ítélték, Grünwald Eszter, 14 éves leányt, aki lopással való vádolva, próbára bocsátották, Sztriska József iparostanonczot pedig gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vádjára alól fölmentették.

§ A budapesti királyi tábla teljes ülése. A budapesti királyi ítélőtábla ma délelőtt tíz órakor tartotta meg az új esztendő elején szokásos beszámoló ülést, amelyen egyuttal a különböző tanácsokat is megalakították. A teljes ülésen Csathó Ferenc titkos tanácsos, elnök, rövid megnyitó beszédében megköszönte a bírának mindenkor tanúsított buzgó tevékenységét. Beszéde folyamán föl-sorolta a vezetése alatt álló királyi tábla működéséről szóló statisztikai adatokat. Végül kegyeletes szavakkal emlékezett meg a múlt évben elhunyt Frenreisz István tanácselnökről és Hatvany László táblai bíróról. Azután a választás következett. A fegyelmi bíróság tagja lett: Lampel Hugó, Oswald István, Kéler József, Perczel János; póttag: Oláh András, Traeger Zsigmond, Istvánffy Lajos, Csánády György. A kuriai vegyes-bizottság rendes tagja lett: Perczel János, Gyurkovich László; póttag: Gaiger Miklós és Ringhoffer Lajos. A táblai alapítványi bizottság rendes tagjává választották: Perczel Jánost, Gyurkovich Lászlót, Gaiger Miklóst, Ringhoffer Lajost; póttaggá: Traeger Zsigmondot és Széless Lászlót.

§ A bécsi jogsegély-konferencia. Ma délelőtt ültek össze a bécsi kereskedelmi és iparkamara termében a közép-európai gazdasági egyesületek küldöttei, hogy Németország, Ausztria és Magyarország között a kölcsönös jogsegélyre vonatkozó szerződés kérdését tárgyalják. Báró Plener volt osztrák miniszterelnök, az értekezlet elnökének üdvözlő szavai után megalkották az elnökséget, melybe megválasztották dr. Klein volt osztrák igazságügy-minisztert (Bécs), dr. Wache titkos tanácsos lipcei tanárt és dr. Plósz volt magyar igazságügy-minisztert.

A közép-európai jogsegély-értekezlet ma azt a kérdést tárgyalta, vajjon minő természetű magánjogi igények számára könnyítsék meg a végrehajtást és minő végrehajtási jog-czimeket ismerjenek el kölcsönösen. Részletesen foglalkoztak a nyilvános jogi intézmények által hozott döntőbírói határozmányok, valamint a közjegyzői és törvényszéki okmányok végrehajtási klausulájának kérdésével. Utóbbiakra nézve a jogsegély megadását rendkívül kívánatosnak mondták, különösen azért, hogy ezeknek erősebb meghonosodását lehetővé tegyék a nemzetközi forgalomban. A tanácskozás során a kézbesítési ügy védelmi szabályairól és a delibáció eljárásnak a végrehajtás későbbi fogantatásának gyorsításával kapcsolatos eltörléséről volt szó. A tanácskozásokat szerdán folytatják.

Dr. Weisskirchner kereskedelmi miniszternél ma este a postatakarékpénztár helyiségeiben a közép-európai jogsegély-értekezlet tagjai számára estély volt, melyen Bienert miniszterelnök nejevel, a kabinet tagjai, továbbá a közös minisztériumok képviselői, állami méltóságok, gazdasági és igazságügyi intézmények képviselői és a kongresszusi tagok vettek részt.

§ Az eltört donga. Néhány hordót rendelt Bécsből Sárkány József, gyöngyösi borügynök. Szállítás közben az egyik hordónak eltört a dongája. Az államvasut üzletvezetősége erre fölszólította a borügynököt, hogy jelentse be kárát, mire Sárkány benyújtott egy hét koronáról szóló szám-lát, melyet Rusznayk András kádármester és mértekhitelesítő állított ki. Mivel pedig az üzletvezetőség kiderítette, hogy a számlát maga Sárkány állította ki s ezt a mértekhitelesítő is megerősítette, az egri törvényszék a borügynököt magánokirathamisítás vétsége miatt negyven korona fő- és husz korona mellékbüntetésre ítélte. A budapesti királyi tábla ma Devich László elnöklésével ifjabb Székely Dezso védelme után a vádlottat fölmentette a magánokirathamisítás vádjára alól.

§ A Haverda-ügy. A Haverda-pör iratai a Kurriától meg nem érkeztek le Szegedre. Az ügyet az eddigi megállapodás szerint a február 7-én kezdődő esküdtzéki ciklus tárgyalja.

§ Az új polgári törvénykönyv tervezete. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő bizottság az 1906. év vége óta azokat az elvi kérdéseket tárgyalta, amelyekre nézve az 1900-ban közzétett tervezet új (második) szövegének elkészítése előtt állást kellett foglalnia. E bizottsági tárgyalások első füzetét (I. Személyjog, Családjog.) az 1908. év végén közzétették. Most jelent meg a harmadik füzet (III. Kötelmi jog) és ezt rövidesen a dologjogot és az örökjogot tartalmazó füzetek fogják követni. Ez anyag közzététele mellett az állandó bizottság főmunkája a tervezet második szövegének előkészítése. A bizottság ezt a munkáját a múlt év szeptember hava óta heti két ülésben szakadatlanul folytatja és a tervezet dologjogi részének tetemes részét már le is tárgyalta.

KÖZGAZDASÁG.

A harmadik budapesti elektromos mü.

— Fischer Béla előadása. —

Budapest, január 4.

Ismeretes, hogy a főváros tanácsának megbízásából Söpkéz Sándor műegyetemi tanár egy nagyszabású tervet dolgozott ki arról, hogy a soroksári Dunaág miként lenne felhasználható a harmadik budapesti elektromos-telep fölállítására. A nagy-érdekű terv úgy közgazdasági, mint műszaki körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi. Így ma az Országos Iparegyesületben Fischer Béla, a Magyar villamosági r.-t. vezérigazgatója tartott előadást nagy közönség előtt a főváros által a soroksári Dunaág mentén tervezett villamos müről s mindvégig tetszéssel fogadott eszmefuttatásában arra az eredményre jutott, hogy a harmadik elektromos müre szükség nincs. De ha a főváros mégis megépíteni akarná, akkor első sorban is a gőzüzemü telep ajánlatos, mert a vízüzem óriási tőkét igényel, melylyel nem áll arányban a jövődelmezőség. Egyébként is a soroksági Dunaág a Duna-Tisza-csatorna céljaira tartandó fenn.

Az érdekes előadásból közöljük a következőket:

Hajózási és árvédelmi szempontok.

Olyan vízterő, amely általában csak két méternyi vagy ennél alig nagyobb esést hasznosít, és másodpercenként csaknem 600 köbméter (10 határozatos turbina egyenként másodpercenként 59.000 liter) vizet nyel, a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A termékeny és sűrűn lakott Csepel-szigetet át egy folyó medre szélességének megfelelő csatornával kellene vágni, miáltal nagyterjedelmű belterületek védelemre szoruló árterületekké válnának. Azenkívül néhány méterrel fel kellene duzzasztani állandóan a víz szintjét a soroksári Dunaágban, amely magasabb szintben tartandó, mint amilyen különben szükséges volna. Egy évszázad óta fennálló nagyszabású kérdés az, hogy miként óvándó meg a szikesfőváros a jég torlódásának veszélyes hatásai ellen, amelyek következtében már többször a városba nyomultak a romboló hullámok mindaddig, amíg éppen a soroksári Dunaágat az árvíznek legalább részben való elvezetésére nem használták. E merész műveletre semmi kényszerítő okot sem lehet találni. Így ok csak az esetben foroghatna fenn, ha az elektromos erőt más uton éppenséggel nem vagy elegendő mennyiségben, avagy megfelelő módon nem lehetne előállítani.

A vízmü bírálata.

Már eleve a tervezők előtt is tisztán áll az a kérdés, hogy a Duna vízereje a tervezett cézra önmagában nem alkalmas, mert a teljesítmény a vízállás ingadozásai szerint rendkívül változékony és különösen a jégképződés és a zajlás idejében számolni kell azzal, hogy a turbinák teljesen felmondják a szolgálatot. Eppen ez okból terveznek kiegészítésként egy, a vízmünel még jóval nagyobb teljesítőképességű gőzüzemü erőtelepet külön elektromos gépekkel és berendezésekkel.

A költséges kettős telepek gazdasági előnyét abban keresik, hogy a soroksári folyamüagnak gyüjtőmeder gyanánt való felhasználásával vizet lehet tárolni, melylyel évenként körülbelül 50 millió kilowattóra termelés volna elérhető, aminek szénértékét a terv 1,800.000 koronára teszi. Vegyük egyszerűen kézhez kritika nélkül a tervezetnek adatait és számításait és azt találjuk, hogy a vízterő létesítésének, valamint az erözü tárolása folytán szükséges nagyfeszültségű vezetéknek és transzformatoroknak költségei, továbbá a víziépítkezésekre vonatkozó előmunkálatok költségei, kártalanítások stb. és a megfelelő interkaláris kamatok 16,200.000 koronára rúgnak. Ha a 28,900.000 koronával előirányzott kettős telepet (20.000 kilowatt = 28.000 lóerővel) építenék meg a tervezett távvezeték másik végén, tudniillik a gubacsi zsillipnél, a víztelep mellőzésével 16,200.000 korona eszék el a befektetések összegéből. Ennek ellenében a gőztelep teljesítő ké-

peségének, például 6 egyenként 5000 lóerőjű egységre való emelésével, mindössze körülbelül kétmillió koronával több volna előirányzandó, mint amennyit a terv a feltétlenül megépítendő gőztelep számára amúgy is előirányoz. Így módon elcsésnének ugyan a vízterő előnyei, de megtakaríthatnák 14,200.000 korona, azaz a villamos telep, mint pusztán gőzterőre berendezett telep, 14,700.000 koronával volna létesíthető a tervező adatai szerint. És elcsésné a vízmübe fektetendő 14.2 millió korona, illetve ezen tőkének évi kamata és törlesztése körülbelül 710.000 korona összeg. Ez a 340.000 koronával kedvezőtlenebb eredmény azonban csak oly feltevés mellett áll fenn, hogy a soroksári Dunaágban felgyűjthető összes energia tényleg felhasználható, vagyis hogy az áramfogyasztás minden időben, a hétnek minden napján és minden évszakban lépést tudna tartani a rendelkezésre álló vízmennyiséggel.

A jövődelmezőség.

Komolyan tehát a gőzüzem esetében a termelésre rendelkezésre álló 49 millió kilowattórának csak egy részével kell számítani annyival is inkább, mivel Budapesten a szükséglet legnagyobb része már el van látva és a fennálló áramtermelő müvek bizonyára tovább is teljes erővel folytatják majd a működést. Már elővigyázatból is jó lesz a redukált üzemet számításba venni, ha nem akarunk más fontos érdeket az erőltetett gazdálkodás által károsítani, mint például a gázmüvet, amelybe még sokkal nagyobb községi vagyon van befektetve. Még jobban szembetűnik a Duna vízerejének tulajdonított gazdasági előnyöknek alaptalansága, ha nem a teljes képesítést, hanem a terv szerinti I. fokú képesítést vizsgáljuk, mert ez esetben a tiszta gőzüzem határozottan előnyösebb volna. Míg az I. fokú terv szerint 25 millió tőke 638.000 korona (2.5 százalék) tiszta nyereséget adna, ugyanazon alapon a gőztelep 11,700.000 korona tőkével 738.000 korona (6.3 százalék) tiszta nyereséget eredményezne. De a teljesen kiépített és kihasznált telepek esetében is, a kizárólag gőzüzemü telep mérlege csak 340.000 koronával maradna a tervezet mögött, amivel szemben a tőkésütséglet csak 14,700.000 korona volna 28,900.000 korona helyett. Ezen utóbbi nagyobb tőke mellett a tiszta felesleg 1,600.000 koronára (5.5 százalék) rúgna, a 14,700.000 korona tőke mellett pedig 1,260.000 koronára (8.5 százalék). Nem lehet tehát kétséges, hogy a város mindkét eshetőséget tekintve, a gőzüzemü fogja előnyösebbnek találni. De számolni kell a meglévő villamos müvekkel is, mert a villamos háborúnak még oly irányban sem volna értelme, hogy a társulatokat talán telepeik megváltása dolgában engedékenységre lehetne szorítani, mert tekintve attól, hogy az ijesztés eszköze drágább volna, mint maga a harcnak tárgya, a városnak és a közönségnek valóban kevés öröme telne abban, hogy romba lött várakat ejtene birtokába.

Az előadó javaslata.

Mint a jelek mutatják, a városnál is már kezdik belátni az egész tervek helytelen voltát, mert a vízmütelep kiépítéséről már egyáltalában niusem szó, hanem a gőztelepnek megépítésére fektetik a fösulyt. A város azonban az utóbbi időben foganatosított befektetések és pénzügyi műveletek által erősen van megterhelve. Már ez okból sem volna tanácsos elhamarkodni a bár fontos, de semmiképpen sem sürgős kérdést, hanem inkább bevárni annak megoldására a megfelelő időpont. A koncesszionált két társulat telenei folyton értékesebbek lesznek és amellől beváltási árak folyton kisebb lesz, minthogy az értéküknek egy része évről-évre a városra száll.

Kétségtelenül észszerűbb a telepeknek a helyes időben való beváltása és kiképzése, mint új telepeknek létesítése, melyeknek pénzügyi tervezete a városnak újabb terhetek biztosan hoz, de jövődelmet csak ígér. Ha azonban mindezek dacára a főváros vezető egyéniségeiben megvan a kedv és a bátorság még egy harmadik villamos telep létesítésére, akkor még észszerűbb egy új gőztelep építése, mint a Dunaerőnek inpraktikus tervét megvalósítani. A Duna vízereje szűkebben határolt és racionális terjedelemben nagyobb célznak volt fenntartva és nagyon jó volna, ha ama célnak továbbra is fenntartnák, tudniillik annak, hogy a Duna-Tisza-csatorna erőforrása gyanánt szolgáljon, amely csatornának létesítése már nem várathat magára sokáig.

Lukács kinevezésének hatása a tőzsdén. A már rendez állapottá jegeződött politikai válságban Lukács László mai kinevezésével előállott fordulat mélyebb hatást nem tett a tőzsdére. A hatás csak mérsékelt volt, de az megállapítható, hogy a tőzsde a kinevezést kedvezőtlenül fogadta. Mikor kihirdették Lukács kinevezéséről szóló félhivatalos jelentést, kiünt, hogy a börze ezt nem tekinti olyan megoldásnak, amely az értékpiazz megszilárdulására szolgálhatna. Ugyanis a kihirdetés után a Magyar hitelrészvényt még inkább kinálták, s ez a papír, amely tegnap este 795-ön zárult s a kihirdetés előtt 794-en állt, a Lukács kinevezésének nyilvánosságára hozása után 793.50-en került kimálatra. A Közúti és Városi vasuti részvények ára is engedett, előbbit 627.50 után 626-ön, utóbbit pedig 319.50 után 317.50-en jegyezték.

Egyházi birtok parcellázása. A nyitrai székeskáptalan az Assakürth melletti Püspökfalvi község határában fekvő mintegy 160 katasztrális hold kiterjedésű birtokát az ottani kisgazdáknak bérbeadta, akik a birtokot maguk közt bérparcellákra osztják fel.

A marosújvári takarékpénztár bajai. A Marosújvári Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatóságában — amint nekünk jelentik — hosszabb idő óta súlyos egyenetlenség uralkodik. Utóbbi időben e differenciák annyira kiélesedtek, hogy az intézet kebelében nagyobb személyi változások lesznek. Ha így sem sikerül a békét megteremteni, akkor a bank egy más környékbeli intézettel fog egyesülni. Ha azonban a fuzió sem sikerül, akkor nincs ki zárva, hogy a februári közgyűlés kimondja a felszámolást. A takarékpénztár 1896-ban alakult, 200.000 korona alaptőkével, s mult évben 6493 korona nyereséget mutatott ki.

Magyar utazók Lipcsében. A nagyméret kereskedelmi utazók lipcsei egyesülete most ünneplte meg fennállásának negyedszázados jubileumát, mely alkalomból a világ minden tájáról odasereglettek az ünnepségre meghívott testvéregyesületek delegáltjai. A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületét a lipcsei jubileumon Dénes Leó, Komlósi Sándor és Kisfalvi Ferenc képviselték, akik magukkal vitték a magyar egyesület üdvözlő átiratát is. A nagyszerű jubiláris ünnepségnek legérdekesebb pontja az a diszgyűlés volt, melyen az angol, francia, olasz, svéd, norvég, osztrák és magyar delegátusok Lipcsé város egész törvényhatóságának jelenlétében tolmácsolták saját egyesületeik jókívánságait. Minden egyes nemzet delegáltja a saját nemzeti lobogójával díszített emelvényről beszélt. A magyar delegátusnak eredetileg tévedésből az osztrák lobogó alatt akartak helyet adni, de a kellő figyelmeztetés után kitűzték a magyar zászlót is és Dénes Leó a nemzetiszínű lobogó alatt, a Rákóczi-induló hangjai mellett adhatta át a magyar utazók üdvözlését, mely olyan lelkesedést keltett, hogy a lipcsei polgármester az egész nemzetközi közönség tapsai között nyílt színen megőlelte és megköszölte a temperamentumos magyar delegátust. A magyar egyesület kiküldöttjeit aztán az egész ünnepség alatt ünnepelték.

Az ipari segélyeket nem folyósítják az ex-lexben. Rosszul kezdődik az ujesztendő. Ex-lexben vagyunk s ennek az egészségtelen helyzetnek egész súlyát első sorban érzi gyenge és állami támogatásra utalt iparunk. Az ex-lexre való tekintettel a minisztertanács rendeletet adott ki, mely taxatív felsorolja azokat az állami kiadásokat, melyek az ex-lex dacára is kiutalványozhatók. E felsorolás nem ad alapot arra, hogy a kereskedelmi minisztérium az esedékes szubvenziórészleteket kiutalványozza. Ennek folytán, a Foni Ipar értesülése szerint 1910. január 1-től fogva a gyáripari és egyéb ipari vállalatoknak nem fizetik ki az esedékes szubvenziórészleteket. Ez az eljárás egyes gyárosokat bizonyosan kínos helyzetbe fog hozni s tekintettel arra, hogy az újabb időben alapított és államilag támogatott iparvállalatok nagy része a külföldi tőke kezében van: ránk nézve káros szóbeszédre ad majd alkalmat a külföldön. A minisztérium ez ügyben tanu-

Szén, kocsz, téli fűtéshez
briket és antracit

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
Telefon: detall: 78-28. 56-27. { 164 interurban.

Radnay Károly

Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyczim: ANTRACIT Budapest.

sított magatartása nem alapul a törvényen, mivel a szubvenczió egy, az állam és a szóbanlevő iparos között kötött kétoldalú szerződés jellegével bír, amelyet az egyik fél — amennyiben a másik kötelességét teljesítette — honorálni tartozik. Az 1907. III. tez. 9. szakasza ex-lex idején csak új államsegélyek engedélyezését tilalmazza, de egyáltalán nem állja útját annak, hogy az állam szerződésileg elvállalt kötelezettségeinek iparfejlesztési ügyekben is eleget tegyen. Ennek következtében nagyobb ipari érdekképviseleteink aközött indítanak oly irányban, hogy az állam ok és törvényes kényszer nélkül zavarba ne hozza az állami támogatásra rászolgált és arra joggal számító iparvállalatainkat. Egyébként, mint értesülünk, a kormány a törvényhozás utólagos jóváhagyása reményében újabb kisipari segélyektől sem zárkózik el indokolt esetekben.

Ipari tanfolyamok. A m. kir. Technológiai Iparmúzeum ipari továbbképző tanfolyamai közül ma nyílt meg a két cipész és szabóipari mester-tanfolyam. A két tanfolyamra az ország nagyobb helyeiről összesen 40 gondosan megválogatott cipész- és szabómester gyűlt össze. Gaul Károly igazgató nagyobb beszédben kifejtette nekik a tanfolyam célját, szervezetét és fontosságát, azután kezdetét vette a tanítás és a gyakorlati munka. A múzeum igazgatósága felhívja az érdekeltek figyelmét a legközelebbi mestertanfolyamra, amelyet a kaptafavágók részére rendez. A tanfolyam február 21-én kezdődik és két hétig tart, naponta kilenc óra tanítással. A kereskedelmi és iparkamarák és az ipartestületek ajánlása alapján 15 mester vehető fel, akik napi segítséget és a vidékiek utazási költséget is kapnak. A technológiai iparmúzeum igazgatósága egyúttal figyelmezteti az érdekelteket, hogy a szabóipari áruismeretből és technológiából hirdetett előadásokat január 5-től kezdve minden hétfőn és szerdán este 7-től 9 óráig nem a felsőipari iskolában, hanem az órásiipari és mechanikai szakiskolában (VIII., Tavaszmező-utca, 15. sz., Szűz-utca sarkán) tartják.

A német kereskedelmi tengerészet fejlődése. A német kereskedelmi tengerészet hajóállományáról közzétett statisztikai adatok érdekes képet nyújtanak, amelynek tanulása is van. Mindenekelőtt konstatalható, hogy a legutóbbi három évtizedben a német kereskedelmi flotta, ha lassan is, de fokozatosan növekedett. A fejlődés reális alapokon nyugszik. A német birodalom tudvalevően nem ad állami támogatást kereskedelmi tengerészetének. Csakis a postaszolgálat ellátásáért részesülnek általában egyes nagyobb vállalatok. Hogy milyen arányokban fejlődött és fejlődik a német kereskedelmi tengerészet, arról az alábbi kimutatás nyújt hű képet. Így volt:

	Gőzhajók	Vitorlások
1875-ben	568,281	877,473
1880-ban	586,149	973,828
1885-ben	1.237,557	878,872
1890-ben	1.843,224	700,324
1895-ben	2.655,282	652,240
1900-ban	3.427,471	574,736
1905-ben	5.282,847	562,819
1909-ben	6.844,746	488,870

Magánézezből — részvénytársaság. A Fordán székelő *Mendel Lázár Fiai cég*, az ország egyik legöregebb sörgyára részvénytársasággá alakul át. Az alaptőke 250.000 koronában van megállapítva.

A pestvidéki törvénykezési épület és fogház. Az igazságügyminiszter, amint ismeretes, elhatározta, hogy az ódon pestvidéki törvényszéki épület és fogház részére új épületet emel. Erre pályázatot hirdettek. Az épület terveire hirdetett pályázat eredménye felett bíráló bizottság nemrégiben tartott zárülésében az első 4.500 koronás díjat egyhangulag Aigner Sándor budapesti építésznek, a második 3.000 koronás díjat ugyanez egyhangulag Jablonszky Ferencz budapesti építésznek, a harmadik 2.000 koronás díjat pedig szótöbbséggel Lechner Jenő és Wargha László budapesti építésznek ítélte oda.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyület a következő fizetéképtelenségeket közli: Latzer Lipót kereskedő, Szombathely. — Ifj. Klein Ignác kézműáru-kereskedő Debreczen. — Mauthner Lőrincz kereskedő, Budapest. — Fodor Gyula bej. divatáru-kereskedő, Budapest. — Bondy Lipót kereskedő, Szekszárd. — Tessling Ferencz, kézműáru-

kereskedő, Újszenttamás. — Soltász Albert kereskedő, Erzsébetváros. — Mandl Benjamin és társa kereskedő, Kisvárd. — Tanács Károly fűszerkereskedő, Ózegléd. — Spitz Hermann kereskedő, Budapest.

Repülőgép határidőüzlet. A modern gazdasági élet nem ismer korlátokat. Új eszmék, új fogalmak élkelődnek be gondolatvilágunkba jóformán nap-nap után. Még hozzá sem szokhattunk a repülés gondolatához, máris meg kell barátkoznia a gazdasági közvéleménynek a repülőgép határidőüzlet eszméjével, ugyanakkor, mikor a magyar gazdasági körök még mindig erőlyesen sürgetik a gabona-határidőüzlet eltörlését. Az új határidőüzletet a szükség teremtette meg. A repülőgépgyárakat annyira elhalmozzák ugyanis rendelésekkel, hogy azok a torlódások csökkentésére a határidő rendeléseknek előnyöket adnak s így valóságos kurzusokat teremtenek. Ime az érdekes határidőjegyzés:

Blériot, Canal la Manche-typus, azonnali szállításra	18.000 frank
„ deczemberre	15.000 „
„ januárra	12.000 „
Santos-Dumont, deczemberre	8.500 „
Antoinette, azonnali szállításra	25.000 „
„ januári szállításra	30.000 „
Wright, deczemberi szállításra	30.000 „
Voisin, decz. szállításra motor nélkül	12.000 „
„ 50 HP Antoinette motorral, deczemberre	25.000 „
Voisin, 50 HP Gnom-motorral, decz-re	25.000 „
Csák Mors-motor 45 HP jan.-ra, 97 kiló	7.000 „
Csák Mors-motor 28/32 HP, januárra 60 kiló	4.000 „

Az összes árak Párisban való átvételre szólnak.

Új ügy- és személybeosztás a földművelésügyi minisztériumban. A földművelésügyi minisztériumban január 1-én, mint már röviden jelentettük, új ügy- és személybeosztás lépett életbe. Mezőssy Béla államtitkár felülvizsgálata alá tartoznak: az elnöki osztály, az I/A., I/B., IV., V., VI., VIII. és X. főosztályok és a számviteli igazgató. Ottlik Iván államtitkár felülvizsgálata alá tartoznak: a II/B., III., VII/A., VII/B., IX/A. és IX/B. főosztályok. Losonczy Mihály miniszteri tanácsos a II/A. főosztályra nézve államtitkári hatáskörrel felruházva. Az államtitkárok távollét, vagy akadályoztatás esetén egymást helyettesítik. Az elnöki osztály főnöke dr. Szomjas Lajos min. osztálytanácsos. Az I/A. főosztály főnöke Horváth Sándor min. tanácsos, az erdőfelügyeleti ügyosztály vezetője Lászlóffy Gábor főerdőtanácsos, a II. ügyosztály vezetője Nagy Károly főerdőtanácsos, az erdészeti személyzeti ügyek intézője Arató Gyula főerdőtanácsos, az állami kezelésbe vett erdők ügyeit Péch Kálmán főerdőtanácsos látja el. Az I/B. főosztály főnöke Tomcsányi Gyula, a II/A. főosztály főnöke Losonczy Mihály államtitkár, a II/B. főosztály főnöke Pirkner János min. tanácsos, a III. főosztály főnöke Csabay Béla min. tanácsos, a IV. főosztály ügyeit Darányi Béla min. tanácsos látja el, az V. főosztálynak ifj. Rakovszky György min. tanácsos a főnöke, a VI. főosztályt Bartók József min. tanácsos vezeti, a VII/A. főosztály főnöke Roth Loránd min. tanácsosi ezimrel és jelleggel felruházott osztálytanácsos, a VII/B. főosztály főnöke dr. Szomjas Lajos min. oszt. tanácsos, a VIII. főosztálynak Dobokay Lajos min. tanácsos a főnöke, a IX/A. főosztály főnöke Kazy József min. tanácsos, a IX/B. főosztály vezetője Forster Kálmán min. tanácsos, a X. főosztálynak Tervey Imre min. tanácsos a vezetője. A vízellátási igazgatóság főnöke Kvassay Jenő min. tanácsos.

Sebzett vad üzése. Felmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a belügyminiszter, hogy a sebzett vadnak idegen vadászterületen fegyverrel kézben történt üzése a vadászati törvény 26. §-ába ütköző kihágást képez.

Egész országban jó hírnevű
Koch L. féle törv. védett „**Európa**“ szabásati rendszerrel **5 óra alatt** garancia mellett tanulhat bárki mindenféle női ruhát **15 kor.** ért. divatú : : **női ruha szabást 15 kor.** Nappali, esti tanfolyamok. — Az „**Európa**“ szabásati **5 korona** utasítással is megrendelhető.
KOCH I., Budapest,
VI., Petőfi-utca 5. 2818

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE — Gabonatőzsde.

Budapest, január 4.

A készáruipiaczon ma csendes volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, mivel pedig másrészt az árubirtokosok sem erőltették a dolgot, csak lényegtelen forgalom fejlődött ki. Mindössze alig 12.000 q buza kelt el a tegnapiaknál 5 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 14.67½ korona volt 78 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 14 korona 75.5 kilós boszniai buzáért. Egyéb gabonaneműek árai nem változtak. Forgalomba került: 600 q zab 7.62½—7.95 koronás áron és 50 q lóhere 58 koronás áron. A határidőipiaczon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán pedig sürgős fedezésekre és élénk véleményes vásárlásokra még jobban megszilárdult az irányzat és még tovább emelkedtek az árfolyamok. Különösen az áprilisi buzára nézve volt igen szilárd az irányzat, amely czikk leginkább emelkedett is, de a többi czikkekre nézve is jó vételkedv mutatkozott. Az áprilisi buza 6 fillérrel a tegnapi zárlaton fölülr 14.60 koronán indulva, 14.16-ig tovább emelkedett és zárlatkor 14.14 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen az áprilisi buza tizennégy fillérrel, a májusi buza kilenc fillérrel, az októberi buza három fillérrel, az áprilisi rozs négy fillérrel, a májusi tengeri három fillérrel emelkedett, az áprilisi zab pedig változatlan maradt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 q 78 k 29.35 K.
Fejérmegyei: 150 q 76 k 150 q 75 k 28.20 K, 200 q 77 k 28.90 K, 200 q 78 k 28.70 K, 300 q 77 k 29 K.

Pestvidéki: 400 q 79 k 29.30 K.
Tolnai: 300 q 78 k 29.10 K, 200 q 78 k 29.10 K.

Dunai: 5000 q 75.5 k 28.20 K.
Boszniai: 4000 q 75.5 k 28 K tavaszi szál,
Román: 2400 q 78.5 k 28.80 K.
Zab: 300 q 15.20 K kpf, 100 q 15.15 K kpf, 100 q 15.90 K, kpf, 100 q 15.30 K kpf.
Lóhere: 50 q 116 K kpf.

Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.90—29.40
„	76	—	80	29.10—29.50
„	77	28.45—28.80	81	—
„	78	28.65—29.—	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.80—29.15
„	76	—	80	29.—29.40
„	77	28.30—28.70	81	—
„	78	28.50—29.—	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.90—29.15
„	76	—	80	29.10—29.40
„	77	28.40—28.75	81	—
„	78	28.55—29.—	82	—
Bánsági	75	—	79	28.90—29.25
„	76	—	80	29.10—29.40
„	77	28.45—28.70	81	—
„	78	28.60—29.—	82	—
Bácskai	75	—	79	28.90—29.30
„	76	28.10—28.60	80	—
„	77	28.45—28.80	81	—
„	78	28.6—29.—	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.50—19.65
„ középminőségű új	—	—	—	19.30—19.40
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.20—14.30
„ II-rendű	—	—	—	13.90—14.10
Zab I-rendű	—	—	—	15.70—15.90
„ II-rendű	—	—	—	15.—15.40
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.50—14.60
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A határidőipiaczon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza apr.	14.06—14.13—14.11—14.16
Buza májusra	13.88—13.93
Buza októberre	11.79—11.83—11.80
Rozs áprilásra	9.8—9.86—9.88
Rozs októberre	0.—0.—
Tengeri májusra	6.64—6.67—6.66
Zab áprilásra	7.5—7.62—7.60

1 óra 30 percetkor zárulnak:

Buza áprilisra	14.14-14.15
Buza májusra	13.93-13.94
Buza októberre	11.87-1.81
Rozs áprilisra	9.89-9.0
Rozs októberre	8.90-8.92
Tengeri májusra	6.66-6.67
Zab áprilisra	7.60-7.61
Repcze angusztra	13.50-13.60

Budapesti gabonaforgalom

1910. január 2-től 1910. január 3-ig.

	Erkezett	Elszállított	métermázs
Buza	2711	—	—
Rozs	402	—	—
Árpa	4112	—	—
Zab	2615	—	—
Tengeri	620	—	—
Liszt	—	6424	—
Korpa	—	2237	—

Értéktőzsde.

Elég szilárd irányzattal nyílt meg a mai tőzsde, de később Lukács kabinetre az eladások uralták a helyzetet s így az árfolyamok gyengébben zártak. A déli tőzsdén eladások voltak a két hitelrészvényben, a Rimamurányi részvényben, az Államvasút, és néhány bankrészvényben, mire ezek alacsonyabban zártak. A helyi értékek piacán a Kereskedelmi részvénytársaság, a Drasche, az Asphalt, a Salgótarjáni, a Magyar villamosági s a városi vasuti részvényekben volt forgalom, nagyobb részt csekély árváltozás mellett. A mai gyenge napon egyedül a Közuti vasút és a Kereskedelmi részvények voltak magasabban forgalomban. A járadékpiac is kedvezőbb volt ma, mert a korona-járadék ismét 92.50 árfolyamhoz jutott. Az alább felsorolt értékeken kívül forgalomba került még a mai nap folyamán: Új Kereskedelmi r. t. 630-629 koronán, Drasche 560 koronán, Ujlaki téglagyár 346-347 koronán, Lipótvárosi takarékpénztár 179.50-180 koronán, Magyar aszfalt 184 koronán, Salgótarjáni 627-628 koronán, Magyar villamosági 368 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 675.50-674.-673.75, Magyar hitel 796.25-794, Osztrák-magyar államvasutak 753.50-753, Leszámítolbank 535.50-537-533-533.50, Jelzalogbank 468.50-469.25-468.75, Rimamurányi 659-658.50, Városi villamosvasut 319-319.75-319, Közuti vaspálya 628-629-626.50, Magyar koronajáradék 92.50-92.60 K.
A déli tőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 673.50-673.25, Magyar hitel, 793.50-793-793.50, Osztrák-magyar államvasut 753-752.25, Leszámítolbank 533-534, Jelzalogbank 468.50, Rimamurányi 657.50-658.50, Városi villamosvasut 318.75-318.25. Közuti vaspálya r. t. 627-626.50 K.
Díjtőzsdék osztrák hitelrészvényre: holnapra 4-5 korona, nyolc napra 6-8 korona, január hónap végére 18-20 korona.
Utőtőzsde délután 4 órakor:
 Osztrák hitel 573.25, Magyar hitel 793.25, Lesz. 534.50, Városi v. 317.50, Közuti v. 626, Államv. 752.25, Hazai 295.

Bécsi gabonaőzsde.

Bécs, január 4. (Saját tudósítónktól.) Az amerikai tőzsdék magasabb árjegyzései megszilárdító hatással voltak az itteni piacra, de a forgalom csak szűk keretek közt mozgott, mert a konzum tartózkodóan viselkedett. Orosz buza árát az eladók 10 fillérel emelték, más minőségek, ugyancsak a rozs, zab és tengeri jól tartottak s árak nem változott, árpa pedig el volt hanyagolva.
Jegyzetelt buza: tiszavideki 14.95-15.30, bennai 14.60-14.95, mosoni 14.25-14.40, tótfelvidéki 14-14.25, delivasiuti 14.15-14.53, marchfeldi 13.50-13.85, románai 14.50-14.70, orosz 14.25-14.75.
Rozs: tótfelvidéki 9.95-10.15, csepeli 9.90-10.20, pestmegyei 10.05-10.15, delivasiuti 9.90-10.15, külse. féle magyar 9.90-10.10. osztrák 9.90-10.10.
Árpa: morvaországi 8-9, marchfeldi 7.40-S, tótfelvidéki 7.10-8.50, csepeli 7-7.60, győri 7-7.50, közepdunai állomások 7-7.25, delivasiuti 7.25-8.40, északmagyarországi 6.80-7.70, tiszavideki 6.80-7.20, maláta 7.45-7.70, takarmány 6.90-7.20.
 Magyar tengeri 7.70-7.95, új 6.65-6.95, Cinqnantin 8.55-9.
 Magyar zab 7.85-8.50, válogatott 8.50-8.75, cseh-országi 7.65-8.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, január 4. Az Egyesült-Államok elnökeinek küszöbön álló üzenete, amely trustellenes lesz, az amerikai piacokon árhanyatláéokat idézett elő s ez a körülmény is tette, hogy az itteni előtőzsdén az irányzat kedvezőtlenebbnél alakult, azonban csak alpesi részvényekben jelentkeztek nagyobb realizációk. Tekintettel a magyarországi politikai válság kedvező alakulására, a piac alaphangulata barátságos és az árfolyamok legnagyobb részt megtartották tegnapi nivójukat. Bankértékek közül Angló bank és Unionbank részvényei kerestettek. A déli tőzsde megnyitáskor nyugodt volt a forgalom, az árfolyamok alig változtak. Később kedvetlenség állott be, mert Berlin a bányáértékek piacáról gyengülést jelentett, egyes bankértékek azonban szilárdak maradtak.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 673.75, Magyar hitel 794, Anglo 318, Bankverein 548.50, Laenderbank 508.50, Union 595.50, Magyar Jelzalog 468, Államvasut 751.50, Delivasut 127, Alpesi 731.75, Prágai vasut 2653, Rimamurányi 659.-, Orosz járadék 101.30, Török sorsjeggy 227.25, Fegyvergyár 695.50 K.
 Egy óra 30 percetkor: Osztrák hitel 673.50, Magyar hitel 794, Anglo 318, Bankverein 548.50, Laenderbank 508.50, Union 595.50, Magyar Jelzalog 468, Államvasut 751.50, Delivasut 127, Alpesi 731.75, Prágai vasut 2653, Rimamurányi 659.-, Orosz járadék 101.30, Török sorsjeggy 227.25, Fegyvergyár 695.50 K.

Bécs, január 4. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos arany-járadék 113.75, Tiszai és szecserdi kölcsön sorsjeggy 152.80, Magyar hitelbank részvény 792. Magyar leszámítol és váltó részvény 534.-, Rimamurányi 659.-, Magyar cukoripar —, Adria h. j. részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 98.20, Magyar nyerm. kötv. sorsjeggy 21.7, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzalogbank 467.76, Magy. kereskedelmi bank —. Tartott.

Bécs, január 4. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.90, 4 százalékos osztrák arany-járadék 117.4, 1860-as sorsjeggy 170.7. Osztrák hitel-sorsjeggy 511.50. Angol-osztrák bankrészvény 317.75. Bécsi Bankverein 548.40. Osztrák magyar bank 178. —. Déli vasut 126.25. Dunagőzhajózási társ. 103. Dohány részv. 69.-, Cs. k. arany (vert) 113.8. Német banky. 117.5. Osztr. Lloyd 550.- 4.2 szaz. ezüst jár. 94.90-99.5. Osztr. korona járadék 94.95, 1864-es sorsj. 329.- Osztrák hitelintézeti részvény 67.50, Union-Bank 694.50 Osztrák Landerbank 607.70, Osztrák-magyar államvasut 751.25, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 751.50. 20 frankos 1914. Londoni váltóár 240.47, Lipótkohó 617.50, Török sorsjeggy 22.25.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 4. (Tőzsdéi jelentés.) A tőzsde irányzata megnyitáskor gyenge volt, ami egyrészt a newyorki kedvezőtlen jelentésekkel, másrészt tetemes haussepozíciók felbontásával függött össze. Utóbbiakat leginkább az általános gazdasági helyzet korvessé kedvező megítélése idézte elő. Legérzékenyebbek voltak a csekélyenések a bányapiacra, amelyen a vezető értékek 3 százalékig, sőt a rhombachi kohó részvényei 4 százalékban tul menő csökkenéseket szenvedett. A többi piacon a veszteségek nem mentek túl az 1 százalékon. Kivételt képeztek az általános ellanyhulás alól leginkább az orosz értékek, amelyek többnyire kisebb javulásokat szenvedtek. Némi ingadozás után az utolsó üzletelőben csekély javulás hódított tén, így mindenképp a rhombachi kohóértékek 1 százalékot visszanyertek. Az utőtőzsdén azonban újból nagyfoku ellanyhulás kapott lábra, mert állítólag bécsi számlára külföldesen bányáértékekben nagyobb pozíciókat felbontottak. Ezzel szemben káliértékek kedvező newyorki hírekre emelkedtek. A készpénzpiac ipari értékei erősen szenvedtek realizációk folytán. Napi pénz 5 százalék, magánleszámítolási kamatláb 5 nyolcvan százalék.
 Berlin, Január 4. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.0, osztrák hitelrészvény 211.95, Déli vasut 234.0, orosz bankjegyek 218.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 89.6, Disconto Commandit 196.5, Dinamittruzst 178.75, Harpe. i 20.40 Unfkált török járadék 94.25, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.75, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Magyar koronajáradék 92.6, Osztrák-magyar államvasut 160.40 Bécsi váltóár 849.-, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 262.75, Gelsenkircheni 2.0.25. Laurakohó 20.60. Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) Január 4. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.60, 1860. sorsjeggy 173.75, Déli vasut 2.75, 4százalékos aranyjáradék 92.60, Osztrák hitelrészvény 211.90, Osztrák-magyar államvasut 1.0.25, Olasz járadék 103.0, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.85 Nyugodt.

London, január 4. Angol consol 83.1/2.
 Frankfurt, (Zárlat.) Jan. 4. 4.2száz.-os papírjáradék 98.85 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.5, Magy. ar.-jár. 95.60, Osztr. hitelint. részv 211.80, Osztrák-magyar államvasut 16.30, Eszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 244.5, Bécsi Bankverein 138.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.20, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.85, Osztrák koronajáradék 94.70, Magyar koronajáradék 92.6, Osztrák-magyar bank 127.50, Déli vasut részvény 23.70, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.32, Párisi váltóár 812. —, Union bankrészvény —, Alpesi részv. 375 —. Szilárd.

Páris, (Zárlat.) Január 4. 3 százalékos francia járadék 98.37, Osztr. aranyjáradék 113.75, Magyar aranyjáradék 94.75, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről 515.5 3/4 százalékos Olasz járadék 103.0, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 296 —, 5 százalékos marokkói járadék 531.—, 4 százalékos 1890. román kölcs. 99.40, 4 százalékos amort. román jár. —, 5 százalékos orosz járadék 101.12, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 10.9, 4 százalékos spanyol jár. 97.70 4 százalékos unfkált török jár. 95.0, Török sorsjeggy 21.25, Török dohányrészvény 392. — Osztrák földhitelintezet 1225, Osztr. Landerbank 551.— Magyar jelzalogbank —, Banque de Paris 1804, Banque Ottomana 126.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 134.— Meridionalvasut 695.—, Hartman gépgyár 564.— Rio Tinto 19-3, Suererie d'Egypte —, Tula 47.— Urikányi község 179, Chartered 41.75, De Beers 495.50, East Rand 1.7.—, Jagersfontein 211.50, Traus. Land Comp. 74.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.-7, Váltó német piacokra (rövid) 12.06, Váltó Bécsre (rövid) 104.0 Váltó Belgiumra (rövid) 1/8, Olasz aranyváltó rövid 3/8, Váltó Svájcra (rövid) 3/8, Csekk Londonra 261.65. Magánkamatláb 2/4. Szilárd.

Üzleti tudósítások.

Serteskonzumvásári jelentés.

(A székessővárosi állatvásár és körmegyházi igazgatóság.) Január 4-én. Előző napi eladatan maradvány 117 drb sertés, 166fillerig 277 drb sertés. Mai felhajtás 1613 drb sertés, 90 drb süldő, 26 drb malacz, összesen 2007 drb sertés, 90 drb süldő, 26 drb malacz. Eladott 1737 drb sertés, 89 drb süldő, 26 drb malacz. Mai maradvány 270 drb sertés, 1 drb süldő.
 Következő árak jegyeztettek: Zsírterítés: Öreg I. rendű 300 kilogrammon felüli életsúlyban 134 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli életsúlylevonással 148-164 fillérig, fiatal közép 220-300 klg. életsúlylevonással 148-164 fillérig, fiatal könnyű 120 kilo. grammig levonással 134-164. Hussterítés, belföldi süldő 120-132 fillérig, külföldi malacz 120 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Budapesti szarómarhavásár.

Január 4. Felhajtott 267 drb első borjú, (közte 12 rugott.) Árjegyzések: Elsőrendű 65 borjúkért 110-120 fillérig, kivételesen 124 fillér, közepminőségű 65 borjúkért 96-103 fillérig, rugott borjúkért 48-68 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénk volt, az árak 6-10 fillérel klgként emelkedtek.

Köbányai sertés piac.

Január 4. Hízott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felül) 148-150 fillérig. Fiatal nehéz (páronként 320 klgon felül) 156-158 fillérig, fiatal közép (páronként 251-320 klg.) 156-158 fillér. Magyar szedett: Közép (páronként 240-280 klg.) 146-150 fillér, könnyű (páronként 240 fillérig) 144-156 fillérig. Sertésletszám: 1910. évi január 2. napján volt készlet 21.874 drb sertő, 3. napján felhajtott 49 darab sertés, 3. napján elszállított 467 drb sertés, 4. napjára maradt készlet 21456 drb sertés. A hízott sertés üzletirányzata: csekély forgalom.

Bécsi sertésvásár.

St-Max, január 4. A mai vásárra felhajtott 12.940 drb sertés és pedig 7115 magyar, 5825 drb lengyel sertés; árjegyzés I. rendű magyar sertésért 144-146 fillér, kivételesen 147-148 fillér; szedett sertésért 116-132 fillér klgként életsúlyban, levonás nélkül; irányzat vontatott; árak szilárdak maradtak.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Szmokingöltöny 40, prima selyem **45,** Frakk, v. Ferencz József-öt. egészen selyem-béléssel **55 frt.**

legújabb angolkeimekből, csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben.

ZÉLINGER SAMU
 angol készpénzrendszerű úri szabótermelő
 IV. ker., Belváros,
 Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett. — Telefon 116-59.

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 4.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Császár Margit okleveles tanítónőt a székelydalyai állami c. emi népiskolához rendes tanítónővé; a földművelésügyi miniszter az államrendészeti tisztviselők összesített közös rangsorozati létszámában Bernard József, Bauer Miklós, Koleszányi László, Jurányi Miksa, Pécsi Ottó, Braxatoris Zoltán, ifj. Bristyanszky Endre, Surjanszky Kálmán, Paczner Károly és Debreczeni András erdőmérnökgyakornokokat erdőmérnökjelöltté;

a kereskedelemügyi miniszter dr. Kemény Nándor központi statisztikai hivatali díjnokot díjtalan számgyakornokká;

a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a balassagyarmati adóhivatalhoz Gáthy János ottani adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká, a tamási adóhivatalhoz Serbán József marosillyei adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká, Vujatovic Vazul daruvári adóhivatali ellenőrt a szilvini adóhivatalhoz pénztárnokká, Gitschner Rezső nagyszéni adóhivatali segédét eddigi állomáshelyén való meghagyása mellett a IX. fizetési osztályba sorozott adóhivatali segédé, a kesztelyi adóhivatalhoz Draveczky Kálmán ottani adóhivatali segédét adóhivatali ellenőrré és Balázs József pénzügyi szemellenőrt nezsidéri járási számvevőt adóhivatali segédé, Vargha János budapesti kataszteri irattart kezelő irodatisztelet a komáromi pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadónyilvántartási biztossá, a huszti adóhivatalhoz Fodor József miskolci adóhivatali gyakornokot adótitkárré, a nagysomkúti adóhivatalhoz Szamos Mihály kecskeméti és a beregszászi adóhivatalhoz Szily József mezőtúri adóhivatali gyakornokot adótitkárré, a magyarlőpisi adóhivatalhoz Schreiber Kálmán zombolyai adóhivatali gyakornokot adótitkárré, Pathy János budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká;

a bosznia-hercegovinai kormány főnöke Trepper Mór az országos kormány segédhivatalához beosztott irodatisztelet segédhivatali segédé a IX-ik fizetési osztályba;

a debreczeni pénzügyigazgatóság Lörincz Jenő debreczeni adóhivatali díjtalan gyakornokot eddigi állomáshelyén való meghagyása mellett segélydíjas adóhivatali gyakornokká;

a sátoraljaújhelyi pénzügyigazgatóság Novák István sátoraljaújhelyi törvényszéki napidíjas szolgát hivataloslag nevezte ki.

Áthelyezés. A csikseredai és a brassói törvényszékek elnökei András Károly zernesti és Polgár János gyergyószentmiklósi járásbírósgai hivataloslag saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezték.

Megerősítés. Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Hrdlička Alajos máraosztói kir. orsz. leltározatási intézet róm. kath. lélkészét eddigi ideiglenes minőségben viselt ezen állásban végleg megerősítette.

Pályázatok. A győri pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra, a szenicei adóhivatalnál adótitkai állásra 14 nap alatt; Kiskajdacsan (Tolnamegye) postai ügynöki, Gönczruszán (Abauj-Tornamegye) post. tasteri állásra január 28-ig; a dévay pénzügyigazgatóságnál számítási állásra, a székesfehérvári javítóintézetnél ellenőri állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel féle Haematogent! Óvni! a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni! kell!

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az ország tulajdoni részén volt néh. (többnyire csak 1 mm.) esapadék. A hőmérséklet északon és keleten jobbra kissé süllyedt, különben országszerte 2-6 fokkal a normális felett van; A maximum Fiumében, meg Orkveniozán 11 C. és a minimum Rozsnyón -10 C. volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony idő várható lényegtelen hőváltással és helyenként esapadékkal. (Sürgöny-progn.: Változékony, enyhe, sok helyütt esapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erője, Felhőzet, Esapadék mm., Hőmérséklet max. min.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Jan. 3. jan. 4., Jan. 3. jan. 4., listing various locations and their corresponding values.

Finom

angol téli nadrág

mérték szerint készítve

26 koronától

feljebb. Elismert jó szabásban kiváságra

12 óra alatt

szállítunk.

Városi bundák és télikabátok nagy választékban.

DEUTSCH F. KÁROLY ÉS TÁRSA

férfi-szabók

IV., FERENCZIEK-TERE 2. SZ. A templommal szemben.

Large financial table titled 'BUDAPESTI ERTEKTOZSDE' with multiple columns for various financial instruments, exchange rates, and bank data.

KÜLÖNFÉLÉK.

Percz-élet.

Nekünk nincsenek napjaink,
Csak minutának, perczeknek élünk.
A panaszunk, bánatunk, jajjaink,
Szerelmünk, kedvünk, üdvösségünk.
Csak perczekig tart és perczekig el.

A többieknek tartós boldogsága,
A többiek éves, nagy bánata,
Mibennünk perczről-perczre ég a láva,
És perczről-perczre sístereg tova;
Mibennünk perczekre török az Élet!

Egy-egy sikoltás, egy-egy nyilalás,
Csak pillanat, csak álom, a mi élünk.
Sir vagy kaczag, vigad vagy árva más;
Mi az életből darabokat tépink,
Századokat egy pillanat alatt!

Abonyi Andor.

(Az „Álarczos bál“ librettója. Verdinek „Álarczos bál“ című operája tudvaleg nem az első és egyetlen dalmű, amelynek szöveggényve III. Gusztáv évéd királynak leghivebb tisztje, Ankarström által történt meggyilkolását tárgyalja. De hogy Verdi operájának librettója miért csak a történetet eleveníti fel, a szereplők neveit pedig megváltoztatja, egy kissé különösnek tűnik fel. A svéd király helyett a bostoni kormányzó, Ankarström helyett pedig a kormányzó barátja szerepel a librettóban. Az első „Álarczos bál“-t Scribe írta és Auber zenésítette meg. Ebben az operában a szereplők nevei megegyeznek a történelmi nevekkel, de Auber banális muzikája Verdinek kifejező, dallamos zenéjével nem veheti fel a versenyt. Annál azonban bizonyos, hogy az Auber „Álarczos bál“-ját a harminczes években nagyban játszották. Ennek a dalműnek sikere azonban nem annyira Auber muzikájában, sem a szereplő énekesek és énekesnők szereplésében rejlett, hanem inkább abban, hogy a színházak igazgatói az akkor még szinte hihetetlenül naiv és kisigényű közönséget válogatott álarczos-tréfákkal mulattatták. A darab utolsó felvonásában a legneveltségesebb groteszk, komikus álarczos alakok népesítették be a színpadot, hihetetlen zavart és kavarodást okozva. Ez és

egy-egy közismert egyéniségeknek a színpadon megjelenő karikatúrái rendkívül tetszetek a közönségnek. A közönség kedvéért aztán az utolsó felvonásnak ezt az első részét, amelyben a királygyilkosság történik, a végletekig elnyújtották.

(Uj kínai vasutak.) 1909. október elején nyílt meg a négy év óta épített új vasút Pekingből Kalganba. A vonal hossza százkilencvenhat kilométer. Teljesen kínai munka. A Nan-kou hágó alatt négy alaguton vezették át a vasutat; a leg-hosszabb, amely a Nagy Fal alatt víz keresztül, ezernyolcvannolc méter. A vasút fontos gazdasági érdekeket szolgál. Gazdag szénbányákkal köti össze a kínai fővárost. Kalgan is élénk kereskedő város. A vonalat meg fogják hosszabbítani nyugat felé Kwei-huacseng-en keresztül a Hoang-ho-hoz. Ez a négyezerháromezer kilométeres új vonal sürün lakott vidéket szel majd keresztül, de ami ennél is nagyobb jelentőségű, a Hoang-ho gazdag árterületeit meg fogja nyitni az intenzív termelés és a kereskedelem számára. — Másik kínai vasút is épül most, a déli Jün-nan tartományban. A tonkini ööl Haifong kikötőjéből Hanoi-n keresztül vezet Jün-nan-ig, a tartomány fővárosáig. Az egész vopal hossza nyolcszázötven kilométer lesz, ebből már csak százharminczhat kilométer van hátra. Befejezését 1910 elejére várják. A vonatot a franciák építik s igazgatják.

(1058 méter hosszú hid) építését fejezték be nemrég Németországban a Weichsotrom-on. A hídnek az egyik parton két egyenként 80.0 m., a másikon 3, egyenként szintén 80.0 m. nyílású ártéri szakasza, a folyam fölött pedig 5, egyenként 130.0 m. nyílása van; valamennyinek önálló tartója van. Az ártéri nyílások párhuzamos övű rástartók 10.5 magassággal; a fűnyílásokat pedig féparabolatartók hidalják át, melyek középpont 20.0 m., végeiken 9.80 m. magasak. Az egész híd 12.0 m. széles, amelyen egy vasuti vágány, egy 5.0 m. széles közúti kocsiút és 1.0 m. széles gyalogut fut végig; a vasuti pályatestet magas vaskerítés választja el a kocsiutól. A hídtestben és a pillérekben 41.000 kőbm. falazat, 12.300 t. vas, 3167 kőbm. faanyag van; a 11 darab pillér költsége 2,228.000 márka, az építéstervezéssel járó költségek 1,350.000 márka, anyag-szerzés 1,160.000 márka; úgy, hogy a híd mindenes-től 9,000.000 márkába került.

(Mennyi mohamedán van?) A török újságok a földön élő összes mohamedánok számát 270 millióra becsülik. Ez a becslés azonban természetesen csak megközelítőleg pontos, mert igen nagy területekről hiányzanak megbízható statisztikai adatok. Törökországban 27 millió mohamedán él, még pedig 3 millió az európai Törökországban, 24 millió pedig az ázsiai és afrikai tartományokban. Boszniában és Herzegovinában 600.000 mohamedán lakik, a többi balkán államokban pedig össze-vissza körülbelül 100.000. Igen sok mohamedán él az orosz birodalomban, amelynek 135 milliónyi lakossága közül több mint 24 millió követi a mohamedán vallást. Oroszország európai részében 14 millió, ázsiai Oroszországban pedig 10 millió mohamedán él. Elő-Indiában 60 millió, Kinában pedig 40 millió Mohamed követőinek a száma. Perzsiában, Afganisztánban és Arábia független területein körülbelül 20 millió mohamedán lakik, Jáva szigetén és néhány kisebb ezomszédos szigeten a lakosság kizárólag mohamedán vallású. Az itt élő mohamedánok számát 25 millióra becsülik. Afrikában az iszlám az uralkodó vallás. Követőinek száma Afrikában mintegy 65—70 millió lehet. Észak-Afrikában, a Szaharában Szudanon kívül sok mohamedán lakik Kelet-Afrikában és a keletafrikai szigeteken is. Néhány ezer mohamedán él végül Észak-, Közép- és Délamerikában is.

(Mozgófénykép a földalatti vasuton.) Ha nem olvasnók egy komoly Unió-szaklapban az alábbi kalandos tervet, azt hinnék, hogy farsangi tréfa szüleménye az alábbi hír. De az „Internationale Film und Kinematographen Industrie“ nem szokott tréfálni és így el kell hinnünk, hogy egy londoni földalatti vasutak számára ajánlott egy mozitervezetet. Tudvalevő dolog, hogy a kinematográf azon alapszik, hogy a gyors egymásutánban következő képsorozatoknál a szem nem képes az egyes képeket megkülönböztetni. Ennek alapján a feltaláló azt ajánlja, hogy a földalatti vasutak alagútjainak falára kivilágított képsorozatot helyezzenek és a publikum, amely a kocsiiban ülve elrobog a képek mellett, mozgófénykép sorozat benyomását fogja nyerni.

KÉT NYAKÉK.

— REGÉNY. —

Írta: G. W. APPLETON.

45

— A maga sikerére! — köszöntött fel és magasra tartotta poharát. — Remélem, megkapod az ötszáz fontot. A parasztnak ez már nem fog így sikerülni. Most pedig jöjjön velem a postahivatalra és nézze meg azt a táviratot, amelyet el fogok küldeni.

Vele mentem.

— Tud francziánul, — kérdezte és megmutatta a táviratot.

— Nem értek, — ráztam meg a fejem.

— Nos hát, majd lefordítom. Hiszen én tolmács vagyok.

De azért titokban lemasoltam a táviratot. A következő szavak voltak:

Vaillant, Rue Montmartre 26, Paris. — Trouvée. Tout va bien.

— Mit jelent ez?

— Ennyit megtaláltak. Minden jól megy.

— Ördögbe, — vágott itt közbe Beale felügyelő. Nos és aztán még, aztán még?

— Az illető férfit, akiről már szó esett, egy kocsiában találta. Pejlo húzta, ő beugrott és elhajtottak. Én is kocsiuba ugrottam s megparancsoltam, hogy kövessük őket olyan gyorsan, amily sebességgel csak lehet. Szerencsére nagyon jó lovunk akadt s így szemmel tudtuk tartani őket. Láttuk, hogy a főútról a folyó felé tértek le. Amikor odaértünk, láttam, hogy csak szűk mezei ösvény kanyarodik el előttem, ezért visszaküldtem a kocsimat Nago-Headbe és megmondtam a kocsisnak, hogy várjon ott rám, amíg vissza nem jövök. Az ösvény kis kerti kapunál végződött, azontul pedig hatalmas fenyves-

erdőt láttam. Bementem az erdőbe is, kicsi, szűk uton, amíg közvetlen a folyó partján egy hosszukás, alacsony házikóhoz nem értem. A házikónak apró erkélye volt. Az ő kocsijuk a ház előtt állott üresen, visszamentem ismét az erdőbe, figyeltem, s akaszszának fel, ha a házikóból nem láttam egy férfit kilépni, aki olyan volt termetre, járásra, mint sir John. Mellette idegen fiatal-ember lépkedett, akinek fekete volt a szakálla, fekete prémes kabátban volt, — beülték a kocsiába és mind a ketten elhajtottak.

— Nagyon különös — mondta Beale felügyelő.

— Magam is mindjárt ezt gondoltam. Nos hát, ezek után magam sem tudtam mindjárt, hogy mit tegyek. De aztán így szóltam magamhoz:

— Itt a francia, akit nekem ellen kell őriznem. Tehát addig kell várnom, amíg ki nem jön.

Igy aztán négy, halálosan unalmas óráig várakoztam anélkül, hogy egyetlen szusszanását is hallottam volna. Aztán visszamentem Nago-Headbe, onnan Windsorig kocsiztam s az addleheadi vonatra ültem. A legelső ember, akit Addleheadben megláttam, a pokoli francia volt.

— Aha, — mondotta nevetve felém, — jól utazott legalább?

Nos hát, uram, annyira zavarban voltam erre a nyílt kérdésre, hogy eleinte azt sem tudtam, mit válaszoljak neki.

— Ön itt? — szóltam végre.

— Igen, — felelte pislogva, — már három órája, hogy hazaérkeztem. — Ujra pislogott és elment. Nos, mit szól ehhez, felügyelő ur?

— Hm, azt már igazán nem tudom, — felelte Beale. — Volt rajta keztyű, amikor a kocsiába beszállott.

— Igen.

— Azon a másikon is, aki vele volt.

— Ha kissé utána gondolok, azt hiszem, igen.

— Hm, — mondta ismét a felügyelő. — Beespták magát, édes fiam. Az a prémes ember, az volt a francia.

— Öszintén ezt hiszi?

— Természetesen, hiszen másképp vissza sem érkezhett volna.

— Ott volt a folyó. Tudja.

— Ördögbe. Ezt egészen elfelejtettem.

— S mi lett aztán a franciával?

— Tehát nem bizonyos benne, hogy ő volt?

— Nem, nem vagyok benne biztos. De mégis —

— Nem gondol ön erre. Ez kissé mégis csak furesa, mégis csak különös lenne. Ugy, ahogy van, kissé túltitokzatos az egész eset. Első gondolatom az volt, hogy meghatalmazást kérek, hogy az egész házat átkutathassam. Azt hiszem, ott voltak elrejtve az ékszerék. De most már aligha lehetnek ottan. Az a prémes ember vihette őket magával s ma már, legalább azt hiszem, Párisban rejtették el őket. Ez az ügy rettenetesen izgat. De azért csak tovább is vigyázzon rá. S arra a másik fiatalemberre is. Paraszt, aha! Meg akarom mutatni neki, hogy az, még mielőtt teljesen leszámolok vele. Vagy azt hiszi, megengedhetem, hogy egy senki francia diadalmaskodjék fölöttem? Ez éppen nem valószínű!

Amíg a becsapott felügyelő így vigasztalta magát, — Berham és Hubert Darrel nagyon őszinte párbeszédet folytattak a lincolni ügyész szobájában.

— Természetesen azt hittem, hogy ön tud róla, — mondta az ügyész. A győzelem első napján az ön édesanyja valóságos csoda volt. Minden reménye meglehetett hozzá, hogy a század legnagyobb énekesnője lesz.

(Folyt. köv.)

NEMZ.

A SZER.

Sziamú 5
Zonéjét
Fordít

Thesau
Egeus
Lysander
Demetrius
Philostat
Vazkor
Gyalu
Zübulu
Dudás
Orrondi
Osztvér
Hippolyta
Hermína
Helena
Oberon
Titánia
Puck

Kezde

VI

Sziamú W

W

Gérard de

Juliette, a

Louis de S

Paulin

Hubert Ch

Lacroix

Lacroixné

Dora

Nisa

Jane Héra

Gastor

Lucien

Kezde

A nm.

Dr. F.

FOC

áthelyez

Fájó fog

Tart

Foghúsá

Jótállá

Videkl

FÖ

VI, Na

Ma é

ER

ERZ

A téll

ELEK

a szer

Az i

Gyál

Uj attr

SON, T

A téllke

tánczelo

5 óráig

páholyok

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1910. január 5-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A szentivánóji álom.

Színműv. írtv. Irtá: Shakespeare. Zenejét szerzelte: Mendelssohn. Fordította: Arany János.

Személyek

Theseus	Somlai
Egeus	Mihályfi
Lysander	Garamszeghy
Demetrius	Rainay
Philobat	Bartos
Vazkor	Pathos
Gyalu	Hörváth
Zuboly	Rózsahegyi
Dudás	Dezso
Orrondi	Hajdu
Ostföly	Kovács
Hippolyta	Aczél I.
Hermína	D. Ligeti J.
Helena	Paulay E.
Oberon	Mészáros A.
Titánia	Lenkei H.
Puck	Váradi A.

Kezdetre 1/3 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Menedék.

Színműv. 3 felvonásban. Irtá: Wikodemi Darío.

Személyek

Gérard de Volmieres	Góth
Juliette, a felesége	Kertész E.
Louis de Saint Airan	Fenyvesi
Faustin	Vendrei
Habert Charles	Szerényi
Lacrosix	Tihanyi
Lacrosixné	Harszthy
Dora	Harmat H.
Nina	Horváth M.
Jane Hérad	Komlós I.
Gastor	Kárpáti
Lucien	Bárdi

Kezdetre 1/3 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Dr. Székelyhídy Ferencz felléptével

Pillangó kisasszony.

(MILAME BUTTERFLY) Tragikus dalmű 3 felvonásban (3 részben). Szövegét Long Janos L. és Belasco David nyomán írták Illica L. és Giacosa G. Fordította Váradý Sándor. Zenejét szerzelte Puccini Giacomo.

Személyek

Pillangó kisasszony	Sándor E.
Suzuki	Váradi M.
Kato	Flatiné
Pinkerton	Székelyhídy
Sharpless	Tukáts
Goro	Déri
Yamadori herceg	Pichler
Bonzo	Ney B.
Yakusidó	Hegedűs
Cso-cso-szán anyja	Haráy

Kezdetre 7 órákor.

APOLLO-PROJEKTOGRAF

Telefon 68-39.

A jó békebíró.

A váltásdíj.

Rajnai vízesések.

ANNIE KELLERMANN

Amerikai uszóbajnoknéje.

Furcsa fogadás. — Hegyi folyók az Alpokban.

Matróz dráma

Mezőgazdaság Erdélyben.

Az első előadás hétköznapokon d. u. 4 órákor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órákor kezdődik.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kintüntetve

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

Áthelyezve; Károly-körut 3. sz. alá.

Fájós fogak gyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak Tartós fogtömések, Jól használható fogorvok elhelyezése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkájukat.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma és mindennap este 8 órákor:

CHEVALIER ERNEST THORN

a világ legjelesebb illuzionistája és a teljesen új műsor.

15 bemutatkozás!!

A téli kertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez

ROYALORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. sz. alatti épületben

Minden este 8 órákor

a szenzációs sikerű új januári műsor.

!!! Új bohózatok: !!!

Az apagyár. — Halló, 48-70!

Gyárfás Dezső Solti Hermin új szólókkal.

Uj attrakciók: SYLVIA, SISTERS MADISON, TOTO RUFFATBEY, LES MARIETTA'S és 16 elsőrangú slager.

A téli kert tükörcsüvegében ROYAL-KABARET. Ének és táncelőadás. Keringő-verseny. — Cigányzene reggeli 5 óráig. Rendes helyárak. Elővételi díj (este 6 óráig) páholyoknál 5 kor., minden egyéb jegynél 1 korona.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdetre 1/9 órákor. Ma és mindennap 9 órákor Éjféltől—Hajnallig. 9 órákor

Bohózat írták: Gilinger és Taussig, ford. és rendezte: Steinhardt

11 órákor! A szerelmes kappan 11 órákor!

Bohózat írták: Gilinger és Taussig, ford. és rendezte: Steinhardt.

Továbbá: Steinhardt új egyveleget énekel! — Arnoldi és Fül Morav et Bre Foamilly Cappels.

Jegyek: 10—1-ig és 3—6-ig Rákóczi-ut 63. és Özv. Kontiné dohánykülönlegességi áruházában Andrassy-ut 29 — Esti pénztárnyitás 7 órákor. A remek téli kertben cabaré, tánc és zene. Belépő díj nincs. Izletes francia konyha.

Meghívó.

Az Ujpesti Takarékpénztár XXI-ik évi rendes közgyűlését

saját intézeti helyiségében 1910. évi január hó 22-én d. e. 11 órákor tartandja, melyre az intézet t. részvényesei tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése, az 1909. évi mérleg előterjesztése, a tisztá nyereség mielőlti felosztása iránti határozathozatala és a felmentvény megadása.
2. Az alapszabályok 14. §. módosítása csekk törvény értelmében.
3. 4 igazgatósági tag 3 évre, 3 rendes és 1 pótfelügyelő-bizottsági, továbbá 12 választmányi tag megválasztása egy évre.
4. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása 1910. évre.
5. Indítványok.

A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, ki részvényeit három nappal a közgyűlés előtt az intézeti pénztárnál letette.

1909. évi mérlegszámla.

Vagyron: Pénztár 13.832 kor. 19 fillér, bankváltók 2.018.007 kor. 17 fillér, Uj. Alt. Öns. E. m. Sz. 64.360 kor. 65 fillér, adósok folyószámlán 12.300 kor. 43 fillér, pénztáratételeknél elhelyezett tőkék 75.674 kor. 63 fillér, intézeti ház 64.000 kor., jelzálogos kölcsönök kötvényre 103.032 kor. 71 fillér, értékpapírok 7029 korona. **Összesen 2.358.986 kor. 78 fillér.**

Telér: Részvénytőke 200000 kor., tartalékalap 110000 korona, takarékbetétek könyvesekéire 1.087.376 korona 97 fillér, betétek csekk-számlán 2.880 korona 06 fillér, betétek folyó-számlán 61.381 korona 40 fillér, visszaszámított váltók 846.328 korona 14 fillér, ámeneti kamatok 16.821 korona 88 fillér, fel nem vett osztalékok 400 korona, 1908. évi nyereség áttétellel 1996 korona 09 fillér, 1909. évi tiszta nyereség 31.793 korona 24 fillér. **Összesen 2.358.986 korona 78 fillér.**

Veszteség- és nyereség-számla.

Veszteség: Tisztifizetések 12.304 korona 93 fillér, tisztifelhők 4390 korona, házberadó 2210 korona 06 fillér, jövedelemadó 3740 korona, üzleti kiadások 9066 korona 56 fillér, betétek utáni kamatok 41.078 korona 62 fillér, járadéka 4542 korona 14 fillér, visszaszámított kamatok 28.871 korona 28 fillér, bankváltóknál leírás 1944 korona, 1908. évi nyereség áttétellel 1996 korona 09 fillér, 1909. évi tiszta nyereség 31.793 korona 24 fillér. **Összesen 142.937 korona 01 fillér.**

Nyereség: Megadott kamatok 2650 korona, kamatok 129.474 korona 01 fillér, házberék 3336 korona 94 fillér, kezelési atalány 5299 korona 97 fillér, 1908. évi nyereség-áttétellel 1996 kor. 09 fillér. **Összesen 142.937 korona 01 fillér.**

Ujpesten, 1909. december hónap 31-én

Lugos Hugo s. k. pénztáros, Lészay Rezső s. k. főkönyvelő, Székely Miksa s. k. elnök, Schreiber Gyula s. k. igazgató, Benkovits Imre, csekkjegyző, Leiner Samu s. k. igazgató, Försheim Izidor s. k. igazgató.

A fős- és mellékönyvekkel meggyőzőnek találtuk. A felügyelő-bizottság: dr. Liehtmann Henrik s. k. elnök, Frey Gusztáv s. k., dr. Kálmán Odón s. k., Fischer Antal s. k.

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok,

persza-

szőnyegek,

csillárok-ban

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám. Telefon: 11-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.

Az előadás kezdete 1/9 órákor.

1/10 órákor! MA! Ujdonság!

„Röntgen fotografiák“

Bohózat írta: Uhu. Rendező: Rott Sándor.

11 órákor. 11 órákor.

„Seitensprünge“

Képek egy vizsgyöntézetből, írta: Hirschfeld Lajos. Rendező: Trebitsch A.

Jegyek kaphatók a Folies Caprice Révay-utca nappali pénztárnál, d. e. 9—1-ig és d. u. 3—6-ig „Lyra“ jegyirodájában, Andrassy-ut 15, valamint Sopronyi nagytársadalmi Rákóczi ut 12 óra után az 1-ső emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének- és tánc számok fellépte.

Azonnal jogos tulajdona!

A zongora vagy pianó ha REMÉNYI MIHÁLY

legújabb rendszerű hiteloztályából veszi azt meg. Nem bírli a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árák mintha készpénzért venné.

Elsőleg nem kell 10 frt havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát v. pianót. Részletes árjegyzék és prospektus díjtanul küldetik Budapestről, Király-u. 58.

Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinek rendelkezésre áll ezen eddig még nem létezett alkalom ily könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

NAGY ENDRE CABARETJA MODERN SZINPAD

Telefon 93-16 Andrassy-ut 69.

Minden este: Csokonai-cabaret. Lavotta zenéjére előadja: Medgyaszay Vilma, Ferenzy Papp János.

Szocirozta: Márk Lajos. „Kabaret a kültéken.“ „A ródl.“ (Bluett.) Tagfelvétel a demokata körben. (Bohózat.)

Uj magánszámok! Fellépnek: Nagy Endre, Medgyaszay Vilma, Ferenzy Károly, Németh Juliska, Sajo, Hadrik Anna, Huszár, Bárony, Boldizsár, Papp. Kezdetre: 9/4 órákor. Jegyek előre válthatók a cabaret pénztáránál. Andrassy-ut 69. szám.

Most jelent meg az 1910. évre szóló Magyar Közigazgatási Kalendárium!

Hivatalok, intézetek, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

ATHENAEUM

XIX. MAGYAR XIX. évfolyam. évfolyam.

KÖZIGAZGATÁSI KALENDÁRIUMA

AZ 1910. ÉVRE.

Ára tartós kötésben 2 korona.

Kivonat a tartalomról: Naptárrész. Közhasználati rész. Budapesti kalauz.

Tüzetes tájékoztató a fővárosban. Posta- és távirat-árszabály. A legújabb hivatalos adatok alapján teljesen átdolgozott, megbővített és a nyomtatás napjáiig kiigazított Tiszti címár. Ó felsőgecime, kabinetirodájá, udvari hivatalok, zászlósurak, testőrség, egyházak, főrendiház, képviselőház (teljes név- és lakásjegyzékkel). Az összes minisztériumok teljes címára. Igazságügyi hivatalok. Ügyvédi kamarák, a magyarországi, alsóausztriai és bécsi ügyvédek név- és lakásjegyzéke. Tanintézetek. Különböző szaktanácsok, bizottságok, múzeumok, képtárak. Vármegyék a közigazgatási járással. Szab. kir. városok, rend. tanácsú városok és nagyközségek teljes tisztikara. Budapesti orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek teljes név- és lakásjegyzéke. Tudományos, irodalmi és közművelődési egyletek. Közlekedési intézetek, stb. stb.

Kapható a kiadó ATHENAEUM részvénytársulat könyvkiadóhivatalában (VII. ker., Rákóczi-ut 54. sz.) és minden könyvkereskedésben.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1910. január hó 5-én.

MAGYAR SZINHÁZ.

Warrené mestersége.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Bernard Shaw. Fordította: Cholnoky Viktor.

Személyek:
Warrené Forrai R.
Vivie leánya R. Gombaszögi
Sir Georges Vágó B.
Praed Törzs
Gardner Réthey
Frank Csontos

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Tilos a csók.

Operett 3 felvonásban. Zsövegíró: irta Pásztor József. Zenejét Brody Miksa versére szerelte Vincze Zsigmond.

Személyek:
A király Király
Henriette Váradi Illy
Igazságügyminiszter Pápir
Kendőrniszter Seizmai
Udvarmester Fenyvesi
Max trombitás Kovacs
Molly, a daja Petráss Sári
Koresmaros Doross
Katherine Orley Flóra
Ormeester Sárossy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

VÁRSZINHÁZ.

Nincs előadás.

URANIA SZINHÁZ.

Japán.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Küry Kára felépt vel;
Trenk báró.

Operett 3 felvonásban. Írta: Albin Félix. Zenejét szerelte: Barna Izso.

Személyek:
Trenk Ferenc báró Csapó
Lydia grófnő Küry K.
Marica Mezei I.
Nicola Szalay
Steinhner Kornélia Láng E.
Roulatbássa Fekete
Trautenbach báró Kiss
Wurzbacher költő Ferenczy
Tschausch Kéler
Wimja Alla Pilinszky
Herold Szerdahelyi
I. génusz Heltai O.
II. génusz Balázs O.
Fortuna Szegedi I.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Tátra Mulató

VII. ker. Király-u. 77.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő legszépebb előadások. **Taciano** és **EGRAD** műsor. A legjobb német humorista: **Cleo de Osterode**. A német előadó művészet nagymestere: **B. Ache**. **Időjárás** Pagod táncosnő 3 néger boys-sal. **Roly Berto** bravúr énekes. **Ada Purotto** dán soubrette. **Redy Silvano** ettelie française. **Mark Ein Pechvogel**. Eredeti hófery soubrette. Írta: Schmid Bertalan. Kezdeté 8 óraker. Pénztár-nyitás 5 óraker. Telefon: 15-10.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

Terezkörút 28. Telefon 52-88.

Kezdeté 9 1/2-ór. Teljesen új januári műsor. Minden este felépnek: **KELETI JULISKA**, **Virág J.**, **Kovács Gy.**, **Balogh B.**, **Gonda**, **Csabay**, **Kulinyi**, **Erdős**, **Kormos**, **Köszán** stb. **A minta-cabaret**. A saison slágere: **A saison slágere**: **paródia**: **A dr. ur az operában**. — **The Messenger girl**. — **B. U. É. K.** Az előleg. — **Molnar** Ferenc darabjai, estírák, tréfák, darabok, paródiák, dalok. A zongoránál: **Heidelberg H. Albert**. — Minden vasár- és ünnepnap délután 4 óraker 2 és 3 koronás belyárok.

LIBERTÉ! — Ezelőtt — PARISIANA

TELEFON 15-38.

VII., Szerecsen-u. 35. (az Operával szemben.)

Ma és minden este 9 óraker

Keleti Juliska előadó művésznő. — **Ujvári Károly** elsőrangú komikus. — **Frozzó? Báb? Ember?** — **Brooks and Duncan** amerikai excentrikusok.

Délután 5 órától, vasár- és ünnepnap 3 órától este 9 óráig mérsékelt árak mellett a legkiválóbb, eddig még nálunk soha nem látottvilágítási fényhatások és a legnevesebb művészek által előadott színdarabok bemutatása képeken Este 9 órától a délután előadottak ismétlődnek és azonkívül a tenti művészek lépnek fel.

Jegyek az esti előadáshoz 1.50 és 2 koronáért a pénztárnál egész nap.

AZ

UJ ÉV

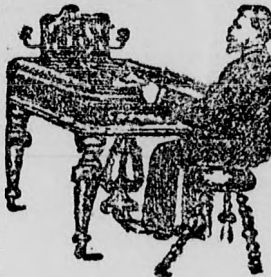
legnagyobb szenzációja az élelmiszeripar terén:

a szabadalmazott

„WILLAX” kávékoczká

— mely a kávéfogyasztásban korszakos fordulatot jelent — rövidesen forgalomba jön.

CIMBALMOK,

legjobb szabadalmazott acél beíró szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jó, hangos, tisztán, részletekben is legmegszépebb hangot adhat. Fecser, tenor, gramofonok, hegedű, fuvola, élt ritk, okukonok stb. ocsón legjobbak. Kizárólag elismert jó munkáért.

Árjegyséket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalm. hangszergyára

Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Telefon 53-20.

„AZ ANKER”

élet- és járadék-biztosító társaság.

Magyarországi igazgatósága: **BUDAPEST.**

Az „Anker-palota” építkezésének befejeztéig **V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.**

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindenemű tőkebiztosításokat halál-esetre, kiházasítási és agkori ellátási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosításokat, meghatározott és olcsó díjak mellett. A társaság vagyonából Magyarország 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindenemű felvilágosítást készségesen nyújtanak az „Anker” képviselői.

A Modern Művészeti Részvény Társaság

megmaradt teljes raktára: kb. 28301

300 darab eredeti olajfestmény

a helyiség átadása miatt minden elfogadható áron

sürgősen eladó.

UNIO BANK R.-T.

Ugyanott a felszámolás alatt álló két igazgatósági szoba berendezése is eladó.

V. ker., Méréleg-utca 4. sz. (Gresham-palota.)

Megtekinthető reggel 9 órától este 6 óráig.

Szőnyeg-ujdonság!

300/200 cm. nagyságu mindkét oldalon egyforma nyírott Jaquard szőnyeg elpusztíthatatlan minőségben 5 fnt 80 kr. szabott árért kapható.

Rosenberg és Quitt

női divat, vászon és szőnyeg-...ruk nagy áruháza.

Budapest, VI., Király-u. 32.

(szeküzlet.) 28087

Alapított 1895.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: **Édeskúty L.-nél** Budapesten és a forrás kezelőszéknél Munkácsán.

Magyarország legnagyobb cipőraktára

DÓCZI M.

Budapest, VII., Rákóczi-ut 10. tulhalmozott raktár miatt

kiárusít 50.000 pár cipőt minden árban!

- Gyermekcipő:** Kor. Lakk, szürke vagy pezsgőszínűben, 20-25 számig . . . 2.-
- NŐI CIPŐ:** Kor. Színes házicipők prémiummal . . . 3.- Zergebőr fűzős vagy cugos . . . 7.- Boxbőr . . . 8.- Chevreaux . . . 10.- Posztó bőrrrel 7.50, oroszakkal 8.50
- FÉRFICIPŐ:** Amerikai cipők 10. . . 12. . . 14.- Borjúbőrbeli fűzős vagy cugos . . . 8.- Boxbőrbeli, cugos vagy fűzős . . . 20.- Chevreaux fűzős vagy cugos . . . 10.- Posztó bőrrrel 8.50, oroszakkal 9.50
- FÉRFICIZMA:** Tiszta-cizma boxbőrbeli . . . 25.- Bagariabőrbeli, erős talppal . . . 20.- Halinából, minőség szerint . . . 13.-

Vidéki megrendelések a leggyűlmesebben eszközöltetnek. **20 koronától feljebb bérmentve.** Meg nem felelőt kicserélek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Heti műsor:

1910. január hó	Nemzeti Színház	M. Lit. Operaház	Várszínház	Vígyszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Fővárosi Városligeti Színház
6 Csütörtök — — — — — (d. u. este)	Mary-Ann Sári bíró	Bokémélet, Törpe gránátos	—	A zsíros ügy Lilom	Hivatalnok urak A k ruszló	Jánoska Az elvált asszony	Utazás a föld körül A tenger	Probaházasság Trenk báró
7 Péntek — — — — —	A botrány	Tannhäuser	A három testőr	Az ördög	A raskók	A bolygó görög	A francia forradalom	Trenk báró
8 Szombat — — — — — (d. u. este)	A kaméliás hölgy	Aida	—	A furfangos tata Menedék	A császár katonái	Róbusz báró	Az Országos Szín-művészeti Akadémia előadása.	Trenk báró
9 Vasárnap — — — — — (d. n. este)	Stuart Mária Sári bíró	Tristan és Izolda	—	Tatarjárás Talifun	A szerencse fia Warrené mestersége.	Jánoska Az elvált asszony	—	Lumpácus vagabundus Trenk báró

Villam- és légszesz-csillárok

Petroleum függőlámpák és csillárok

Billenő- és asztali lámpák

Arfegyék kívánatra érmentve és ingyen

Remek kivitelben, jutányos árak mellett csekély havi részletfizetés ellenében kaphatók.

Aufrecht és Goldschmied Nagyaruháza :: Budapest, VII., Rákóczi-ut 30

Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Tarsaság.

a közszénbányák elárúsító hivatala.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság közszénbányái elárúsító hivatala, mely eddig elkülönítve működött, 1910. január 1-jével a társulat Budapestben székelő magyarországi forgalmi igazgatóságába kezeletetett be és annak kereskedelmi osztályához csatoltatott.

„Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság” forgalmi igazgatósága a közszénbányák elárúsító hivatala

megnevezést viseli; hivatalos helyiségei a magyarországi forgalmi igazgatóság épületében, Budapest, V., Rudolf-rakpart 3. szám alatt vannak, (Telefon-szám 31-69.) ahova ezen osztályt illető mindenféle levelezések intézendők.

A jövőben mindazon felvilágosítások, melyek az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság pécs-szabokli hányamiyvel termékeinek (kőszén, kovács-szén, mosott és rostált, továbbá sajtolt-szén, téglá és tojássalakon, pír-szén) elárúsítására és egyéb idevágó üzleti ügyekre vonatkoznak, ugyanitt fognak a legnagyobb készséggel adatni.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

Magántanulásra alkalmas nyelvtanok.

AHN-DALLOS

Ungarische Sprachlehre.

Umgearbeitet von L. TORKOS.

Neunundsechszigste Auflage.

Ára 2 kor. 40 fill.

A magyar nyelv magánaton való megtanulására legalkalmasabb nyelvtan.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Új költői művek!

A múzsa búcsúja.

Költemények.

Irtá Lévy József.

Kiadja a Kistalud-Társaság.

Ára tűzve 4 kor.

Vászonkötésben 6 kor.

Jöttem hozzátok...

Költemények.

Irtá Erdős Renée.

Ára 3 korona 60 fillér.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Hirdetések felvételnek a kiadóban, VI., Eötvös-utca 32. sz.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 25 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSÝ

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujást (syphili-t), bőrbajokat, elgyengült férferőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbajait, ideg- és hátgerinczbajot, valamint minden női bajokat.

Rendel. d. e. 9 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

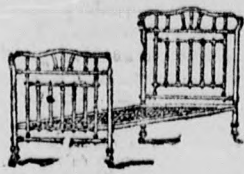
Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik. — Levél után is biztos gyógy siker.

NAGY LÁSZLÓ

A GYERMEK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK LÉLEKTANA.

Ára 3 korona.

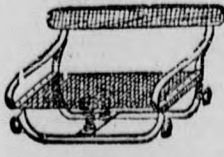
Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Bőz- és vaságyak minden kivitelben.

Betegtolókoszték.

Fedronyos koszték minden méretben.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK

Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpított butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint

részletfizetésre is kapható.

Pfeffermann Imre utóda

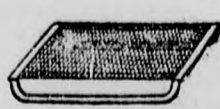
GYÁRABÓL

Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.

Arjegyeket bárkinek kívánatra ingyen és bermentve küld.

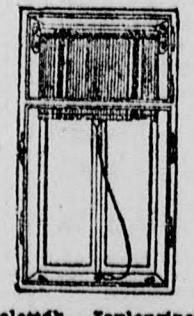
Összeosztható vaságyak legjobb minőségben.

Bődrény ágybetétek bármely nagyságban.

Gyermekkoszik nagy választékban.

Köszleték, Jaulousinek és nádrolétták minden méretben kaphatók.

Neustein Fülöp Eukrozott Hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

E pillát hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsüldök; mentek minden ártalmas anyagtól, az ailesti szer-vek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngöden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb a melléte oly ártalmatlan, mint e pillát, a

székszorulás

legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott kül- sejük miatt még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pillát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekeres, mely 8 dobozt, tehát 120 pillát tartalmaz, csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges beklidése mel- lett egy tekeres bermentve küldetik.

Utánzóektól különösen óvakodjunk. Kérünk határozottan NEUSTEIN FÜLÖP hashajtó-labdacsot. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védje- gyűnkkel, piros-fekete nyomtatásban „SZENT LIPÓT” és „Neustein Fülöp gyógyszerés” alá- írással van ellátva. A keresk. törvénytől függetlenül védett osomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva NEUSTEIN FÜLÖP Szent Lipót-hoz címzett gyógyszerára. Bécs, I. Plankong. 6. Kapható: Budapestben, Török J. gyögy- szerára, Király-utca 13. és Andrassy-út 23.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Jó karban

levő könyvszekrény keresztek megvételre. Szíves ajánlatok árjegyzékkel kéretnek: Szegő Izabella-utca 45. II. em. 14. al.

Gyógyszertár

veszek, esetleg bérelek méltányos feltételekkel: 12000 korona lotétell. — Telegdy, Gacsályon. 5855

Egyetlen egyszer

tegyen kísérletet Sztraka Menthol-fogszappannal, tudom, sohasem fog más fogtisztítót használni. Kapható gyógyszárakban, illatszertüzletekben 1 koronáért, 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész, Mohol/7.

Fajborokat

lefejtve, kölcsönhordóban nektárterenként 36 kor. hamisítatlan barackkönyök 5 kilogramm demyonnal 16 kor. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Eczetes zöldbab

savanyított paprikát postai üvegenként 2 és 3 koronájával, savanyított káposztát hasábbal postai üvegenként 2,40, mázsánként 18 koronájával Szabó Csongrádról.

Téli fajtalmát

óriás birsalmát postakosárral 3,20, Maróni, citrom, narancs, datolya, mazsola, moggyoró 2,40. Házilag főzött baracklekvárnak különleges birsalmájának 2,40, mézdes szilvalekvárnak 1,20. Gyümölcskivittel Csongrádról. 28262

Rizike gomba

gomba, hus-, főzelék-, gyümölcs-konzervek, gyümölcszék, szörpök, szépségségi csemegékről kérjen árjegyzéket. Felkai konzervgyár, Barta József Felka, Szepesm. 28006

Réz és vasbutor

a legolcsóbb gyári árban, rézgy 30 frt. Gyermekek 10 frt. Angol vasgy acél scronnyal 30 frt. Összesen 8,25 legjobbmínőségben kapható Weiss I. Bpest. Andrassy-ut 77., (bejárat a Rózsa-utca) Árjegyzék ingyen. 27980

Menthol-fogszappan

erős baciulósó képes génel fogva a szájüreget szagtalanítja, a fertőző betegségektől megvé és fogainkat hófehérre varázsolja. Ára gyógyszerárakban 1 korona. 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész, Mohol/6. 28023

Vasbutor.

Rézgy 35 frt, gyermekgy 11, összesuktható vasgy 5, ágybetét vaskeretű 5,50, fakeretű 3,50, rézgarnis 2,50. Összesuktható tábori ágy acélsodronnyal 8.—, sodronnyon kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22—66. 26975

Mellékkeresetre

tehetnek szert oly vidéken lakó egyének, kik eredeti sorsjegyek eladásával foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok Hungaria Budapest, VII., Erzsébet-kört 48. sz. intéződékn. 28379

Légszész és villamos csillárok

legelőnyösebben szerezhették be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9—11.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3 főemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol bürgermúrák és szalonbutorok, keleti és szönyegek, csillárok. — Telefon 82—13.

Amerikai porcellán

pounder. Az eredeti doboz tetetjen „Yes”-szócska áll Kapható: Magyarországon mindenütt. Budapest, Kecskeméti-utca 8. szám. Rákóczi-ut 9, szám.

Pénzelőleget.

Telefon 149—00. Butorra zongorára varrogép kereskedelmi áruka, melyek bizományba beraktározatnak. Régi Tauber cég csak Baross-tér 17. sz.

Kocsiarucsarnok

VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarországi legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Koporsó asztalosok

részére mindennemű koporsók díszítése, összes tetemetkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

Pénzt rögtön

butorra, zongorára, varrogépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi áruka, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza

Tauber

VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84—33.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló, ebédlő, szalon, uri szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 3. szám, ez előtt Gyár-utca. Telefon 14—09.

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő házakra J., II., III., helyen 15—60 évig törleszthető. S emelylelt tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-kört 1/a.

Ingóságokat

értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpenzeielléggel beraktároz bármennű ingóságokat, berendezéseket mintaszéri raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

Rekord hangversenyfilmek legjobbak a világon!

25 cm. mindkét oldalán bejátszva db K 2,50 10 db vásárlásnál K 2,40 — Gramofonok K 25.—, 35.—, 50.—, 75.—, 100.—, 150.—, 200.—, 300.—, 400.—, 500.—, 600.—, 700.—, 800.—, 900.—, 1000.—
Fonografok Lyra K 7.—
Fonograf bengerek K 1,50. — csakis utánvétellel
SCHMUTZER TESTVÉREK gramofon és hangtényező raktárakban Budapest, József-kört 26/g. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zálogszedőket

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. 736

SCHILLER IZIDOR

ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

60 fillért

akár bélyegben is, ha küld az alanti címre, megkapja Tabori Róbertnek

Egy igazi anya szellemi házyatéka

— című kis művét. — Lengyel Ödön Bpest, VI., Andrassy-ut 27.

VALÓ-

di francia különlegességek (övszerek) csakis P. Bergneran Pils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VI. ker., Erzsébet-kört 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68 Beiratások egész napon át.

Zálogszedőket

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27653

Tokaji

hegyi bor (szamorodni) kiváló zamatos, 1908. évi ötliteres csomag 7 korona 50 fillér, 10 literes 14 K. Tokaji aszbur, 2 puttonos édes, 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve. Nagyobb vételnél megfelelő engedmény. Megrendelhető Grittner Lajosnál Tokaj. 28102

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosítással szolgálok

LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Kigyó tér 4, butorraktárban. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzék-eket bárkinek 60 fillér ellen franko elküldjük.

KOSSUTH LAJOS

ARC-REPÉ

berakott fából kidolgozva művészi kivitelben, életéant csont mintával izlésesen díszített valódi ébenfakerelet, 75 cm. magas és 60 cm. széles nagyságban 300K-értazonnal eladó

Ezt a remek művet egy Ausztráliából visszatért magyar ember készítette Kossuth Lajos legutolsó fényképfelvétele után. A tisztán, válogatott szines falapokból kirakott kép életnagyságú másolata az eredetinek, melynek összeállításán és díszítésén hat hónapnál tovább dolgozott a művész. Ez az egyedülálló, pompásan sikerült mű 600 koronára van értékelve és kiállítva. Bővebbet: VII. ker., Erzsébet-kört 50. I. 9.

Pótvizsgálatra, javítóira, póterettségire, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Színidei Tanfolyam” Garay-u. 5. II. 12/a.

+ Soványág +

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 29 kilo gyarapodásért jóállást. Verszegénység, gyengesség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszert. Kintutette: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 frt. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Mielőtt gramofont vásárol, kérje a világhírű THEROYAL

beszélő gépek legjobb árjegyzékét. Ezen gépeket egy évi jótállással — szigorúan az eredeti magyar gyári árakon és minden árfelemelés nélkül, havi 6—10 korona részletekre szállítjuk, a vidékre is bárhol. Gramofonok 24 koronától feljebb. Kétdala nagy lemezek 3 kor. és 4 kor. 50 fill.

LÁNG JAKAB és FIA

gramofon-nagykereskedők Budapest, József-kört 41. Fióküzleteink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-kört 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök, valódi angol bürgermúrák eladása s vétele Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-u. sarok. 20512

„Hungária” beszélő-gépek

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket.

10 frt

havi részletfizetésre a legjobb

zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

nyugyanyol árért, mintha készpénzt vennél, kizárólag csakis REMÉNYI MIHÁLY elsőrangú nagy hangszerelő Budapest, Király-utca 58. Árjegyzék és prospectus díjtalan

Sztraka féle

Menthol-fogszappan legjobb fogtisztító az egész világon. Ha egyszer megpróbálja, soha mást nem használ. Kapható gyógyszárakban, drogériákban 1 koronáért, 3 darabot 3 koronáért küld Sztraka gyógyszerész, Mohol/1.

Zálogszedőket,

brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget veszek és eladok. Kertész ékeskerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.—

Elsőrendű

STINGER-varrogépeket

nagyban eredeti gyári árban és minden árfelemelés nélkül, havi 8—10 kor. részletekre szállítunk 10 évi jótállással.

LÁNG JAKAB és FIA

varrogép- és kerékpár nagykereskedők. Budapest, VII., József-kört 41. sz. Fióküzlet: Baross-tér 4. és Budán: Margit-kört 6. sz. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácszatok, kertkerítések, keramittalapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór

épület-bontó vállalkozó nál Budapest, Nador-u. 72—74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Automatikus tömegfogó,

pathányok részére 4 K. egereknek 3 K. 40 fill. egy éjjel 40 egeret fog felügyelet nélkül, időjárás nem befolyásolja, magától működik „Eolipus” sváb fogók ezer és ezer sváb és ruhaifogható egy éjjel drba 2 K. 40 fill. Mindenhol a legjobb eredmény. Szétküldés utánvét mellett. J. SCHILLER, Wien, III.E. Krieglbergasse 6. Számot elismert- és köszönőlevél.

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHÖLYAGOK

Lucy 1.75 z. 3. 10 K. 10. 3 darab legolcsóbb minőségű K.

STERYL

kárpénnyel védett legújabb GUMMI-KÜLÖNLEGESÉG csak szegmésül kapható NEUMAYER LIPÓT BUDAPEST VI. VÁCZIKÖRÜT 33Z. AUERFENYHÁZ.